

БА ВАРЗИШГАРОНИ ШУҶОАТМАНД МУКОҶОТҶОИ ДАВЛАТИ СУПУРДА ШУДАНД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 13 сентябр бо ғолибону ҷоизадорони Бозиҳои XVII тобиствои паралимпӣ вохӯрӣ баргузор намуд.

Дар чорабини мазкур роҳбарияти Кумитаи миллии паралимпӣ ва федератсияҳои варзиши, мураббӣ, волидони варзишгарон, намоёндогони ташкилотҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ ширкат варзиданд.

Тавре маълум аст, мусобиқа аз 28 август то 8 сентябр дар пойтахти Фаронса – Париж баргузор шуд. Дар онҳо тақрибан 4,4 ҳазор паралимпиячиён аз 168 кишвар ширкат карданд. 65 нафар варзишгарони Ўзбекистон аз рӯи 9 намунидаи спорт қувваозмоӣ намуданд.

Дар Бозиҳои паралимпӣ мисли Олимпиада барои мамлакатҳои муваффақиятҳо, рекордҳо зиёд буданд. Ҳамватанони мо 10 тилло, 9 нуқра, 7 биринҷӣ – ҳамагӣ 26 медал ба даст оварда, рекордҳои зиёд гузоштанд. Онҳо дар ҳисоби умумидастӣ ҷои 13-ум, инчунин дар Осиё ҷои 3-ум ва дар байни кишварҳои туркӣ, исломӣ ва Иттиҳоди Давла-

тҳои Мустақил ҷои якумро гирифтанд.

Президент аз номи халқ аҳли ҷамъияти спортро бо натиҷаҳои ба даст овардашуда табрик кард.

– Бозиҳои паралимпӣ намоиши ирода, мардонагӣ ва матонат, нуқракорӣ ва инсондӯстӣ мебошанд. Шумо зинаҳои баландро фатҳ кардед ва қаҳрамонони воқеии мусобиқаҳо шудед. Дар таърихи спорти Ўзбекистон ғалабаҳои бисёронд. Аммо мо ҳеҷ гоҳ дар Бозиҳои паралимпӣ чунин дастовардҳои рекордӣ надоштем», – гуфт Шавкат Мирзиёев.

Пас аз Паралимпиадаи қабил дар Чопон мақсад гузошта шуда буд, ки дафъаи оянда аз сафи понздаҳ кишварӣ ҷаҳонро ба ғалабаи ғолибонавӣ бароронд. Барои расидан ба ин мақсад соҳаҳои охир қорҳои калони тайёри ба ҷо оварда шуданд. Мувофиқи тамолиқи давлати иҷтимоӣ барои варзишгарони ногирон тамоми шароит муктабӣ

карда шудааст. Дар натиҷа Ўзбекистон дар рейтингҳои ҷаҳонӣ ҷойи 13-умро ишғол намуда, ба мақсади пешгузошта ноил гардид.

Махсусан Хусниддин Норбеков хуб баромад карда, чемпиони секаратаи паралимпӣ шуд ва дар ядропартой медали тилло гирифт. Варзишгарони дигари мо низ муваффақияти намоён ба даст оварданд: ядропартой Бобирҷон Омонов ва дзюдоҷи Шерзод Намозов бори дуюм ба зинаи баландтарини шоҳсуфа баромаданд. Устоди дискартой Толиббой Юлдошев соҳиби ду ҷоиза гардид, медали тилло ва биринҷӣ ба даст овард, қаҳрамони дукаратаи Паралимпиада Ёркинбек Одилов дар намунидаи найзапартойи рекордӣ Осиёро гузошт. Асадбек Тоштемиров дар таэквондо, Қудратуллоҳон Маъруфҷоёев ва Элбек Султонов дар ядропартойи низ дар риштаҳои худ пирӯзӣ ба даст оварданд.

Баромади варзишгарони мо, ки дар Бозиҳои кунунӣ 11 медал ба даст оварданд, сазовори диққати махсус аст. Асила Мирзаёрова дар ҷаҳонӣ ба дарозӣ ва Нурхон Курбонова дар найзапартой қаҳрамони паралимпӣ гардид, ҳам рекордҳои бозиҳо ва ҳам рекордҳои ҷаҳонӣ гузоштанд. Шоҳинахон Йигиталиеваи 15-сола ба дарёфти медали нуқра ба унвони ҷавонтарини барандаи Бозиҳои паралимпӣ дар таърих ва Рӯзӣ Қўзиева дар пауэрлифтинг мақоми дувумро касб кард.

Мунтахаби мо оид ба таэквондо бори аввал дар бозиҳои паралимпӣ 3 медал ба даст оварда, дар ҳисоби даставӣ мақоми сеюмро касб карданд. Намоёндогони Ўзбекистон оид ба атлетикаи сабук бори аввал 8 медали тилло ба даст оварданд, ки 80 фоизи ҷоизаҳои олии сифатро ташкил медиҳад.

Сарвари давлат ғолибонро ном ба

ном ба забон гирифта, матонат ва саъю кӯшиши онҳоро қайд намуд. Президент ба онҳое, ки ин дафъа каме омад насиб накард, изҳори пуштибонӣ намуда, ба онҳо дар оянда барори қомеъҳои таманно кард.

– Ғалабаҳои дурахшон ва барҷастаи варзиши шумо бори дигар равшан нишон доданд, ки инсон, ки офарандаи беҳамтои Худованди мутаъол аст, дар ҳақиқат ҷи қобилият, қудрат ва нури беандоза дорад. Бешубҳа, ирода ва ҷасорати собитқадам омилҳои ҳастанд, ки дар зиндагӣ бисёр ҷиҳозро ҳал мекунанд. Аммо одами арзандаро тарбия кардан ба воқеаи расондан, дилу ҷони ӯро бо ҷиҳозҳои пур қардан асло кори осон оддӣ нест. Ман хуб тасаввур карда метавонам, ки шумо азизон ҷи гуна роҳи дуру дароз, душвор ва мураккабро тай карда, ба шоҳсуфаи имрӯза баромадед. Ман хуб медонам, ки дар ин роҳ шумо бо озмои-

шу мушкулоти гуногун, шакли нобоварӣ, ҳаяҷонҳои сидқӣ ва ҳиссиётҳои душвор шуда, шабҳои зиёди беҳобиро паси сар кардед. Инчунин медонам, ки дар роҳи сӯйи мақсаде, ки дар назди худ гузоштаед аз дигарон бештар меҳнат кардан, даҳ ҳатто, сад маротиба зиёдтар душвориро паси сар кардан лозим омад. Дар чунин лаҳзаҳои душвори имтиҳон дар паҳлуи шумо одамони фидокор буданд, ки дар дилҳояшон умеди эътимод, азму иродаи қавӣ ва ҷасоратро ҷой дода, ҳамеша шуморо дастгирӣ намуда, ба пирӯзӣ илҳом мебахшиданд, – қайд кард Президент.

(Давомаш дар саҳ.2).

Сурати Хидмати матбуоти
Президенти Ҷумҳурии
Ўзбекистон.

СУХАНРОНИИ ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ДАР ВОХҶҶҶ БО НАМОЯНДАГОНИ ҲАЙАТИ ВАРЗИШИИ ЎЗБЕКИСТОН, КИ ДАР БОЗИҶҶҶ XVII ТОБИСТОНИ ПАРАЛИМПИИ ПАРИЖ ИШТИРОК НАМУДААНД

Ҳамватанони муҳтарам!
Варзишгарон-қаҳрамонони азизии мо!

Муҳтарам мураббӣён ва падару модарон!

Дар ин рӯзҳо дар мамлакатамон кайфияти идона ҳукмронӣ менамояд. Шумо, варзишгарони азиз, дар Фаронса, дар шаҳри Париж дар Бозиҳои XVII тобиствои паралимпӣ натиҷаҳои рекордӣ нишон дода, ҷунин рӯҳи ҷашнӣро ба мамлакат овардед.

Самимонам, аз таҳти дил Ҳаммаи шумо аз номи халқамон ва Ҳаммаи шумо аз номи худам бо дастовардҳои ва натиҷаҳои муқаддас, беназир табрик менамоям.

Дӯстони муҳтарам!
Дар ин анҷумани байналхалқии варзишӣ қариб 4400 варзишгарони ҷаҳонӣ ба ҷаҳонро ба ғалабаи ғолибонавӣ бароронд. Дар натиҷаи ҷаҳонӣ мусобиқот гардид. Инро ба даст овардани 10 медали тиллоӣ, 9 медали нуқра, 7 медали биринҷӣ ҷаҳонии Ўзбекистон, мақоми 13-ро дар ҳисоби ҷаҳонӣ ба даст овардан, инчунин ҷойи сеюм дар Осиё ва ҷойи якум дар байни мамлакатҳои туркӣ, исломӣ ва Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил собит менамояд. Тавре маълум аст, дар таърихи варзиши Ўзбекистон ғала-

баҳои зиёд мавҷуд. Аммо чунин натиҷаҳои рекордӣ дар Бозиҳои паралимпӣ ҳанӯз ба даст наомада буд. Ин натиҷаҳои меҳнати машаққатнок, ирода ва қатъияти шикастнапазир, истеъдод ва маҳорат мебошад.

Ин натиҷаи кори бонизоме мебошад, ки дар мамлакат ҷорӣ гаштааст, ки ба таъмини манфиат ва қадри инсон нигаронда шудааст.

Таънох шаҳсе, ки аз таҳти дил Ватанро дӯст медорад, бонатонат, қалбашон оташин аст, ба фатҳи ҷунин қуллаҳои баланд қодиранд. Халқамон бо шумо ҳеле мефахрада. Барои шумо раҳмати калон!

Муҳтарам иштирокдорони тантана!

Пас аз Бозиҳои паралимпӣ дар Токио мо дар назди худ мақсади бузургро гузошта будем, ки дафъаи оянда ба қатори 15 ҷаҳонии пурзӯри ҷаҳон дохил мегардем. Ва тамоми ин солҳо бемайлони ба ин мақсад азм менамудем.

Пойгоҳи мустаҳкам барои даст ёфтан ба ин натиҷаҳои назаррас бо роҳи минбаъд беҳсозии шароити барои варзишгарон фароҳам оварда шуд. Дар натиҷаи соли ҷорӣ Ўзбекистон дар Бозиҳои паралимпӣ бори аввал бо ҷунин ҳайати калон – 65 варзишгар бинабар 9 намунидаи варзиш намоёндогӣ кард. Бояд таъкид кард, ки намоёндогони мо аз рӯйи велоспорт бори аввал дар мусобиқаҳои паралимпӣ иштирок намуданд.

Албатта ҳар як ғалабаи бадастомада, ҳар як натиҷа дар Паралимпиада аҳамияти муҳимро молиқ аст. Ҳамзамон ба тӯфайли дар ҷор сол як бор баргузор гардидаи ҷунин му-

собиқаҳои байналхалқӣ бузургҷомеаи ҷаҳон метавонад баҳо диҳад, ки дар ҳар як мамлакат иштирокдор ба таъбиқи потенциали ҷисмонӣ муътаваҷҷуаи инсон ҷи гуна эътибор дода мешавад.

Ҳамин тариқ, шумо бо дастовардҳои таърихӣ худ ба шаън ва шарафи Ўзбекистони азиз обрӯ зам намунод, боз ҳам обрӯи онро дар ҷаҳон боло бурдед.

Ҳамватанони азиз!
Натиҷаҳои Паралимпиадаро таҳлил намуда, мо, бешубҳа, пеш аз ҳама ба нишондорҳои рекордӣ эътибор медиҳем.

Дар навбати аввал бояд таъкид кард, ки дар Бозиҳои паралимпӣ гузашта намоёндогони мамлакатамон дар маҷмӯъ 26 медалро соҳиб гардид, рекордҳои таърихӣ гузоштанд. Чунин ғалабаҳои дурахшон ба солномаи Ўзбекистон бо ҳарфҳои заррин навишта шудааст.

Бояд таъкид кард, ки атлетикачи сабуки афсонавиамон Хусниддин Норбеков бори аввал дар таърихи мамлакат чемпиони секаратаи Паралимпӣ ва ҳамзамон соҳиби рекорди нав гардид.

Бобурҷон Амонов ва Шерзод Намозов бори дуюм дар ядропартой ба оид ба дзюдо медалҳои тилло соҳиб гардиданд. Бобурҷон бошад ғайр аз ин рекорди паралимпиро нав намуд ва ҳамин тариқ сазовори боварии калон шуд.

Бубинед, дар мамлакат мо ҷи гуна паҳлавонҳо ҳастанд!

Мо инчунин воқеан метавонем ифтихор намоем, ки духтаронам низ ба ғалабаи мунтахаби Ўзбекистон

саҳми муносиб гузоштанд. Инро он нуқтаи низ собит менамояд, ки аз медалҳои бадастомадаро ҷаҳонӣ аммон 11-тоаш дар ҳисоби онҳо мебошад.

Духтарони моҳирамон Асила Мирзаёрова – дар ҷаҳонӣ ба дарозӣ ва Нурхон Курбонова – найзаандозӣ чемпиони паралимпӣ гардиданд. Инчунин бо натиҷаҳои онҳо дар ҳайрат ҳастем, ки бо дастовардҳои рекордӣ Бозиҳои паралимпӣ мазкур ва ҷаҳонро нав намуданд.

Ба ғайр аз ин Нурхон дар ядропартой медали биринҷиро соҳиб гардид, ду медалро ба даст овард. Шоҳинахон Йигиталиеваи 15 сола медали нуқра ба даст оварда, ба таърих ҷун ҷавонтарин иштирокдор-ҷоизадори Бозиҳои паралимпӣ дохил шуд.

Шараф ва таҳсин бод ба варзишгарони шуҷоатнок, бигузур бахт ва таваққуф ҳамаи ҳамроҳи шумо бод!

Дар ҳисоби варзишгари бомаҳоратамон Толиббой Йўлдошев инчунин ду ғалаба – сари синаи ӯро медалҳои тилло ва биринҷии паралимпӣ оро медиҳад. Боз як қаҳрамони мо, чемпиони дукаратаи паралимпӣ Ёркинбек Одилов мебошад, ки дар найзаандозӣ рекорди Осиёро нав намуд.

Имрӯз дар ин маросими тантанавӣ мо бори дигар инчунин Қудратиллоҳон Маъруфҷоёев, Элбек Султонов, Асадбек Тоштемиров, Шерзод Намозовро бо медалҳои тиллоӣ табрик менамоем.

Боз дар бораи рекордҳои қаҳрамононаи варзишгарони Ўзбекистон зиёд гуфтан мумкин аст. Соҳиби иродаи қавӣ Рӯзӣ Қўзиева оид ба пау-

эрлифтинг соҳиби медали нуқра гардид. Ғалабаи ӯ воқеан муносиби «тилло» мебошад, инро тамоми ҷаҳон эътироф намуд. Ҷамоаи мунтахабамон оид ба таэквондо бори аввал дар Бозиҳои паралимпӣ 3 медалро соҳиб гардид, дар ҳисоби ҷаҳонӣ мақоми сеюмро ишғол намуд.

Боиси эътибор аст, ки атлетикачиёни сабуки Ўзбекистон бори аввал 8 медали тилло соҳиб гардиданд, яъне 80 фоизи ҷоизаҳои олиамонро таъмин намуданд.

Хуллас, шумо, азизони мо, ба арсаи байналхалқӣ ҷун насли тиллоии ҷунбиши Паралимпӣ Ўзбекистон ворид гардидед ва ба мамлакат бо ғалабаҳои бузург баргаштед.

Қалбҳоиамон аз ифтихори миллии пур гардид, ба ифтихори ғалабаҳоиамон дар Париж 10 маротиба мадҳияи Ўзбекистон садо дода, 26 маротиба парчами Ватанамон баланд бардошта шуд.

Воқеан, агар мо аз таҳти дил ба сӯйи мақсади пешгузошта азм намоём, қуллаҳои баландтаринро фатҳ менамоем!

Таънох муттаҳидона мо халқи ягонаем, танҳо яқоя мо мамлакатии ҷаҳонӣ!

Дӯстони муҳтарам!
Албатта дар Бозиҳои паралимпӣ, ки ҳамаи дар рӯҳи муборизаи тезутид ва бемуросо баргузор мегардад, танҳо варзишгарони шуҷоъ ва соҳибирода иштирок карда метавонанд.

Аз ин лиҳоз мо инчунин иштирокдорони бозиҳо – дзюдогирон Турғун Абдиев, Улҷон Амриева, Шоҳрух Мамедов ва Фирӯза Эргашева, ус-

тодони греблеи каноэ Шаҳзода Мамадалиева табрик менамоям, ки ба онҳо ин дафъа барои ғалабаи каме омад нарасид, аммо онҳо тамоми қувваи худро ба ҳифзи шарафи Ватан равона намуданд, дар набардҳои бемуросо таҷрибаи калон ҷамъ карданд, барояшон дар мусобиқаҳои оянда пирӯзӣ таманно дорем.

Духтарон ва писарони азизии мо!

Ғалабаҳои дурахшон ва бузургӣ варзиши шумо бори дигар аёнанишон дод, ки инсон воқеан бо ҷи гуна имконоти беҳад, иқтидор ва потенциал молиқ аст, ки эҷоди нодири Худованд ба шумор меравад. Бешубҳа, ирода ва мардонагии шикастнапазир – омиле мебошад, ки дар ҳаёт бисёр ҷиҳозро ҳал мекунанд. Аммо тарбия ва парвариши инсонии муносиб, қалбу рӯҳи ӯро бо ҷунин иродаи сириштан, кори осон ва сода нест.

Ошқоро бояд гуфт, ки мардонагӣ, ки шумо зохир намудед, ба он на ҳама қодир аст.

Ман хуб тасаввур карда метавонам, ки шумо, азизони ман, ҷи гуна роҳи дароз, пурмашаққат ва мураккабро тай намудед, то ки ба шоҳсуфаи ифтихорӣ бароед. Хуб медонам, ки дар ин роҳ шумо бо озмоишҳои мухталиф ва мушкулот, шубҳаву нобоварӣ, эҳсосоти дохилӣ ва нигаронии душвор гардидед, шабҳои беҳоб пушти сар намудед.

(Давомаш дар саҳ.2).

СУХАНРОНИИ ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ДАР ВОХҶҶҶ БО НАМОЯНДАГОНИ ҲАЙАТИ ВАРЗИШИИ ЎЗБЕКИСТОН, КИ ДАР БОЗИҶҶҶ XVII ТОБИСТОНАИ ПАРАЛИМПИИ ПАРИЖ ИШТИРОК НАМУДААНД

(Аввалаш дар сах. 1).

Инчунин медонам, ки дар роҳи мақсадҳои дарпешгузоштагон шумо шуҷоатмандона меҳнат кардед, даҳ ва ҳатто сад бор, нисбат ба дигарон, меҳнатор таҳаммул кардед. Дар ҷунин лаҳзаҳои мураккаби озмоиш дар сафи шумо одамони шуҷоатнок, ки дар қалбҳои шумо умед ва боварӣ, қатъият ва мардонагӣ бедор намуданд, қарор доштанд ва онҳо ҳамеша шуморо дастгирӣ намуда, ба ғалаба илҳом бахшиданд.

Ман аз дидани онҳо имрӯз дар ин ҷо шод ҳастам. Ин пеш аз ҳама падару модарони шумо, наздикон ва хешовандонатон мебошанд. Дар ғалабаи шумо саҳми муносиби онҳо низ ҳаст.

Биёед, дӯстони азиз, падару модарон, аъзои хонаводаи варзишгарони қаҳрамонамонро истиқбол менамоем, эҳтиром ва бехтарин орзухоро таманно мекунем! Дар қатори онҳо ба мураббӣи доно ва шуҷоатнок, тамоми шахсон ва мутахассисони масъул миннатдорӣ самимӣ мегӯем.

Махсусан ба мураббӣи ботачриба оид ба паратлетикаи сабук Иброҳимҷон Юсупов, Яҳёбек Ёқубов, Сардор Худойбергандов, Григорий Камула, Азизон Норматов, Раҳмонберди Хўҷамов, Галина Казакова, мураббӣи соҳибистеъдоди парадзюдо Маҳмуд Амонов, Муротбой Душмбетов, Алфия Иброҳимова, Фозил Кароматов ва мураббӣи маъруф оид ба паратаэквондо Бобур Қўзиёв, мураббӣи соҳибтаҷриба оид ба пауэрлифтинг Фазлиддин Умироқов, оид ба парашинноварӣ Равшанбек Омилов ва оид ба тирандозӣ Наталля Ефимова, инчунин мутахассиси

равоншинос Лола Аъзамова миннатдорӣ алоҳида изҳор менамоем.

Холо мо бо боварии комил метавонем биғўем, ки: Ўзбекистони Нав соҳиби мактаби мардонагии худ, мактаби шуҳрати худ аст.

Шумо офарандагони аслии ин мактаб ҳастед. Албатта, қомебиҳои шумо дар спорт ва дар ҳаёт барои ҷавонон ибрати дурахшон, манбаи қувваю ғайрат ва шуҷоат хоҳад буд.

Ҳамватанони азиз!

Вақте ки мо дар бораи муваффақиятҳо дар Париж суҳан меронем, бояд қайд кард, ки имрӯзҳо дар мамлакат мо ба инкишофи соҳаи спорт ва тарбияи ҷисмонӣ, ҳаракати паралимпӣ диққати калон дода шуда, барои дастгирӣ намудани шахсонӣ имконияташон маҳдуд, фароҳам овардани шароити фарогир барои онҳо қорҳои бузург ба ҷо оварда мешаванд.

Чунон ки маълум аст, аз соли гузашта дар ҷумҳурӣ Агентии миллии ҳифзи иҷтимоӣ амал мекунанд. Ҳамчунин, мо мақсади рушди варзиши мутабиқшавӣ ва ҷалби маъёбон ба ин самт Ассотсиатсияи намуҳош мутабиқшудаи варзиш таъсис дода шуд.

Бешубҳа, дар ғалабаҳои таърихӣ, ки дар майдонҳои спортии Париж ба даст оварда шудаанд, низ ҳиссаи арзандаи худро доранд.

Ба ин муносибат ба роҳбарону фаёлоҳои Агентии миллии ҳифзи иҷтимоӣ, Ассотсиатсияи намуҳош мутабиқшудаи варзиш, инчунин ба тамоми федератсияҳои варзиш миннатдорӣ самимӣ баён мекунам.

Дар оянда мо дар баробари параспорт намуи варзишро, ки маъёбон низ машғул мешаванд, дар кишвар ба таври васеъ инкишоф хоҳем дод. Ба мутабиқшавии иҷтимоии онҳо диққати махсус дода мешавад.

Меҳоҳам дар бораи боз як зуҳуроти муҳаббат ва эҳтироми халқи мо, зиёбӣи эҷодкор нисбат ба шумо, қаҳрамонони асил таваққуф намоям. Шоирону нависандагони боистеъдод қасорату матонати Шуморо ситодиш намуда, наشري дуҷоми китоби «Олимп узра хилпирар Ўзбекистон байроғи» («Парчами Ўзбекистон дар болои Олимп парашонӣ мекунанд»)ро омода карданд. Имрӯз низ ин китобро ба ҳар яки шумо ҳамчун тухфаи хотирмон тақдим намуда, аз номи шумо ба эҷодкорони он ташаккур баён мекунем.

Рафқони азиз!

Бо таҳлили ҳамаҷонибаи натиҷаҳо, ки дар Париж ба даст омаданд, мо бояд ҳоло омодагиро ба Бозиҳои паралимпии Лос-Анҷелес дар соли 2028 оғоз кунем.

Тавре худатон шохид будед, дар варзишгоҳи «Стад де Франс»-и Париж варзишгарони паралимпии мо дар мусобиқот аз рӯи давидан, тирандозӣ ва найзаандозӣ, ҷаҳидан ба дарозӣ ва ба баландӣ хеле фаъл иштирок карданд.

Мо бояд дар Бозиҳои навбатии паралимпии шумораи ҷунин намуҳош варзишро боз ҳам зиёд кунем. Дар баробари рушди варзише, ки дар он мо аллакай ба натиҷаҳои баланд ноил шуда истодаем, мо бояд омодагии варзишгаронро дар ҷунин намуҳош паралимпӣ, аз қабилӣ шиноварӣ ва тирпаранӣ дар асоси стратегияи мушаххас самаранок ба роҳ монем.

Чунон ки дар боло гуфтем, велосипедорони мо бори аввал дар Бозиҳои паралимпии ҳозира иштирок карданд. Минбаъд дар ин самт мо бояд на танҳо барои гирифтани иқозатнома, балки барои ба даст овардани натиҷаҳои мушаххас дар

мусобиқаҳо низ мубориза барем.

Барои ин мо баҳри варзишгаронамон тамоми шароити заруриро фароҳам меорем. Аз ҷумла, қор оид ба хидматрасонии тиббӣ, фармакология ва диетологияи онҳо пурзӯр карда мешавад. Инчунин, барои баланд бардоштани фаёлияти равошиносони варзишӣ, ки бо пара-варзишгарон қор мекунанд, низоми хавасмандгардонӣ қорӣ карда мешавад.

Умуман, ҳадафи асосии мо дар ҷамъбасти Бозиҳои навбатии паралимпӣ ба «даҳгона»-и бехтарин дохил шудан дар сабақати даставӣ ҳадад буд. Бо ин мақсад аз рӯи фикру мулоҳизаю тақлифҳои шумо ва вазорату федератсияҳои дахлдорӣ спорт барномаи махсус тартиб медиҳем.

Рафқони азиз!

Варзишгарони муҳтарам!

Ба қарибӣ ман ба Фармон дар бораи муқофотонидани ғолибон ва ҷоизадорони Бозиҳои XVII тобистонаи паралимпӣ, як ғуруҳ мураббӣи онҳо ва аъзои ҳайати вакилони спортии Ўзбекистон имзо гузоштам.

Бори дигар шуморо бо натиҷаҳои барҷастае, ки дар Бозиҳои паралимпии гузашта ба даст овардаед ва муқофотҳои олии давлатӣ аз самими қалб табрик мегўям.

Ба ин муносибат, махсусан қайд кардан меҳоҳам: шумо шахсиятҳои нотақдор ҳастед, ки сарфи назар аз ҳама гуна душвории ҷидагӣ аз озмоишҳои тақдир танҳо барои пирузӣ, барои ҳадафи наку талаш меварзед.

Бигзор ин ҳислатҳои шумо ҳамеша ба шумо хушбахтӣ ва омад оварад!

Ба ҳамаи шумо саламатӣ, шуқуқӣ ва пирузӣҳои нави дурахшон орзу мандам!

Ў.А.

БОНУВОНИ ДОРОМ ДОНИШИ ЗАМОНАВӢ ВА МАҲОРАТИ РОҲБАРӢ – ҲАЗИНАИ ТИЛЛОИ МИЛЛАТИ МО

Сарвари давлат дар нутқи худ дар маросими мутантан бахшида ба 33-юмин солгарди истиқлолияти Ватан ба падару модарон муроҷиат намуда, таъкид кард, ки таълим додани духтарон ва кумак расонидан барои иҷобати орзуву умедҳои онҳо муҳим аст. Ба ҷавонони мамлакат гуфт, ки ҳамеша ба неру, азму ирода ва имконоти худ бовар кунанд ва дар ин роҳ давлат, халқ, Президент ҳамеша онҳоро дастгирӣ хоҳанд кард.

Дар ҳақиқат, аз солҳои аввали соҳибистиклолӣ бо мақсади фароҳам овардани имкониятҳои бобати намоиш додани тавонмандии худ ва дар раванди ислохот таъмин кардани иштироки фаёлиҳои намо-яндагони авлоди ҷавон, ба-хусус зан ва духтарон, ки тақрибан нисфи аҳолии мамла-като ташкил медиҳанд, ҷо-рабинҳои муҳим амалӣ гар-дида, пеш аз ҳама ба вази-фаи модарӣ ва тарбиявии онҳо дар оила эътибори асосӣ дода мешавад.

Ин беҳуда нест. Чунки дар иҷрои ин ду вазифаи муҳим, мавқеъ дар ҷо ҷомае, обрӯву эътибор, таъминот аз лиҳо-зи иҷтимоию иқтисодӣ, қамол-ти маънавию маърифатӣ, шуури сиёсӣ, тафаккури иҷтимоӣ, маданияти ҳуқуқӣ ва саводнокии зан ҳамаи ҷо-рад.

Солҳои охир вобаста ба иҷрои амалии ин масъалаи муҳим 24 ҳуҷат, аз ҷумла 2 қонун, 6 фармони қарори Президент ва 16 қарори Де-воии Вазирон қабул гарди-д, ки ин аз эътибор ва ғам-қори бузург нисбат ба апаву хоҳарони мамлакатамон гувоҳи медиҳад.

Бояд гуфт, ки дастгирии иҷтимоии зан ва духтарон ба-яке аз самтҳои асосии сиё-сати давлатии Ўзбекистон табиқӣ ёфтааст. Баланд бар-доштани нақши бонувон дар ҷамъият, бешубҳа дар афзу-дани иштироки онҳо дар қараёнҳои иҷтимоӣ, тиҷоратӣ ва илму фан намоён мега-ранд. Аз ин рӯ, баробарии ген-дерӣ ҳамчун ҷузъи муҳими рушди иҷтимоию иқтисодии мамлакат амалӣ гарди-д.

Холо баробарии гендерӣ ба-яке аз шартҳои асосии рушди тамоми давлатҳо таби-қӣ ёфта, ба одамон имкон медиҳад, ки новобаста аз ҷинс ҳуқуқи имконоти худро дар соҳаҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва маъри-фатӣ ҷомае озодона амалӣ намо-янд. Ва маҳз ҳамин масъала аз самтҳои афза-лиятҳои бунёди Ўзбекистони

Нав ба ҳисоб меравад.

Холо дар ҷумҳурӣ барои дар амал нишон додани до-ниш ва имконият, меҳнати самарабахши зан ва дух-тарон дар соҳаҳои ғуногун, шароит фароҳам оварда шуда-анд. Ҳамватанони бо-истеъдод ҳамаҷониба дастгирӣ карда мешаванд. Чунки бо-нуи бонаърифат дар ҳар гуна ҷамъият манбаи пешбар ба ҳисоб меравад. Инсоне, ки бо илму фан машғул аст, на танҳо дар пешрафти соҳаи худ, балки ба рушди та-моми мамлакат саҳм мегу-зира.

Ба рақамҳо эътибор ди-ҳем, солҳои охир дар самти мустаҳкамсозии оила, ба-ланд бардошти маърифати иҷтимоиву сиёсӣ занон ва таъмини шуғли онҳо, ташақ-қули дониши соҳибқори бонувон ислохоти васеъ-микёс амалӣ гарди-д ва дар натиҷаи саҳми онҳо дар вази-фаҳои роҳбарӣ афзуда, ба 35 дарсад расид. Танҳо дар солҳои 2022–2023 беш аз 398 ҳазор бонувон бо қор таъмин ва 100 ҳазор нафар зан-духтарон дар асосҳои имтиёзнок ба муассисаҳои таълими олий қабул гарди-данд.

Қобили зикр аст, ки ба-рои пардохти маблағи шар-тнома, яъне контракти 170 ҳазор донишҷӯи муасси-саҳои таълими олий кредити таълимии имтиёзнок ҷудо гардида, 14 ҳазор нафар бо-нувоии олами дар магистра-тура роӣгон таҳсил мега-ранд. Инчунин, 198 ҳазор нафар зану духтарон қасбу ҳунаро омӯхтанд.

Ғайр аз ин, дар мuddати сипаришудаи соли раван дар доираи барномаҳои со-ҳибқори бонувон қарори та-биқӣ беш аз 225 ҳазор лоиҳа 4,4 триллион сӯм кредит ва баҳри қариб 40 ҳазор зану духтарон ҷамъ 179,1 милли-ард сӯм субсидия ҷудо кар-да шуд. Таваассути системаи «Дафтари занон», ки аз соли 2020 роҳандозӣ шуд, беш аз 2,3 миллион нафар бонувон

ёрии иҷтимоӣ-иқтисодӣ, тиббӣ, ҳуқуқӣ ва психологӣ гирифта, барои ин беш аз 501 триллион сӯм маблағ равона гарди-д.

Холо дар муассисаҳои таъ-лими илмӣ 660 нафар бонув доктори фан ва 7 нафар ака-демикҳо меҳнат мекунанд. Дар институтҳои илмӣ-таҳқ-иқоти Академияи фанҳо қариб 3 ҳазор нафар зану духтарон таҳқиқот мекунанд. Аз ҷумла, барои аз ҳисоби ҷуҷа пардохтани пули шарт-номаи ҳамаи духтарон, ки дар магистратура таҳсил ме-гиранд, ҳар сол 200 милли-ард сӯм ҷудо карда мешавад. Дар соҳаи докторантура низ ҳамасона барои зан ва дух-тарон на қамтар аз 300-то қвотаи мақсаднок тақдим ме-гардад.

Дар зинаҳои ғуногуни си-стемаи ташкилотҳои давлат-ию ҷамъиятӣ зиёда аз 1300 нафар занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда қор меку-нанд, ки ин низ аз эътибори ҳукумат ба бонувон далалат медиҳад.

Даври пуртахлуқа, зидди-яхтҳои пуршиддати имрӯза аз ҳамагон қабули қарорҳои таъҷилиро тақозо мекунанд ва дар ин раванд босаводу бо-салоҳият будани зан ва дух-тарон аҳамияти муҳим до-рад. Тавре бузургонамон гуфтаанд, агар писарро таъ-лим диҳем, як одамро боса-вуд мекунем. Агар духтарро дониш омӯзем, тамоми оила, тамоми ҷамъият соҳибқил мега-ранд. Ҳамзамон, дар ҷомае мо қадри бонувонро ҷӣ қадар баланд бардорем, шумораи фарзандони ҳало-лу пок, фидокор, ватандӯст, ки гурури миллии доранд, ба ҷамъият нафъ мерасонанд ва барои густиари маънавию-ту фарҳанг, таъмини барқа-рорӣи оилаҳо талаш наму-да, миллати моро дар ҷаҳон муаррифӣ менамо-янд, бама-ротиб мефоза-д.

Умуман, аз меҳнат ва са-лоҳияти зани фаёлу оқила, доно, заҳматпанд ва замо-навӣ на танҳо хонаводааш, балки тамоми ҷомае баҳра мебарад. Дар навбати худ зан ва духтарон, ки яке аз неруҳои асосии бунёдгуз-ори пойдевори ҷамъияти мо ҳастанд, набояд фаромӯш ку-нанд, ки онҳо чун хушӣи оила, вичдоии маҳалла, тим-соли диёр, таъягоҳи бовари-нок ва мустаҳками истиқлол мебошанд.

Гулрӯпа АЪЗАМОВА,
депутати Палатаи
қонунгузории
Олий Маҷлиси.

(Аввалаш дар сах. 1).

Ба ин муносибат дар маросим во-лидон ва наздикони варзишгарон низ қадрдони карда шуданд.

Сарвари давлат ба мураббӣи намуҳош равошиносон ва мутахассисоне, ки дар тарбияи варзишгарон заҳмат ка-шиданд, изҳори сипос кард.

– Имрӯз мо бо боварии комил гуфта метавонем: Ўзбекистони Нав мактаби ба худ хоси мардонагӣ, мак-таби шуҳрати худро дорад. Шумо офарандагони аслии ин мактаб ҳас-тед. Бешубҳа, қомебиҳои шумо дар варзиш ва дар ҳаёт барои ҷавонон ҷун мисоли равшан хидмат намуда,

манбаи неру, қувва ва мардонагӣ ме-гардад, – гуфт Шавкат Мирзиёев.

Президент таъкид намуд, ки дар Ўзбекистон дастгирии фаёлоҳои одамони имконияташон маҳдуд идо-ма ёфта, барои шуғли варзидан мо варзиш шароити фарогир фароҳам оварда мешавад. Дар ин самт Аген-тии миллии ҳифзи иҷтимоӣ ва Ассот-сиатсияи намуҳош мутабиқшудаи варзиш қорҳои назаррас анҷом ме-диҳанд.

Сарвари давлат таъкид кард, ки дар оянда ба густиариш намуҳош варзиш барои шахсонӣ нотиғро ва таъмини мутабиққардии иҷтимоии онҳо дар ҷамъият тавачҷуҳи ҳоса дода мешавад.

Дар қараёни мулоқот инчунин масъалаҳои омодагӣ ба Бозиҳои па-ралимпии соли 2028 дар Лос-Анҷе-лес низ баррасӣ шуд. Ба зарурати таъхияи стратегияи аниқ, ки ба густи-риши иштирок дар намуҳош вари-зиш, баланд бардоштани дараҷаи тайёрий ва ба даст овардани на-тиҷаҳои баланд нигаронда шудааст, диққати махсус дода шуд. Дар на-зар аст, ки соҳаи тиббӣ варзишӣ, фармакология ва диетологияро ин-кишоф дода, инчунин фаёлияти ра-вошиносон, ки бо паралимпӣи қор мекунанд ҳавасманд ҳазирда шавад.

Мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон аз 12 сентябр як ғуруҳ варзишгарону мураббӣи, ки дар Бозиҳои XVII тобистонаи па-

ралимпии Париж ба натиҷаҳои ба-ланд ноил гардидаанд, бо унвонҳои фахрӣ, ордену медалҳо сарфароз гардонида шуданд. Дар қорабини маросими супурдани ин ҷоизаҳо бар-ғузор гарди-д.

– Шумо шахсиятҳои нотақдор ҳас-тед, ки сарфи назар аз ҳар гуна душ-вории ҷидагӣ ва озмоишҳои тақ-дир, танҳо барои пирузӣ, мақсади наку талаш меварзед. Бигзор ин ҳислатҳои шумо ҳамеша ба шумо хушбахтӣ ва барор оварад! – гуфт Президент.

Варзишгарон, мураббӣи ва воли-дон барои тавачҷуҳ ва дастгирӣ ба сар-вари давлат изҳори сипос наму-данд.

Ў.А.

МАСКАНИ ТАРБИЯ БА ИСТИФОДА СУПУРДА ШУД

Дар шаҳраку маҳаллаҳои дурдасти кишварамон бино ба аъна ба шарофати ҷашни Истиқлоли Ўзбеки-стон қорхона, биноҳои мак-табу кӯдакистон, беморис-тону бунгоҳҳои тиббии оилави ва хонаҳои истико-мати бисёррошона ба исти-фода супурда мешаванд.

Чанде қабл дар ҷамоати шаҳрвандони маҳаллаи Тинҷилии ноҳияи Бобўт низ муассисаи нави таъли-ми томақтабии давлатии рақами 37 ба истифода су-пурда шуд.

Ин бино дорои воси-таҳои таълиму тарбияи за-монавӣ мебошад. Муасси-си мазкур барои беш аз 100 нафар наврас пешбинӣ шудааст. Онро бинокорони ҷамъияти масъулиятш маҳ-дуди «Қурилиш инвест» бунёд намудаанд. Барои ин 3 миллиарду 500 миллион сӯм харҷ шуд.

Дар маскани тарбия ша-бакаи санитарияу гигиенӣ, нуктаи тиббӣ, толори муосир, шохмат, шашка, хонаҳои таълими забонҳои

хориҷӣ, ошхона, толори то-бистона, майдончаҳои бозӣ дар хидмати наврасону му-раббӣи аст. Мураббӣҳои бо-малака аз усулҳои интерфа-ол истифода мебаранд. Ма-шғулоти барои ғуруҳҳои хур-дсол дар доираи Барномаи давлатии таълими «Қадами аввал» гузаронида мешаванд,

ки ба ташаккул додани ҳаёти солим, баланд бардоштани са-лоҳияти зехнии онҳо нигаро-нида шудааст. Тибқи он кӯда-кон бо кӯмаки мураббӣи расм мекашанд, дар бораи ҳосия-тҳои фоидабахши меваву сабзавот маълумот меги-ранд, ҳамчунин нутқу сава-ди кӯдакон, донишҳои ибти-

доии математикӣ, қобили-яти эҷодии онҳо аз санҷи-ши гузаронида мешаванд.

Далер АЗИЗОВ,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Вилояти СИРДАРЁ.
Суратгир: муаллиф.

СЕМИНАР-ТРЕНИНГ ДАР КМИ

Бо мақсади ба вакилони воситаҳои ахбори умумӣ, ки қараёнҳои интихоботро равшан менамо-янд, фаҳмонидани ҷиҳатҳои муҳими қонунгузории нави интихобот аз ҷониби Комиссияи марказии интихоботӣ тахти мавзӯи «Ҷиҳатҳои ба худ хоси ташкил намудани интихобот дар қонунгузории интихоботии навшуда – масъалаҳои маҳорати намо-яндагони ВАО» анҷуман-тренинг ташкил карда шуд. Дар қорабини бештар аз 100 нафар ҳодимони расонаҳои ха-барӣ иштирок наму-данд.

Дар мавзӯҳои «Ҷиҳатҳои ба худ хоси ташкил намудани интихобот дар қонунгузории интихоботии навшуда», «Тартиби ташвиқоти

пешазинтихоботии номзадҳо», «Хусу-сияти ба худ хоси сохтори иттилоотии «Е-Saylov» ва тавсияҳои муҳим оиди истифодабарии он», «Иштироки хо-ди-

мони масъули ВАО дар истифодаи сохторе, ки нав қорӣ шудааст» ко-тиби Комиссияи марказии интихо-ботӣ Х. Маматов, ҳодимони масъу-ли КМИ Б. Қўҷоров, Д. Азизов ва дигарон маърузаҳо хонданд.

Иштирокдорон айни замон ба тар-тиби тамолюҳои истифода аз як қатор хидматҳои интерактиви барои маъ-ракаи интихоботӣ қоркардабаромада-шуда шинос карда шуданд.

М.ШОДИЕВ,
муҳбири
«Овози тоҷик».

ХАБАРҶО СОЛИМИИ СОЛХҶҶРДАҶО ДАР МАРКАЗИ ЭЪТИБОР

Чун дар дигар худудҳо, дар ноҳияи Мирзоободи вилоти Сирдарё моҳонаи «Солимии солхҶҶрдаҶо» муташаққилона сурат мегирад. Шахсонӣ аз 55 боло аз назорати тиббӣ роӣгон гузаронда мешаванд.

Вазии саломатии онҳо аз ҷониби мутахассисони дои-рай тор, ки фиристодаи ит-тиҳодияҳои тиббӣ ва муас-сисаҳои муолиҷавии вилот мебошанд, амиқ омӯхта ме-шавад.

Назар ба маълумотҳо, альон 82 нафар нуруниён аз назорати невропатолог гу-заронида шуданд. Ба солх-

ҷрдаҳои ба кумаки тиббӣ муҳтоҷ барои дар шароити амбулаторӣ ва статсионарӣ муолиҷа гирифтанишон та-всия ва роҳатҳо дода меша-вад.

Аксияи солимии дар дои-рай моҳонаи «Солимии солхҶҶрдаҶо» то 20 сентяб-ри соли раван идома меё-бад.

ТАРҶИБИ МАДАНИЯТИ КИТОБҶОНИ ДАР АСОСИ «ТАҶРИБАИ ФАРҶОНА»

Бо иштироки роҳбарони марказҳои ахбор-китобхонаи водии Фарғона ва як қатор вилотҳо, Ҷумҳурии Қароқалпоқистон ва шаҳри Тошканд дар маркази ахбор-китобхонаи вилоти Фарғона ба номи Аҳмад Фарғонӣ тахти ҳамадастии Агентии ахбор ва коммуникатсияҳои оммавии назди Президенти Ўзбекистон, Китобхонаи миллии ба номи Навоӣ ва ҳокимияти вилоти Фарғона анҷумани минтақавӣ барғузор гарди-д.

Дар доираи қорабинӣ бо роҳбарияти филиали фар-ғонагии Агентии рушди хид-мати давлатии назди Прези-денти Ўзбекистон вохӯрӣ ташкил гашт. Дар он бори нахуст дар ҷумҳурӣ табуду-ли таҷрибаи оиди маданияти китобхона ба сифати «таҷ-рибаи Фарғона» байни хид-матҷиёни давлатӣ рӯйи қор омад.

Иштирокдори анҷуман ба маркази ахбор-китоб-наи шаҳри Қувасой ва ноҳияи Кува саёҳат наму-да, ба шароите, ки дар китоб-хонаҳо офарида шудаанд, шинос гаштанд.

М.ШОДИЕВ,
муҳбири
«Овози тоҷик».

пӯшидани хилъати сафед низ ба амал омад. Дар ма-росим ректори донишқада Шухрат Тешаев, ҳокими ноҳияи Пешкӯ Ваҳҳоб Қаҳорон, падару модарон ва намо-яндагони ҷамоатҳо иштирок карда, ба ҷаво-нон роҳи сафед талаби-данд.

Амрулло АВЕЗОВ,
муҳбири «Овози тоҷик»
дар вилоти Бухоро.

Ба ифтихори 100-солагии «Овози тоҷик»

МАН – АЗ «ОВОЗИ ТОҶИК»!

Боиси ифтихори аст, ки нашрияи машхуру махбуб «Овози тоҷик», ки таърихи бою рангин дорад, 100-солагии таъсисёбии хешро истиқбол гирифта, бо шарофати шинохти рисолати аслии иҷтимоӣ дар фазои иттилоотӣ кишвар нуфузу мақоми қавӣ пайдо кардааст. Хонандаи нозукбин бо эҳтиром ва меҳру муҳаббат ҳар шумораи тозаи онро varaқ зада, бо маводи гуногун дилнишин шинос мешавад, ғизои маънавий мегирад. Банда хушҳолам, ки беш аз 60 сол бо «Овози тоҷик» дилбастагӣ ва ҳамкорӣ дорам.

Воқеан, камина аз солҳои мактабонӣ бо «Овози тоҷик» (собиқ «Ҳақиқати Ўзбекистон») риштаи дӯстӣ пайдо карда будам, ки дар ин хизмати роҳбарӣ маҳфили «Адабиётчиёни ҷавон», раҳматӣ Бердӣ Ҳамроев ният калон аст. Муаллим худ шоири зулфисонаӣ буданд ва дар ин рӯзнома гоҳ-гоҳ шеърҳои рӯи чопро меид. Агар хотирам ғиреб надиҳад, нахустин хату хабарӣ ман солҳои 60-70-уми асри гузашта дар рӯзнома чоп шуд. Ва боиси хушнудист, ки аз ҷаҳон айём бо нашрияи ҳамдигу ҳамнафасам. Ҳеҷ аз хотирам зуд-зуд наметавонам, ки соли 1970 баъди хизмати ҳарбӣ бо журналисти

номдор Ҳочиқурбон Ҳамидзода шинос шуда, бо тавсияи устод ба идораи «Овози тоҷик» рафтам ва бо муҳаррир Шавкат Ниёзов мулоқот кардам. Вале ба сафи ҳодимони таҳририят ҳамроҳ шудан кори мушкул будааст. Муаммо ба қайд гузоштани шиноснома, яъне «прописка» гардид. Ноилоҷ ба зодгоҳ баргаштам.

Соли 2003 дар рӯзномаи «Овози Самарқанд» ҳамчун мудирӣ шӯъбаи фарҳанг адои вазифа мекардам, ки устод Акбар Усмонов (руҳшон шод бод!) гуфтанд, ки дар шумо имконияти ба рӯзномаи «Овози тоҷик» ба кор гузаштан мавҷуд. Фақат ҳамроҳ

барои афзудани теъдоди он ҳафтагӯзори шуданам лозим.

Вақте ки ба Самарқанд муҳаррир Шерпӯлод Вакилов омад, масъала пукт. Ва хеле хушҳол ҳастам, ки то имрӯз ҳамчун хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд адои вазифа мекунам. Бо камали мамнунӣ таъкид намуд, ки бо ғувӯхномаи нашрияи мазкур дар анҷуманҳои бонуфуз кибрак варзидам, бо инсонҳои шайх қор, синну сол, миллату забонашон гуногун сӯҳбат ораста, ҳатто дар бораи баъзе аз онҳо очерку қиссаҳо навиштам. Фарҳундабаҳтам, ки дар анҷуманҳои матбуотӣ ва ё сафарҳои эҷодӣ ба ноҳияҳои дурдаст, қорхонаву ташкилотҳо худро «Ман аз «Овози тоҷик» гӯён муаррифӣ мекунам.

Сипосгузорам, ки тақдир маро бо журналистони номдор Ҳочиқурбон Ҳамидзода, Мӯҳсин Умарзода, Раҳматқон Норов, Чонибек Қувноқ, Ҳўҷамурод Қўлдошев, Нор Остонзода, Маъруф Отахонов, Муайяна Ҳўҷаева, Матлуба Шоалиева ва дигарон рӯ ба рӯ карду аз ин устодони дилсўзу хайрхоҳ

асрори журналистикаро омўхтам.

Тақдир лутф кард, ки ҳамкорои содиқу вафодор, шахсони дилбў дарёдил, фурутану ҳалиму хоксор, дилсўзу ғамхор чун Шерпӯлод Вакилов, Тоҷибой Иқромов, Абдулло Субҳон, Мухаммадҷон Шодӣ, Паймон, Саодат Бекназарова, Гулҷаҳон Кабирова, Набия Нодирова, Амрулло Авезов, Анорбӣ Назаров, Ўзбакбойи Раҳмон, Шариф Халил, Олим Панҷизода дорам. Бо онҳо риштаҳои дўстӣ дошта, ба якдигар чун кўҳҳои баланд тақвоҳеҷ, маслиҳаттар дар фазои эҷод.

Бо арзи садоқати самимӣ аҳли эҷод ва хонандагонӣ бешумори рўзномаро бо ҷашни 100-солагии таъсиси рўзнома табрик гуфта, пирўзҳои эҷодӣ таманно дорам:

Идат муборак, «Овози тоҷик»,
Ҳамдарди тоҷик, ҳамрози тоҷик.
Дар арши маъна бошад

хамеша

Парвози ту, эй шахбози тоҷик!

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
xabарнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Самарқанд.

«ҲАФТАИ ХОНАТЛАС» — ДАР ҚАШҚАДАРЁ

«Ҳафтаи хонатлас», ки 9 сентябр дар саросари ҷумҳурӣ оғоз шуд, гӯё анъанаҳои ба маъно фаромўшшудаи либоси миллии пўшидани бонувони моро ба хотир овард.

Дар вилояти Қашқадарё низ ин ҳафта бо руҳияи болида доир гардид.

Мақсад аз баргузориҳои ҳафта намоиши ҳусусиятҳои ба худ хоси фарҳанги чандинасринаи мардум, урфу одат ва анъанаҳо, таъбу завқ, нигоҳи эстетикӣ, инчунин, намуни зоҳириву либосҳои миллии мебошад.

Дар доираи ин ҳафта

дар байни тоифаҳои гуногуни бонувон, қадбонҳо, духтарони мактабхону дошмў, арўсҳои ҷавон ва қорамандони ташкилотҳои гуногун қорабиниҳои тарғибу-нандаи арзишҳои миллии ташкил карда мешаванд.

Аз ҷумла, дар доираи қорабиниҳои дар мактаби эҷодии ба номи Абдулло Орифов низ намоишгоҳҳо, намоиши модаҳо, челле-

нҳо гузаронида шуд.

– Либосҳои миллии мардуми мо барои нигоҳ доштани гузаштаи чандинасра, хифзи урфу одат ва арзишҳо, ба авлоди оянда расонишани онҳо чун воситаи муҳим хизмат мекунад, – гуфт сарвари Садорати оила ва зану духтарони вилоят Зиёда Аминова. – Аз тарафи садорат дар 828 маҳалла, беш аз 200 муассиса, ташкилот ва идораҳо «Ҳафтаи хонатлас» бо шўқу ва руҳияи болида идома меёбад. Ҳафта, ки дар кўдакистонҳо сар шуд, дар ташкилот, муассиса, хонаводаҳо давом дорад. Эътибори асосӣ ба барқарор намуни услубҳои қадима бо роҳи эҳтиёт

кардани либосҳои модарқалонҳо равона гардида, тавассути тарғиби онҳо таваҷҷуҳи насли наврасро афзун ва идомаи анъанаҳоро таъмин хоҳем кард.

«Ҳафтаи хонатлас» имрӯз анҷом меёбад. Ёдовар мекунем, ки технологияи тайёр кардани матоъи абрешимии миллии атлас ва адрас ба Феҳристи мероси фарҳангии ғайримоддӣи ЮНЕСКО дохил карда шудааст.

Ўлмас БАРОТОВ,
муҳбири ЎЗА.
Ақсардор:
Ч. НОРҚОБИЛОВ
(ЎЗА).

ҚАДАМҲОИ УСТУВОР
ДАР ХАТИРЧӢ

Хатирчӣ яке аз ноҳияҳои калонтарини вилояти Навой мебошад. Ноҳия беш аз 215 ҳазор нафар аҳоли дошта, 1382 км мураббаъ масоҳат дорад. 29 сентябри соли 1926 расман таъсис ёфтааст.

Соли 2024 дар вилояти Навой «Соли Хатирчӣ» эълон гардид. Мақсад: ривож бахшидан ба хоҷагии халқи ноҳия ва дар ин замина таъмини зиндагии фаровони мардум. Соли раван дар ноҳия қорҳои зиёди созандагӣ бунёдкорӣ дар амал иҷро гардида, идома дорад. Дар ҳар як ғўшаву қанори ноҳия қорҳои созандагӣ ободонӣ ба назар мерасад. Бешубҳа, ноҳия ба майдони сохтмон таъдил ёфтааст.

Дар худуди маҳаллаи шаҳрвандии «Дамарик», дар гузари «Ўзбекистон» маҳаллаи «Мустақиллик» яқанд лоиҳа бунёдкорӣ таъдил меёбад. Тибқи лоиҳа дар ин худуд биноҳои нави таълимӣ, тиббӣ ва рушди сохтори муҳофизатӣ ба нақша гирифта шудааст.

Бо мақсади ривож бахшидан ба ҳаёти иҷтимоӣ-иқтисодии худуд як қатор қорҳои бунёдкорӣ анҷом меёбад. Дар худуди ҳурди саноати маҳаллаи «Мустақиллик» яқанд лоиҳа бунёдкорӣ таъдил меёбад. Тибқи лоиҳа дар ин худуд биноҳои нави таълимӣ, тиббӣ ва рушди сохтори муҳофизатӣ ба нақша гирифта шудааст.

Бо мақсади ривож бахшидан ба

соҳаи таълим дар мактаби ҷамагонӣ рақами 65 лоиҳаи омўзиши муқаммалӣ IT ба роҳ монда шудааст. Дар бинои шўъбаи қорҳои муҳофизатии ноҳия қорҳои таъмирӣ ба анҷом мерасанд.

Дар ноҳия соли нави хониш ба останаи 92 мактаби тахсилоти ҷамагонӣ 3558 нафар толиблилмон бори нахуст қадам ниҳодад. Мактабҳо бо техникаву технологияи замонавии зарурӣ таъмин, пулла таъмир гардида, ба қабули толиблилмон омода мешаванд.

Ба муносибати оғози соли нави хониш дар мактаби тахсилоти ҷамагонӣ рақами 22 таъбири ботантана баргузор гардид. Дар ин маросим ҳокими ноҳия Умедҷон Адизов иштирок наму.

Имрӯз дар ин мактаб 774 нафар толиблилмон тахсил гирифта, 67 нафар ба синфи якум қабул гардидад. Ҳокими ноҳия ҳозиринро бо 33-солагии Истиқлолияти давлатии Ўзбекистон ва оғози соли нави тахсил табрик наму, ба толиблилмон ва омўзгорон қомебихо оруз наму.

Дар давоми таъдир ба хонандагон синфи якум дар вазияти ботантана «Тўхфаи Президент» супорида шуд.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
xabарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти Навой.

ИМТИҲОНҲОИ РАҚАМИКУНОНИДАШУДА
БА ТАЪМИНИ ШАФФОҒӢ
ХИДМАТ МЕКУНАД

Аз соли таҳсили 2024-2025 сар карда, имтиҳонҳои қабул ба муассисаҳои таълими давлатии олий ва касбӣ (ба ғайр аз мактабҳои касбу хунар) дар як вақт аз рӯи тамоюли «аввал тест, баъд интиҳоб» гузаронда шуданд. Ба рўйхат гирифтани абитуриентҳо тавассути сайти my.uzbtb.uz онлайн амалӣ гардид. Натиҷа ва ҳадафҳои имтиҳоноти имсола, ки аз равиши нав асос ёфтаанд, чӣ гунаанд ва оё он ба мақсадҳои, аз қабилӣ ҷилавгирӣ аз фасод низ хизмат мекунад? Мо ба андешаҳои вазирӣ таълими олий, илм ва инноватсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон Қўнғиротбўи ШАРИПОВ оид ба ҷунин масъалаҳо таваҷҷуҳ кардем.

– Дар натиҷаи ислоҳоти солҳои охири соҳаи тахсилоти олий шаффофияти раванди қабул ба муассисаҳои таълим таъмин гардид. Хусусан, аз масофа супурдани ҳуҷҷатҳо, ки дар ин самт омилҳои инсонӣ нест шуд, имкони назорати онлайнӣ қарағини тест тавассути камера, инчунин зиёди шудани шумораи муассисаҳои тахсилоти олий ва квотаҳои қабул ҳолатҳои қоррупсионӣ пешгирӣ карда шуд. Ба ҷои он муҳити рақобат пайдо шуд, – ба фикраш шурў мекунад вазир. – Ҳоло бояд мубориза бурдан бар он, ки ҷавонони боистеъдод дар байни донишҷўиҳои худ бошанд, аз рӯзномаи мактабҳои олий ҷой гирифтааст.

Фармони Президент аз 24 майи соли қорӣ «Дар бораи тақмили низоми қабул ба муассисаҳои тахсилоти олий ва ҷобҷогузори фармоиши давлатӣ» барои ҷалби ҷавонони лаёқатманд ба мактабҳои олий пешбинӣ шудааст. Ҳуҷҷати мазкур ба ташаққул додани фармоиши давлатӣ оид ба қабул ба тахсилоти таълим ва тақмили механизми ҷудо кардани грантҳои давлатӣ, бехтар намуни шароити мавҷудии таълими босифати ҷавонон, равона кардани қадҳо ба ҷабҳа ва соҳаҳои тарғибунадаи иқтисодиёт нигаронида шудааст.

Солҳои пеш довлалабон дар қарағини супурдани ҳуҷҷатҳо аввал 5 донишгоҳро интиҳоб карда, баъдан имтиҳон ё санҷиш ме-супориданд. Яъне, довлалабон бидуни до-нистани натиҷаи санҷиш донишгоҳ, соҳаи тахсилотро интиҳоб мекарданд. Дар ин му-ассисаҳои тахсилоти олий агар ҳамаи сол-ҳоҳои барои грант ҷудошуда зиёди шаванд, ин довлалабон имкони дохил шудан ба до-нишгоҳи дигарро надоштанд.

Дар тартиби нав ин вазъ ба назар гирифта шуда, барои довлалабон имкони интиҳоби донишгоҳ ва соҳаи тахсил аз рӯи ҳолҳои тестӣ фароҳам оварда шуд. Ин тартиб дар натиҷаи омўхтани таърибаи ақсари давла-тҳои қоричӣ ва тақлили тамоми ҷанбаҳои қарағини қабули ҳудӣ мо ташаққул ёфтааст. Умуман, дар кишварҳои пешрафта тибқи меъёри асосии дохилшавӣ ба донишгоҳ довлалаб пас аз донистани натиҷаи худ до-нишгоҳ ва самтҳои интиҳоб мекунад.

Ҳамин тариқ, тибқи низоминомаи нав, довлалаб пас аз супурдани имтиҳон ва дони-стани натиҷааш панҷ муассисаи олиро инти-ҳоб мекунад. Қойҳои грантҳо дар байни довлалабоне тақсим карда мешаванд, ки дар самти муайян ҳоли баланд гирифтаанд. Ило-ва бар ин, имсол донишҷўёне, ки бар асо-си грант дохил шудаанд, мисли пештара қаҳор сол аз ин имтиёз истифода нахоҳанд кард. Агар донишҷў бо баҳои паст тахсил кунад, соли оянда қойи гранти ӯ аз ҳисоби худ ба донишҷўе, ки аз рӯи шартнома хуб тахсил мекунад, тақсим карда мешавад. Ин ҷавоноро ба қор қардан дар болои худ водор менамояд.

Дар ин ҷо бояд қайд кард, ки барои му-ассисаҳои таълимии касбӣ тести алоҳида вуҷуд надорад. Раванди пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ва иштироки довлалабон дар оз-мун пулла рақамӣ гардонда шуда, дар ин омилҳои инсонӣ иштирок намекунад. Ин, дар набасти худ, пешӣ роҳи ҳолатҳои қоррупси-онионӣ мегирад.

– Барои пешгирӣ қатоғҳои техникӣ дар раванди бақайдгирӣ қӣ қораҳо ан-дешида шуданд?

– Бақайдгирӣ тавассути сомонии my.uzbtb.uz-и Агентии баҳодиҳии дониш ва маҳорат сурат гирифт. Дар ин қор ягон қам-будии техникӣ дида нашуд. Инчунин, мар-кази тамоси рақами кўтоҳи 1195 шабо-нарўзӣ, 7 рўз дар як ҳафта фаъолият наму-да, ҳар як мушқили пешомадаро зуд ҳал мекунад. Ҷунин ташқили қор ба довлалабон ва волидони онҳо имкон медиҳад, ки дар ҳар вақти рўз маслиҳати зарурӣ гиранд, ки ин маҳсусан дар лаҳзаҳои пуштавиши мар-бут ба сабти ном ва омодагӣ ба имтиҳонҳо муҳим аст.

Ҳангоми дида баромадани аризаи довлалабон ва падару модарони онҳо меъёру талаботи ҳуқуқӣ қатъан риё карда шуд. Ҳама муҷриҷатҳо дар доираи қонун баррасӣ шуд-анд, ки ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои иш-тирокчиёни ин равандро таъмин менамояд. Ин равиш на танҳо зиндагии довлалабон ва волидони онҳоро осонтар, балки эътимод-ро ба муассисаҳои таълими ва мақомоти давлатӣ таъқият бахшида, ба муассир ва шаффоф шудани равандиҳои бақайдгирӣ ва арзёбӣ хизмат кард.

– Мо медемон, довлалабон қўшиш ме-кунанд, ки дар асоси имкониятҳои тех-никӣ дар минтақаи худ ба тахсил ҳуҷҷат супоранд. Пас аз анҷоми имтиҳонҳо ҳолатҳои мешаванд, ки ба рақами довлалаб бо сабаби интиҳоби наом тахсил

ё мушқили таълиқи СМС нарасидааст. Дар ин ҳолат, довлалаб метавонад аз рӯи ҳоли гирифтааш ба тахсил қабул наша-вад. Дар ин бобат қӣ бояд кард?

– Ҳангоми бақайдгирӣ барои ҳар як довлалаб кабинетӣ шахсии ба рақами телефони ӯ пайвастшуда таъсис дода шуд. Ҳамаи маълумот ба ин кабинетӣ шақӣ ворид карда шуд. Агар ягон ҳолат мушқидида шавад, он метавонад бевосита ба иштибоҳ дар маълумоти воридкардаи довлалаб ё тағйир додани рақами телефони, ворид кардани рақами телефони ягон қаси дигар алоқаманд бошад.

Мушқили таълиқи вобаста ба интиҳоби довлалабон аз қониби қорамандони агентӣ тибқи муҷриҷатҳои онҳо бартараф карда мешаванд. Ҳамзамон ба довлалабон тавассути рақамҳои телефони, ки ҳангоми сабти ном ворид кардаанд, СМС оғоҳнома ирсол гар-дид. Илова бар ин, маълумот дар бораи мар-ҳулаи интиҳоб тавассути саҳифаҳои агентӣ дар шабақаҳои иҷтимоӣ пешниҳод карда шуд. Агентӣ барои довлалабон сўҳбатҳои овози гу-заронд, мунтазам дар воситаҳои ақбори омма баромад кард.

– Шароити супурдани ҳуҷҷатҳои аз тариқи низоми нав муқарраршуда барои ҷавононе, ки дар қатоғи дурдаст тахсил мекунанд, душворӣ пеш наовард?

– Воқеан, ин низоми ба хотири фароҳам овардани қулайӣ ба ҷавононе, ки дар мано-тиқи дурдаст зиндагӣ мекунанд, таҳия шуда-аст. Имрӯз довлалабон метавонанд барои иш-тирок дар имтиҳонҳо тавассути телефони дар ҳар минтақаи ҷумҳурии мо наомнавс шаванд. Гузаронидани ҳуҷҷатҳо ба шақили онлайн довлалабон ва волидони онҳоро аз машаққатҳои зиёдагӣ ва қатоғи иловагӣ наҷот медиҳад. Он инчунин қатоғи медиҳад, ки ягон ҳоди-саи қоррупсиа рух надиҳад.

Яке аз дастовардҳои барҷастаи раванди қабул қорӣ намуни системаи онлайнӣи пеш-ниҳоди ҳуҷҷатҳои барои иштирок дар тест ва имтиҳонҳо мебошад. Пештар тартиб додани пешниҳод қардани ҳуҷҷатҳо вақту қувваи зиё-дро талаб мекард. Имрӯз, танҳо варақаҳои заруриро пур карда, онҳоро онлайн пешни-ҳод қардан мумкин.

Воқеан, яке аз ҷанбаҳои муҳимтарини қорӣ намуни низоми онлайн нақши он дар му-бориза бо қоррупсиа мебошад. Усулҳои аъ-навии пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ва иштирок дар имтиҳонҳо боиси пайдо шудани нақшаҳои қоррупсионӣ, гирифтани пора ва дигар ҳуқуқвайронқуниҳо шудааст. Платформаи онлайн омилҳои инсониро қам қарда, раванд-оро автоматӣ мекунад, ки эҳтимолияти ама-лҳои қоррупсиониро ба таъри назаррас қо-шиш медиҳад. Ҳама марҳилаҳои бақайдгирӣ ва санҷиш шаффоф қоҳанд буд ва ҳар як қадамо метавон пайгирӣ қард ва барои онҳое, ки қоридаро вайрон қардани меша-ванд, монеаҳои иловагӣ эҷод мекунад.

– Бар асоси қадом таърибаҳои қоричӣ ба тахсилоти имсола барқўрд қарда шуд?

– Дар доираи ислоҳоти мактаби олий дар бобати баланд бардоштани сифати раванди таълим ва бехтар намуни таъйирӣ до-нишҷўи дигарқуниҳои қиддӣ ба амал ома-данд. Яке аз ҷанбаҳои асосии ин ислоҳот қоҳиши дараҷаи бақаларӣ ва қорӣ намуни стандартҳои нави таҳосу ва малақаҳои амалӣ буд. 306 самтҳои қаблан дастрас ба 183 қам қарда шуданд.

183 талаботи таҳассусӣ барои дараҷаи ба-қаларӣ дар асоси барномаҳои донишгоҳҳо дар феҳристи ТОП-300 рейтингӣ қаҳонӣ таҳия шудааст. Ин талабот ба муҷобиксозии бар-номаҳои таълими ба стандартҳои байналми-лалӣ ва таърибаи пешқадами соҳаи маорифи қаҳонӣ нигаронида шудаанд. Муносибати ба таърибаи донишгоҳҳои пешқадам асосёфта имкон медиҳад, ки қадҳои қавобўг ба тала-боти бозори меҳнати қаҳонӣ ва муосир ома-да қарда шаванд.

Боз як навиғари муҳим, пузўр намуни машғулотӣ амалии донишҷўи мебошад. Ти-бқи стандартҳои нави, машғулотӣ амалӣ дар шақли таърибаи мутасилии қасбии на қамтар аз 15 ҳафта ташқил қарда мешаванд. Ин равиш ба таҳқими дониш ва ташаққули мала-қаҳои амалӣ нигаронида шудааст. Таърибаи-муъзи дарозмуддат ба донишҷўи имкон ме-диҳад, ки ба муҳити воқеии қасбӣ амиқтар ворид шаванд, таърибаи гиранд ва ба фаъо-лияти қасбӣ омода шаванд.

Тағйироти мазкур яке аз қадамони мо дар самти омода намуни мутаҳассисони соҳи-бихтисос ба ҳисоб меравад, ки ба талаботи бозори меҳнати замонавӣ дар мактабҳои олий қавобўг мебошад.

Сўҳбатнигор

Абдулазиз РУСТАМОВ,
муҳбири ЎЗА.

ҲАМДИЁРОНИ АЗИЗ,
ФАЪОЛ БОШЕМ!

Ба мақсади пешгирӣ қардани сўҳтору офатҳо дар масими тирамоҳу зимистон ҳар сол дар мамла-катамон қорабиниҳои таъмини бе-хатарӣ андешида мешаванд.

Бо ин мақсад ташкилоту идо-раҳои ҷумҳурӣ оид ба таъминоти табр, оби ошомидани ва қазии табиӣ тадбирҳои иловагӣи муфид таҳия наму, дар асоси он фаъолияти худро идома медиҳанд.

Дар урфият меғўянд, ки умрат-ро фуруш рушўни бихар. Дар за-мони мо зиндагиро бидуни нерўи барқу газ тасаввур қардан душвор аст. Ба ин хотир аз қониби вазорат дар тамоми мамлакат барои пеш-гирӣ ва беталафот гузарондани ти-рамоҳу зимистон 452 гуруҳи қорӣ иборат аз 3 ҳазору 740 нафар ба-рои бартараф қардани ҳолатҳои фавақулода ўқдадор қарда шуд.

Дар қорабиниҳои роҳбарӣ шўъбаи вазорат Ойбек Халилов таъқид кард, ки дар худудҳои гуруҳҳои қорӣ созмон ёфтааст. Онҳо рафти қор-ҳои таъйирӣ ба фасли тирамоҳу зимистонро мунтазам ба назорат гирифтаанд. Ба муҷриҷати аҳоли посух медиҳанд, пайи ҳал ва пиё-

да сохтани муаммоҳои марбут ба ин соҳа саъй менамоянд. Дар мар-кази ноҳияву вилоятҳо штабҳои та-шкил қарда шудааст, ҳатто дар мар-кази маҳаллаҳо ҳам бахшҳои он амал мекунад. Дар асоси нақша рўзҳои аввали тирамоҳ гуруҳи қорӣ ва ҳодимони бехатарӣ аз сўҳтор бо мутасаддиёни маҳаллаҳо бояд дар зиёда аз 463 ҳазор қонадони би-ноҳои баландошёна, 1 млн. қона-дони маҳаллаҳо шуда, қолати ус-қунаҳои газ, дегҳонаҳои гармдиҳӣ ва дудбароҳои қонадонро санҷанд. Бо барқарорӣ аниқ қардани носо-зиҳо ба сари вақт бартараф наму-дани норосонҳо меқўшанд. Гуруҳи қорӣ сабабҳои сар задани сўҳтор-хоро таҳқил менамояд. Маълум мешавад, ки 41,4 фоиз қодисаҳои ногўвор дар натиҷаи вайрон қар-дани қодисаҳои истифодабарии та-қизоти барқ, 25,9 фоиз аз исти-фодаи оташи қушод, 10,3 фоиз – гарм қардани бӯҳорӣ, 7,9 фоиз аз беқарори падару модарон ба кир-дори фарзандон ба амал меоянд.

Далер АЗИЗОВ,
xabарнигори
«Овози тоҷик».

Муносибат

ОЗМУН ГУЗАРОНИДА ШУД, АММО...

12 сентябри соли 2023 Фармони Президент «Дар бораи Стратегияи «Ўзбекистон – 2030» тахти рақами ФП-158 имзо гардид.
Дар мақсади садуми ин фармон, ки «Мустаҳкам намудани муҳити ягонагии байни миллатҳо дар ҷамъият ва ривочдиҳии робитаҳои дӯстона бо мамлакатҳои хориҷӣ» унвон дорад, иҷрои яқанд чорабиниҳои муҳим то соли 2030 муқаррар гардидааст. Яке аз ин ташаббусҳо ба таври иловагӣ дар шаш забон – қароқалпоқӣ, тоҷикӣ, қазоқӣ, русӣ, қирғизӣ ва туркманӣ гузаронидани озмуни «Китобхони ҷавон» мебошад.

Маҳз дар ҳамин рӯз Қарори Сарвари давлат «Дар бораи чораҳои таъбиқи босифат ва саривақтии Стратегияи «Ўзбекистон – 2030» дар соли 2023» низ қабул шуд.

Дар мақсади садуми иловаи 5 а қарор ҳам нишондиҳандаҳои мақсаднок оид ба пайваста давом додани сиёсат дар асоси тамоюли «давлати бехатар ва сулҳпарвар»-и Стратегияи «Ўзбекистон – 2030», ки барои солҳои 2023-2024 пешбинӣ шудааст, масъалаи озмун ба миён гузошта шудааст.

21 феввали соли 2024 Фармони Президент «Дар бораи Барномаи давлатӣ оид ба таъбиқи Стратегияи «Ўзбекистон–2030» дар «Соли дастгирии ҷавонон ва тичорат» имзо шуд. Дар фармони мазкур байни донишҷӯёни муассисаҳои таълими олий ташкили озмуни «Лигаи донишҷӯёни ҷавони китобхон» ва ба таври иловагӣ бо забонҳои қароқалпоқӣ, тоҷикӣ, қазоқӣ, русӣ, қирғизӣ ва туркманӣ гузаронидани он муқаррар гардидааст.

Вазорати таълими олий, фан ва инноватсия ҳамчун иҷрокунандаи асосӣ ва Агентии кор бо ҷавонон чун ёвар таъин гардида, муддати ташкил ва баргузорию озмун моҳи апрели соли 2024 мӯайян шудааст. Саволе пайдо мешавад: оё озмуни «Лигаи донишҷӯёни ҷавони китобхон» гузаронида шуд? Агар баргузор гардид, он дар байни донишҷӯёне, ки бо забонҳои қароқалпоқӣ, тоҷикӣ, қазоқӣ, русӣ, қирғизӣ ва туркманӣ таҳсил мегранд, чӣ хел сурат гирифт? Барои дарёфти ҷавоби саволҳо ба масъули асосии озмун – Вазорати таълими олий, фан ва инноватсия муроҷиат кардем.

– Солҳои охир таъмини ҳамҷиҳати миллий, фароҳилӣ, мустаҳкамсозии робитаҳои дӯстона бо давлатҳо ба яке аз самтҳои устувори сиёсати давлат таъдил ёфт, – гуфт сарвари шӯбаи Маркази афзунсозии фаъолияти иҷтимоии донишҷӯ ва таҳсилгирандагонии назди вазорат, дотсент Мафтуна Ғафорова. – Аз ин рӯ, ҳоло ба масъалаи ташаққули эҳсоси оилаи бузургӣ сермиллат дар шуури ҷавонон, тарбияи онҳо дар руҳияи муқоббат ва садоқат ба Ватан, эҳтироми арзишҳои милливу баъшарӣ, густириши ҳамкорироҳи фарҳангию маърифатӣ бо мамлакатҳои хориҷӣ эътибор дода мешавад. Маҳз бо мақсади мустаҳкам намудани муҳити ягонагии байни миллатҳо дар ҷамъият фармоиши вазири таъ-

лими олий, фан ва инноватсия аз 18 мартӣ соли 2024 «Дар бораи ташкили озмуни «Лигаи донишҷӯёни ҷавони китобхон» дар байни донишҷӯёни муассисаҳои таълими олий» имзо гардид ва дар асоси он низомии озмун тасдиқ карда шуд. Тибқи низом дар анҷоми соли таҳсили 2023-2024 байни донишҷӯён озмун доир гардид.

Бояд гуфт, ки дар Барномаи давлатӣ ба таври иловагӣ бо 6 забон – қароқалпоқӣ, тоҷикӣ, қазоқӣ, русӣ, қирғизӣ ва туркманӣ гузаронидани озмун муқаррар гардидааст. Азбаски соли аввал буд, мо озмунро танҳо дар чанд забон ташкил карда тавонистем. Ният дорем, ки дар соли таҳсили 2024-2025 доираи қорҳои «Лигаи донишҷӯёни ҷавони китобхон»-ро васеъ намуда, озмунро дар байни донишҷӯёни гуруҳҳои, ки дар боргоҳҳои таълими олий бо забонҳои ғавқузизкор меҳонанд, ташкил намоём. Барои ин аллақай қорҳои амалиро бо бағи таҳияи рӯйхати адабиётҳои озмун, дастрас намудани онҳо ба муассисаҳои таълими олий сар кардем. Умед дорем, ки бо ин ба мақсади пешгузаштаи худ – баланд бардоштани самаранокии қорҳои маънавию маърифатии байни донишҷӯён, афзунсозии дониш, салоҳияти интелектуалии онҳо, таҳқими фикрронии мустақилона, ташаққули таълиму тарбия, рушди минбаъдаи равобити дӯстӣ дар байни донишҷӯён ноил мегардем.

МАЪЛУМОТ ДАР БОРАИ ОЗМУН

Озмуни «Лигаи донишҷӯёни ҷавони китобхон» дар байни ҷамоаҳо, ки аз шаш нафар донишҷӯёни курси якуми факултаҳо таркиб меёбанд, дар асоси ду шарт – «Асари дӯстдоштаи ман» ва «Китобхони заковатманд» (30 савол оид ба ҳаёт ва эҷодиёти қадидон) гузаронида мешавад.

Ба ҳар як узви дастае, ки дар озмун ҷойҳои якум, дувум ва сеюмро мегиранд, аз ҳисоби хазинаи ҳавасмандгардонии донишҷӯёни муассисаҳои таълими олий, мутаносибан ба андозаи се, ду ва як баробари миқдори базавии стипендия мукофотпулӣ, инчунин, диплом ва ифтихорнома тақдир мегардад.

Фаридун ЙЎЛДОШЕВ,
мухбири «Овози тоҷик».

Ҷавонони мо

МАРДОН МАЙДОН

Хабари хуш ҳамеша ба дилҳо фараҳ бахшида, рӯхро болида мегардонад. Он комёбие, ки Мардон Ҳазратов ноил гардид, ба қалби ҳазорҳо нафар муҳлисонӣ қарибон хуррамиву болидарӯхиро ҷо дод. Фарзанди деҳаи Эҷи ноҳияи Нурато Мардон Ҳазратов ба унвони узви дастаи навҷавонони соҳибистеъдоди Ўзбекистон дар Озмуни 36-уми ҷаҳонии информатика ширкат варзида, сазовор ба ҷойи сеюм ва медали биринҷӣ гардид.

Озмуни мазкур 1-8 сентябр бо иштироки донишомӯзони беш аз 90 кишвар дар Миср баргузор шуд. Мардон, ки аз ҷониби мактаби ихтисосонидашудаи рақами 1-уми шаҳри Навой (ITMA IM) раҳбар шудааст, яке аз ғайолтарин аъзои тими Ўзбекистон буд.

Озмуни ҷаҳонии компютер як мусобиқаи барноманависии рақобатӣ аст, ки ҳар сол барои донишҷӯёни таълимгоҳҳо (мактабу литеско коллеҷҳо) доир мегардад. ЮНЕСКО ва Федератсияи байналмилалӣ иттилоот ҳомии ин озмун ҳастанд.

Мардон Ҳазратов сабақҳои ибтидоии кор бо компютерро солҳои таҳсил дар мактаби рақами 43-юми ноҳияи Нурато аз устодон Баҳодур Тилабов ва Завқӣ Ғафоров омӯхтааст. Давоми ҷаҳор сол ба толибилмони синфи Мардон Ҳазратов муаллимаи соҳибтаҷриба, аълоҷии таълими халқи ҷумҳурӣ ва Тоҷикистон Холбиқа Нурназарова роҳбарӣ кардааст. Мардон ба омӯзиши фанҳои дақиқ майлӯ хоҳиши бештар дошт. Омӯзгорони соҳибтаҷрибаи ва падару модари илмдӯшташ истеъдодӣ нотакорӣ Мардонро пайҳас намуда, бо маслиҳат пешомади ўро андеша намуда, ҳуҷҷатҳои толибилми закиро дар соли хониши 2021-2022 ба мактаби ихтисосонидашудаи рақами 1-уми шаҳри Навой супориданд. Мардон, ки ба забони модарӣ хуб балад буд, забонҳои ўзбекӣ ва англисиро зуд азбар кард, пешқадами толибилмони синф гардид. Дар озмуниҳои шаҳриву вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ ғайол иштирок намуд. Дар соли 2023 ба тими барноманависони ҷумҳурӣ аз фанни информатика аъзо гардид.

Мардон соли 2023 дар хониши махсус, ки аз ҷониби вазоратҳои таълими томактабӣ ва мактаби ҷумҳу-

рий касе ба пешвозгирии ғойиби озмун ҳозир нашуд. Ва то ба имрӯз ба ғойиб ҷуз ҷомаи миллии аз ҷониби маъмурияти мактаб додашуда, тухфае надодаанд.

«Ҷуз ба фарзанд дилро пайванд нест» – фармудаанд. Баҳри пешвозгирии писар роҳ сӯйи Тошканд гирифтанд падару модари ҷавон. Писарро дар оғӯш кашид модар. – Муборақ бошад! – гуфт, вале ҳарфи дигаре гуфта натавонист, ашки шодӣ гулӯгираш карда буд. Падараш Усмон Бақриевро низ ҳолат чунин буд.

Дар ҳақиқат, он вазъияти тантанавие, ки ба Мардон ва ҳамсафони ў медалҳоро супориданд, хеле хотирмон буд. Ба саҳна баромадани Мардон бо тоқии ҷустӣ дар сар, табассуҳои латифи дилкашу рӯҳафзокунадаш, ки сабти видео кардаанд, ҳар як бинандаро ба вачд меоварад. Офаринаш меҳонед, ки дар зинаи ғойибон низ навраси ўзбекистонӣ самимият, хоксорӣ ва чеҳраи гарми инсонӣ худро нишон дод. Ҳар як ҷавон метавонад аз ў пайгирӣ кунад.

Пас аз бозгашт аз Миср дорандаи медали биринҷӣ Озмуни 36-уми ҷаҳонии информатика (IOI 2024), аъзои тими якҷакони Ўзбекистон, ҳатмунандаи мактаби ихтисосонидашудаи рақами 1 шаҳри Навой, дар айни ҳол донишҷӯии соли аввали Донишгоҳи Янги Ўзбекистон Мардон Ҳазратовро дар мактаби номбурда ҷамоаи хонандагон, омӯзгорони мактаб, намояндагони масъули Раёсати таълими томактабӣ ва мактаби вилояти Навой бо тантана пешвоз гирифтанд. Ба қаҳрамони озмуни сатҳи ҷаҳонӣ ҷомаи миллий пӯшонданд...

Дар ҳамин маврид ду нуктаро таъкид мекунам. Нахуст дастгирии ва ҳавасманд гардонидани наврасони ташнаи илм зарур аст. Як барномаи

омоданамудани соҳаи информатика ва технологияи рақамӣ метавонад ба ҳазинаи давлат миллиардҳо сӯм ворид кунад. Ин амали нек дар соҳаи варзиш, ки кишварро ба ҷаҳонӣи муаррифӣ мекунад, хуб ба мушоҳида мерасад. Ягон кишвари ҷаҳон бе рушди илму технологияи рақамӣ тараққӣ намекунад. Дувум:

Хишти аввал гар нияд меъморо қач, То сурайё меравад девор қач.

Дар ҳақиқат, дастӣ қачи ҳар як кӯдаки ба мактаб омадаро омӯзгори аввал рост мекунад. Маҳз дар ҳамин мактаб шарораҳои завқу шавқӣ илмомӯзӣ дар дили кӯдаки наврас фирӯзон мегардад. Маҳз ҳамин ҷо таҳкурсии илмомӯзӣ гузошта мешавад. Чандин нафар толибилмони мактаби рақами 43-ро мешиносам, ки пас аз хатми синфи нӯҳум ҳангоми таҳсил дар литеско донишгоҳҳои кишвар дар озмуниҳои сатҳи ҷаҳонӣ ширкат варзида, ба Ўзбекистон медалҳо овардаанд. Шогирди собиқи мактаб Шорех Тағоев 13 медали тиллоиву нуқрадо дар озмуниҳои сатҳи ҷаҳонӣ аз фанни математика ба даст овардааст. Восеъ Хусинов бошад, дар Озмуни ҷаҳонии ба номи Менделеев аз кимйё ғойиб омадааст. Онҳо дар мактаб нӯҳ сол таҳсил гирифтаанд, дар литеско ва донишгоҳ бошад, се ё ҷаҳор сол таҳсил мегиранд. Аммо номи мактабу устодони аввалии онҳоро касе ба забон намегирад. Албатта, барномаҳои мактаби таҳсилоти ҷамоагон аз барномаҳои мактабҳои ихтисосонидашуда, литеско донишгоҳҳо тафовут дорад.

Ин ҷо мо ба ғайолияти минбаъдаи Мардон Ҳазратов дастовардҳои нав ба навро таманно намуда, ба андешаҳои худ нукта мегузарем.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти Навой.

ШАТРАНҶ: НОМ ВА ТАРЗИ ҲАРАКАТИ МУҲРАҲОН ОН

Шатранҷбозӣ аз ҳунароҳои бостони аст, ки пешини чандинасра дорад. Аз марғубтарин бозӣҳо дар ҷаҳони муосир буда, бо унсурҳои илм, ҳунар ва варзиш тавъам аст. Шатранҷ «тахтаест 64-хонагӣ, ки дар вай бо 32 дона бозӣ кунанд» (С. Айни) ва моҳияти тарбиявӣ дорад, яъне ба рушди тамарқузи фикрӣ, таҳаммулу сабр, тавононии чира омадан бар мушқилот мусоидат мекунад ва касро ба андешидани барномарезии дақиқу расо ва мантӣӣи воқеаҳо тарбия мекунад. Саҳнаи шатранҷ ба муҳраҳои он шабеҳи майдони набарди лашкари муқобил буда, дар он ду нафари сабақтукунанда бо истифода аз тарфанд, фанну тактика ва усулҳои гуногун сазӣ мекунанд, ки шохӣ ҳарифи худро мағлуб – мот кунанд. Ҳар як муҳраи шатранҷ ба тарзи махсусе ҳаракат мекунад ва ба задани муҳраҳои ҳарифи низ қодир ҳастанд.

Тахтаи шатранҷ («суфра», «арса», «натъ», «бисот») мураббаъи 8 андар 8 хона (64 хона) ва яқдармиён сафеду сиёҳ аст. Сутунҳои амудии тахта бо ҳуруфи алифбо (бо лотинӣ аз А то Н) ва радиҳои уфуқӣ бо ададҳо (аз як то ҳашт) мушаххас мешаванд. Тахта мебодад хатман тавре қарор бигирад, ки аввалин хонаи самти ростӣ ҳар ду шатранҷбоз сафед бошад.

Бозии шатранҷ ба се бахш: шуруёи бозӣ ё қушоиш (дебют), нимаи бозӣ (мителшпил) ва поёни бозӣ (эндшпил) тақсим мешавад, ки дар ҳар як аз ин марҳилаҳо тактикаву стратегияҳои гуногун қорбаст мешаванд. Бозиро рақибӣ дорои муҳраи сафед оғоз мекунад. Ҳар ду ҷониб дорои 16 муҳраи шатранҷ буда, 8 адад сарбоз ё пиёда ва 8-тои дигар савора ё афсар (шох, вазира, фил, асп ва рух) мебошанд. Комёбӣ дар ин навои варзиш ба доштани зехни ҳушёр вобаста аст. Ҳадафи ин бозӣ мот кардани шохӣ ҳариф аст, яъне эҷоди вазъиятест, ки шохӣ ҳариф баъд аз киш (шоҳ) шудан роҳе барои рафъи он надошта бошад. Агар мавқеъ (позитсия) тавре бошад, ки аз ду бозикун натавонад шохӣ якоро кишу мот кунанд, бозӣ мушоув аст.

Киш дар шатранҷ мавқеест, ки шох мавриди ҳамлаи ғайрии муҳраи ҳариф қарор мегирад. Мот ҳолатест, ки (пат)

рақиб роҳе барои фирори шохаш аз киши ҳариф наёбад. Пот бошад, мавқеест ҳариф дар навбати худ натавонад ҳаракате анҷом диҳад, ҳамчунин ва дар мавқеи киш набошад.

МУҲРАҲО

ПИЁДА (сарбоз) заъифтарин муҳраи бозист, ки 8 адад (сиёҳ ё сафед) аз он доранд. Пиёда ба ҷуз ҳаракати аввал, ки метавонад ду хона мустақим ба пеш биравад, бақияи ҳаракатҳоро бояд як хона-як хона анҷом диҳад. Пиёда баъд аз расидан ба охири уфуқ дар майдони ҳариф, бино бар хошти бозикун, бояст ба як муҳраи дигар (ба ҷуз шох) таъдил бишавад. Пиёда танҳо муҳраест, ки мустақим ба пеш ҳаракат мекунад, муҳраи ҳарифро намегирад, балки муҳраҳоро, ки дар пешору, дар ду хонаи чапу росташ ҳастанд, мегирад, яъне рост мераваду қач мезанад.

ФИЛ аз саворҳои сабуки бозии шатранҷ аст, ки тақрибан баробари се пиёда арзиш дорад. Он муҳраи дурзан аст, метавонад, ки дур аз пиёдаи рақиб бошад нагузорад, ки он ба пеш ҳаракат кунад. Ҳар қадом тараф (сиёҳ ё сафед) ду фил доранд, ки дар тахтаи шатранҷ яке аз онҳо дар хонаи сафед ва дигар дар сиёҳ ҷой мегирад. Ба ҳақмин далел яке аз онҳо фили сафед ва дигар фили сиёҳ номида мешавад. Муҳимтарин ҳосияти фил ин аст, ки вай дигар муҳраҳои дар ҳатти қутрии ҳеш ҷоғирифтаҳо побанд карда метавонад. Фарзин ё руҳи рақиб, агар дар роҳи фил бошанд, хатар таҳдид мекунад, асп ҳам, ки дар «тиррас»-и фил қарор гирифтааст, ба вай осебае расонда наметавонад. Норасии аслии фил он аст, ки ба нимае аз хонаҳои майдон дастрасӣ надорад.

АСП ба монанди фил савори сабуки шумурда мешавад ва он ҳам баробари се пиёда арзиш дорад. Ҳаракати асп ба сурати ду хона ба самтҳои пеш, ақиб, рост ва чап мебошад. Ҳаракаташ ба шакли ҳарфи Г-и кириллӣ аст. Асп, агар дар миёнаи майдон ҷой гирифта бошад, ҳафт хона тахти тасаллути ўст, аммо агар дар қуш бошад – фақат ду хона. Бад-ин тартиб, асп дар миёнаи майдон тавонотар аст.

РУХ ҳамроҳ бо фарзин савораи сан-

гин номида мешавад ва аз воҳидҳои неруманди майдони қашм аст. Рух ҳам аз фил ва ҳам аз асп қавитар аст. Тақрибан баробари панҷ пиёда арзиш дорад. Рух муҳраи дурзан ва бодпост. Вай бо ҷобуқи аз як гӯшаи майдон ба гӯшаи дигар рафта метавонад, қудрат дорад, ки аз дур зарба занад. Он боз бо як вижагии ҳеш фарқкунанда аст: рух дар қуш аст ва ё дар маркази саҳна – хоҳу ноҳуш вай 14 хоноро тахти тирраси зарба қарор медиҳад.

ФАРЗИН ё ки вазира, қавитарин муҳраи лашкари шатранҷ аст. Тамоми пиёдаҳо дар як саф қамтар аз як фарзин арзиш доранд. Фарзин дар саҳнаи ҷанг бо истифода аз заъфи муҳраҳои ҳариф, бо роҳати қалиди маҳви онҳоро пайдо мекунад: рухро фарзин метавонад қутри побанд кунад, филро – амудӣ ё уфуқӣ. Фарзин дар бозӣ, одатан, қавитар аз як руху фил якҷо аст. Фарзин, ба вижа, ҳамон вақт хатарноктар ҳоҳад буд, ки лашкар (муҳраҳо)-и ҳариф дар рӯи сафа паху пареш бошад. Фарзин афзалтарин муҳра баҳри моти ҳариф аст. Ба ин хотир шохон аз он ҳароси бештар доранд.

ШОҲ ҳаётитарин муҳраи бозист, ки ҳузури тамоми муҳраҳои шатранҷ барои дифоъ аз шохӣ худ ва ҳамла ва ё таҳриби мустақим ва ё ғайримустақими шохӣ ҳариф аст. Танҳо шох метавонад ба тамоми хонаҳои муҷовири худ биравад. Байни ду шох ҳамеша бояд, лоақал, як хона фосила бошад. Дар сурати ҳамла ба шох (киш додан) аз сӯйи муҳраҳои рақиб се роҳ барои рафъи киш вуҷуд дорад: 1. ҳаракат додани шох (филор қардан); 2. гирифтани муҳраи таҳдидкунанда; 3. гузоштани монеъ дар масири таҳдиди муҳраи таҳдидкунанда (бо муҳраи худӣ сипар қардани киши рақиб).

ҚАЛЪА РАФТАН (Рокировна) усулест, ки чи муҳраҳои сафед ва чи сиёҳҳо ҳақ доранд, ки бо истифода аз он дар рафти бозӣ гашти дугонбае ба ҷо оранд. Бо қорбурд аз ин тарфанд шох ба ақибгоҳ паҳош меорад, ки ин гуна аст: рух то хонаи зисти шох оварда мешавад ва шох аз болои он қаҳида, дар пахлуяш қарор мегирад (оҳанги қалъа рафтан дар

мусобиқот ин гуна аст: нахуст даст ба шох мебаранд, он гаҳ ба рух). Қалъа рафтан ба самти ҷиноҳи шох қалъаи қучак (ё қутоҳ, шартан ин тавр сабт мешавад: 0–0); ба самти ҷиноҳи фарзин – қалъаи бузург (ё баланд, сабти он: 0–0–0) унвон дорад.

ВАТАНИ ШАТРАНҶ КУЧОСТ?

Дар бисёре аз ривоятҳо зикр шудааст, ки шатранҷро гӯиё хиндӯён ё чиниҳо, ё румиҳову арабҳо ихтироъ кардаанд, ки ин назар саҳеҳ нест. Бино бар баррасиву паҷӯхӣ-шохӣ ахир собит шудааст, ки ихтироъкори ин ҳунар мардумони эронитаборанд ва мабдаи аслии он сарзамини Варорӯд будааст. Зеро қуҳантарин санаде, ки аз падидорҳои шатранҷ дар Хинд дастрас ҳаёт, се қарн пас аз қатбаи «Қорномаи Ардашери Бобакон» навишта шудааст ва эронӣён хеле пештар аз хиндҳо шатранҷро мешинохтаанд.

Қуҳантарин навиштаҳои хиндӣ дар бораи шатранҷ яке «Ҳикояти Субондху» (асри VII-и милодӣ) аст ва дар он танҳо ба муҳраҳои шатранҷ ишора шудааст. Дигар, китоби «Достони Боно» (асри VI) мебошад ва дар он аз омӯзиши шатранҷ суҳан рафтааст. Дар «Шоҳнома»-ҳои Саъ-

(Давом дорад).

Обидҷон ШАКУРЗОДА.

Варзиш

ШЕРЗОД НАМОЗОВ – ДУ КАРАТ ЧЕМПИОНИ БОЗИҲОИ ПАРАЛИМПИЙ

Шерзод дар деҳаи Бунёдорӣ ҷамоати шаҳрандони маҳаллаи «Ифтихор»-и ноҳияи Рометан дар хонадони Насим Тешаев ба дунё омада, ба воя расид. Ба варзишгар соли 2016 медали тиллоии олимпиадаи «Рио-2016»-и Бразилия насиб карда буд. Қувваозмонҳои олимпиадаи тобистонаи «Токио-2020» барои вай армон шуд.

Шерзод дар арафаи олимпиадаи Париж соҳиби литензия гашта, шомили дастаи якҷакони мамлакат гардид. Ў дар тоифаи варзишгарони вазнашон 60 килограмм дар мусобиқаҳои қоряқфинал варзишгари Испания Даниел Луис Лозеи Гавиланро мағлуб сохт. Дар марҳилаи оянда аз болои варзишгари Қуриёи Чануби Мингье Лига бо ҳисоби 10:0 ғойиб омад. Дар қувваозмонӣи финалӣ Шерзод Намозов варзишгари гуриҷистони Зураб Зурабианро мағлуб кард ва ба орузиёи расид. Ба вай бори дуюм чемпиони Паралимпия насиб кард. Ҳақмин тарика, ҳафтумин медали тиллоии дастаи якҷакони Ўзбекистон ба туфайли болодастии Ш.Намозов ба даст омад.

МАЧМҶҢ СПОРТИ «УНИВЕРСАЛ» – ОМОДАИ ЧЕМПИОНАТИ ҶАҲОН

Маълум аст, ки аз 14 сентябри соли ҷорӣ то 6 октябр дар мамлақати мо чемпионати ҷаҳон оиди футзал баргузор мегардад.

Дар мусобиқаҳо 24-тои команда баҳри соҳибшавӣ ба ҷоми ҷаҳон бо ҳам талаш мекунад. Қувваозмонҳои байни командаҳои гуруҳи «В» (Бразилия, Куба, Хорватия, Таиланд) ва гуруҳи «Ғ» (Эрон, Венесуэла, Гватемала, Фаронса) дар шаҳри Бухоро ба амал меоянд.

Ба ин муносибат маҷмӯи варзишии «Универсал»-и шаҳри Бухоро ба гузуронидани мусобиқаҳо тайёр карда шудааст.

Меҳмонон – иштироккунандагони чемпионати ҷаҳон қайҳост, ки ба шаҳри бостонӣ ҳозир шуда, ба қувваозмонҳои омодагӣ мегиранд.

Амрулло АВЕЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Бухоро.

Вақте вориди ҳавлии озодаи муаллим Йўлдошев шудем, офтоби ҳанӯз қиёмнадида дар шавк нур меафканд. Аз «баракоташ» нафасҳо раҳтум мезаданд, тунд ба шуши кас даромадаву кунд мебаромаданд. Донаҳои арақ дар чабини рухсор... алмосвор чило медоданд. Чӣ чои баҳс – авчи саратон аст, охир!

Устод ба пешвози мо оғӯш мекушояд ва чунон шод мегардад, ки аз ҳаяҷон дидагонаш нам мешаванд ва як дам худро бохта, нағзтар зехн мондаву гӯё ба чашмони худ бовар накарда:

– Шамоли кучо паронд? Биёянд, биёянд! – меғўяд дар банди шигифт.

– Шукр, ки мушарраф шудем, – бо хушҳолӣ ба забон меорад ҳамроҳи ман, устод Раҳматуллоҳ Шохимардон, ки аз омўзгориони собиқадор ва қаламкашони забардасти Бойсун аст.

Соҳибхона моро пеш гузаронида, худ ба усули озмудааш – деворхоро дошта-дошта аз зина боло мешавад.

Шамолаке маҳин сайр мекард – вай яқин аз оғўши арчазорони кўҳи Фарҳод ҷудо мешуд, аввал ба қадӣ дарахтони ҳавлӣ печида ба баъд макони суҳбати моро бо нафаси кўҳсорон меомехт.

ВАСИЯТ ВА НАСИХАТЕ АЗ МАРДИ ФОЗИЛ

Меҳмононро аз ду бари хонтахта нишонда, худ ҷисми лоғару маризашро аз гўшаи дигаре ҷой дод. Баъдӣ аҳволпурсӣ бо устод аз корҳои эҷодӣ, навгониҳои илму маориф, ҳоли аҳли қалам, ободҳои диёр, авзои ҷаҳон... суҳан ба миён овардем.

– Мактаб хуб буд, баъдӣ баромадан ба нафақа бе шогирдон зиқ шудам... Ҳайр, бигзор ҷавонон кор кунанд...

Ва сар ҳам мекунад, шояд ҳамон лаҳзаҳоро ба ёд меорад.

Муддатте дар рӯи хонтахта тик-тик бо ангушт зад, гӯё ба галаёни ботин хитоб мекард. Вай дар таасуф сар ҷунбонда, якрост ғами дилро берун афканд:

– Ду ҷашми интизорам ба дари кушодаи ҳавлӣ, гоҳ дарун мебароям ва гоҳе аз гаронию гуссаҳо ҷисми беморамро то рӯи ҳавлӣ кашолакунон мебарам. Ин тавр, рӯзи Худоро ба шаб мерасонам ва оруз мекунам, ки кош ягон кас «Очил, ту ҳам зиндаӣ? Агар нафас мекашӣ, чӣ ҳол дорӣ?» – гӯён дараҷад ва дар ивази ду ҷуфт суҳани худӣ ба дили ман рамақ шавад. Як замонаҳо худам берун меирафтам ва бо мардум каме гуфтаву шунида, захри дил ҳолӣ мекардам. Аммо чандест, ки аз ин нишот маҳрумам. Атроф пури одам, аммо ман зори дидорашон, гуфторашон... Эҳх, «Одам ба одам зиндааст...» гуфтани шoir бехуда набудааст...

Айвони дарози шишабанд, ки ҷо-ҷо чашмони тирезаҳои бозанд ва салқин... ба сукути ваэиние тобеъ мешавад. Мо лаҳзае аъмоли худро атрофиёроӣ ме тарозуи таҳқиқ мегузорем. Ман ба андешаи худ гарк шуда, зўр зада ба ёд меоварам, ки кай ба дидори ин омўзгори зиндадил, ки умри худро сарфи хушбахтии фарзандони халқ кардаву кунун ба ҳукми Худованд сихатию худро аз даст додааст, расида будам.

Ду сол пеш!

Он вақт Норбой Умаров, як тан аз омўзгориони фанни адабиёт, машъалафрӯзи тоҷикон дар Бойсун ҳанӯз дар қайди ҳаёт буд. Вай аз ҷои зисти Очил Йўлдошев чанд ҳавлӣ пойнтар зиндагӣ мекард. Ман ва устод Раҳматуллоҳ дар ҷунин як рӯзи гарми тобистон яқояҳо бо Норбой Умаров ба аёдати Очил Йўлдошев омада будем. То дари беғоҳ машғули суҳбат гаштем. Як рӯзи басо хотирмон ва пур аз фараҳ буд...

Имрӯз чун аз пеши хонаи ӯ мегузаштем, ногузир ёдӣ некаш кардаву аз умри гузарони инсон афсӯс хўрдём...

Соҳибхона гулӯ равшан кард, сукути қоим шикаст ва гарчанд афкори ғуноғун чун ғаниг роҳ дар дасти бод монд, асораташ ҳамоно дар оинаи чехраҳо хоно буд.

Устод Очил Йўлдошев аз ҳар дар суҳан карда, ба ёдӣ ҳамкорони пешини худ меравад. Симои Фатҳулло Намозов, Абдулатиф Норкулов, Исмаи Норбоев, Инот Умаров, Ёқуб Нурсаидов ва чандин нафари дигарро пеши назар оварда, воқеоти марбути он айёмро гарм ҳикоят мекунад. Аз қиблагоҳи банда – Абдуҳалил Холов нис ёд меорад, ки замоне бо ташвиқи ӯ корро дар мактаби деҳаи Сарисосиё канор гузошта, ҷун равишомӯзи мактабҳои тоҷикӣ дар шўъбаи таълими халқи ноҳияи Бойсун ба кор сар карда буд. Онҳо дар ташкили синфҳои тоҷикии ноҳия, ҳариду тақсироти дах ҳазор нухса китобҳои баъдӣ аз шаҳри Душанбе барои мактабҳои тоҷикӣ басо машаққат кашиданд. Ҷунин хотироти худро аз рўзгори дар нуқл кардаву моро ба сайри он солҳо водор месозад.

– Ҳамон китобҳоеро, ки аз шаҳри Душанбе барои мактабҳои тоҷикӣ оварда будем, ба далали нозгор набудан ба сибёсати замони нав саросар сест карданд. Имрӯз китобхонаҳо зори як китоби тоҷикианд! Ин зарбаи ҳалоқатотар ба ҳастии мактабҳои мо буд, – дар таъкид андеша меронад устод Йўлдошев.

Ман аз забони чандин омўзгориони нуктадон шунидам, ки солҳои 80-уми қарни бистум ба шўъбаи таълими халқи ноҳияи Бойсун гузаштани Очил Йўлдошев ро чун бурди калони тоҷикони ноҳия баҳо медоданд. Маҳз ғаболоти ҳамин давраи мактабҳои тоҷикии ноҳия замони тиллоии он будааст. Зеро чандин шогирдони дабистонҳо дар озмунҳои фанни дар микёси ҷумҳури ғолиб омада, обрӯи маорифи халқи ноҳияро баланд бардошта буданд.

– Акнун он шўҳрати дабистонҳо аз байн рафт! Мактабҳои деҳаҳои Бибиширин, Пасурхӣ, Сарисосиё, Авлод, Қўшқак, Сайроб, Панҷоб, Дарбанд ... бо айби як гуруҳи шикампарвар ва бефарқии волидон дари синфҳои тоҷикиро бастанд. Аз 14 мактаби тоҷикӣ танҳо дар деҳоти кўхистони дур аз марказ ду-сето боқӣ монд.

– Ҷоғия аст ин, – ғамгин ба забон меорад устод Раҳматуллоҳ.

– Айни шармандагист! – саҳт карда меғўям ман. Имрӯз на ба боғча эътибор медиҳем, на ба мактаб таваҷҷўҳ дорем, на рўзномаи миллати худ «Овози тоҷик»-ро ҷонибдорӣ мекунем!

Ин ва боз чанд мавзӯи дорго аз ҳаллоҷи гузаро-

нида, аз беҳувиятии ҳаммиллатон андўҳгин мешавем ва муддатте чашм ба ҷашми ҳам мешинем, гӯё ҷораи ин ҳама ноҷориҳо дар қаъри дидагони мо пинҳон бошад.

– Мо фақат ғам мехўрем? Марҳамат, ба хон нигаред, – маҳзун меҳандад Очил Йўлдошев ва аз ҳама охир даст ба тарбуз бурдаву дахон ширин мекунад.

Мо ҳам дахонамон «ширин» ба ёд меорем, ки ҳар кадом пеши худ тўҳфае дорем.

Барги сабзи мо ду маҷмўаи китоб буд. Чехраи маҳзунӣ устод Очил Йўлдошев хуршедвор медураҳшад. Аз фараҳ ҷунон гул мекунад, ки гӯё як доман зарро соҳиб шуда бошад. Осори яъси лаҳзае пеш ҳукмрон зуд нопадид мегардад. Вай китобҳоро парчамвор болои сар бардошта, мутантан пеши худ мегузорад ва ба ҳар кадом нигоҳи меҳрбор афканда, аз дари иҳлос ва иродат меғўяд:

– Шумо дунёи манро хуб омўхтаед! Офаринатон...

Ман ва устод Раҳматуллоҳ Шохимардон аз ин манзара заъв мебарем. Охир дар замони мо кам одамонро дучор мешавӣ, ки китоб тўҳфа гирифта, хурсанд шаванд. Аммо устод Очил Йўлдошев:

– Охҳо... Бо ин ганҷ мискинеро ғании даврон кардед! Ташаққур, азизонам. Худо хайратонро зиёда гардонад. Китоб-а! Дар номаш ман садқа... – гуфта, нишоти беандозаи дилро берун афканд. Вай китобҳоро дар эҳтиётӣ тамои варақгардон кардаву зерӣ лаб хонд:

– «Ҳамеша бо Ватан», «Зодагони сарбаланди деҳаи Бибиширин»...

Мавзўи суҳбати мо комилан тағйир ёфт. Ба дунёи рангини китобҳо пайваста, лаҳза ба лаҳза ба тараб омехт.

– Шумо маро он қадар ҳам бекасу бенаво надонед. Аслан ман танҳо нестам, – гуфт ҷашмонаш барқ зада Йўлдошев ва умдатан меҳост, ки чанд ҳарфи шикваомези худро, ки аз сари алам гуфта буд, ранда кунад. Вай гардан кашида, ба ҷониби хонае ишора кард, ки қафсаҳои пури китоб намудор буданд.

– Панҷ ҳазор ҳамсўхбат дорам ман! – гуфт фаҳрида.

Мо ҳам баробар ба самти ганҷинаи ӯ нигаристем.

– Гоҳ дар «сўхбат»-и Толстой, Чехов, Чек Лондон, Хемингуэй, Содик Хидоят, Абдулло Қодирӣ... мешинам, гоҳе бо абарустод Айнии аллома «дидор» дидаву гарки «Ёддошҳо»-и ӯ мешавам, замоне ба хонаи Сотим Улугзода «меҳмон» шудаю аз забони ӯ «Ривояти сўғдӣ»-ро мешунавам, аз ҳоли «Пири ҳақимони Машриқзамин» воқиф гардида, аз ғоҷиай рўзгори «Фирдаусӣ» мепурсам. Бештар бо нависандагони насли баъдӣ тоҷик ҷун Саттор Турсун, Сорбон, Урун Кўҳзод, Баҳманёр, Абдулҳамид Самад... «гуфтугў» карда, ба ҳарфи дили онҳо гўш меандозам. Саттор мунтазирӣ «Се рўзи як баҳор» аст ва «Камони Рустам» дар сари китф ба «Сукути қўллаҳо» гўш ниҳода, зерӣ лаб тақорр мекунад: «Барф ҳам мегузарад!» Баҳманёр-чи? Ру ба тегаи Шедзанд аз Мулло Бухоризода дуо мегирад, ки «Шоҳаншоҳ»-и «Сармадех» гардад. Сорбон аз «Дашти морон» гурехта, дар тан «Шинел» ва дар ихотаи «Чўғӣ»-ҳо мондааст ва сари қалобааш гўм аст, ки ба «Зарафишон» равад, ё афсонаи «Буд, набуд»-ро хонда, каме «Актёр»-и кунад! Лоики дар «Вараки санга» нишаста, симои гандумгунаш ҷиддӣ, дили аз дарҳои кўҳан ба галаёномадаширо ба дасти «Офтобборон» супоридааст... Хуллас, аз устод Рўдакии нотақорр то Фарзонаи хушғўфтор ҷўмла ҳаминаишони манад!

Ман ба ҳар ҳарфи ин омўзгори фанни калому адаб бо мароқ гўш дода, мафтунӣ ҳарфу ҷичо, олами таҳайюли ӯ мегардам.

Вай дар ҳадди меҳрубонӣ варақ мегардонад. Ман фурсатро ғанимат доноиста, зиндагиномаи ибратбахши ин марди фарзонаро саҳифагардон мекунам...

Очил Йўлдошев 15 февралӣ соли 1958 дар деҳаи Сарисосиёи ноҳияи Бойсун ба дунё омадааст. Пас аз хатми мактаби миёнаи рақами 3 дар факултети филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Самарқанд таҳсилро идома дода, аз соли 1981 то соли 1983 дар мактаби деҳа кор мекунад ва сипас, ҷун мутарҷими курси тақмили ихтисоси Вазорати умри доҳила, ки афсарони пулиси Афғонистонро тамрин мекард, ифои вазифа намуд. Соли 1985 дубора ба зодгоҳ баргашта, дар мактаби рақами 3-юми ноҳияи Бойсун омўзгор ва сар аз соли 1986 ҷун равишомўзи мактабҳои тоҷикӣ дар шўъбаи таълими халқи ноҳияи Бойсун кор кард. Соли 1993 ба далали беморӣ аз ин шўғл, ки хеле дўсташ медошт, ногузир канор рафт. Пас аз беҳбуд ёфтани сихатиаш солҳои 1996-2018 боз дар мактаби зодгоҳ ба корҳои омўзгорӣ машғул гашт. Заҳматхош дар роҳи рушди таълим соли 1990 бо нишони сарисинагии «Аълочи маорифи халқ» қадр ёфтаанд. Дар матбуоти даврий низ бо мақолаҳои илмию оммави, ҳикояви новеллаҳо ширкат варзида, худро ҷун як қаламкаши варзида муаррифи кардааст. Ғолиби озмуни «Омўзгориони эҷодкор» мебошад. Хусусан, мақолаи ӯ бо номи «Фараҳ аз бозосозӣ», ки рўзномаи «Овози тоҷик» (он вақт «Ҳақиқати Ўзбекистон») соли 1989 ба нашр расонда буд, дар идораҳои баланд муҳокима ва пас аз санҷишҳои мўшиқофонаи як гуруҳи корӣ аз Вазорати таълими халқ муаммоҳои макотиби тоҷикӣ дар Бойсун мусбат ҳал шуданд.

Ин тавр, Очил Йўлдошев як баҳши умри худро ба навиштани луғатномаҳо, аз қабили «Луғати тафсирии забони тоҷикӣ» ва луғати тафсирии забони ўзбекӣ бо номи «Маърифат ҷирогӣ» нис сарф кардааст, ки мутаассифона, ин китобҳо ба дасти хонанда нарасида, аз набудани маблаг дар бойгонии муаллиф мондаанд. Китоби дигарӣ ӯ бо номи «Сарисосиё сирлири» ҳам мунтазирӣ нашр аст.

Устод Очил Йўлдошев меғўяд, ки бехтарин китобҳои луғат дар китобхонаи ӯ маҳфизанд ва омўхтани ин китобҳоро хеле дўст медорад.

– Шабе аз ғоятӣ дард хеле нороҳат шудам, – андешамандона рў ба китобҳо меорад. – Аз ҳавли чун таслим намудан саҳт ба тахлуқа афтодм ва модарӣ фарзандонамур пеш хонда, васият кардам, ки «вақте ҳамон лаҳзаи ваэини даррасид, маро бо ду ҷилд «Фарҳанги забони тоҷикӣ» ба лаҳад гузоранд, – ва ба мо рў оварда илова кард:

–Ин васиятам дигар нашуудааст. Гапи мард яқто! Боз ман ба ҷавонон – ояндаасозони миллати Ватан нис насихате дорам: аз ҳайвон фарқ кардан хоҳанд, дунёи худро бо олами рангини китобҳо ҷамоҳанг кунанд. Кулли дарҳои биҳишт ба рӯи он касе боз мегардад, ки китоб дилу ҷонаш аст!

Ман аз шавқ қафқўбӣ карда, вучудам дар дасти ҳаяҷон ба ҳамсўхбатон менигарам.

– Сара гуфтед, суҳани баланд, – ба ваҷд меояд устод Раҳматуллоҳ Шохимардон.

Ва мо васият ва насихати зебои соҳибхонаро байни худ як муддат ба доираи баҳс кашида, ногузир ҳудодофиэй мекунем. Охир, як рўзи дарози фасли тобистон майли гаштан дошт ва курси офтоб дар домани қибла нишаста буд.

Шариф ХАЛИЛ, хабарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти СУРХОНДАРЁ.

Ҳамсояҳои мо

ҚИРҒИЗИСТОН:

2. «...ИФТИХОРИ ДУ ҶАҶОНАМ АНДАРАК»

Маркази маъмурии ноҳияи Лайлаки вилоти Ботканд шаҳраки Исфана мебошад. Он бозори бузурги деҳқонӣ дорад, ки мардум аз рустоҳои атроф сабзачоту меваҳои худро он ҷо ба фурӯш мерасонанд ва маводи мавриди нибзашонро харида ба хона бармегарданд. Дар ин бозор фурӯшанда-

гону харидорони тоҷикро нис зиёд дучор шудан мумкин аст, ки аз деҳаи Андарак мебошанд. Ин деҳаи тоҷикнишин аз маркази ноҳия дар масофаи 18-20 километр воқеъ гаштааст.

Очил Аюбзода, яке аз шоирони шинохтаи Қирғизистон, зодаи ҳамин деҳа мебошад. Вай ҳоло дар қайди ҳаёт нест, аммо муштариёнаш дар Қирғизистон тоҷиконро аз Ўзбекистон аз намунаи қақидаҳои ҳомаи ӯ боҳабаранд.

Боре тасмим гирифтам, ки ба ҳузурӣ вай рафта, аз суҳбаташ баҳраманд шавам. Вай аз ин хеле шод гардид.

– Қадамҳотон болои дида! Аз ҳамон шамолаке гардам, ки шуморо ба тарафҳои мо аллондаву парронда овардааст, – гуфт ӯ бо назокати хоси шоирона.

Баъд сари як пиёла ҷой суҳбати гарм ороста гардид. Ӯ хеле шахси самимӣ ва суҳбаторо нис буд. Гоҳе чехрааш гул кардаву ҷиҳатҳои хуби зиндагии мардумашро васф менамуд ва дар идоме ягон шеърӣ худро бо ифтихор қироат мекард, гоҳе аз чехрааш хушҳолӣ ғайб мезад ва меғўфт, ки ба деҳаи ӯ аҳли фарҳангу санъату адаб хеле кам таширф меоваранд.

– Бо вучуди баъзе nobасомониҳои давру замон мардумро аз ҷунин рўҳфартодагӣ бояд берун кашид, зеро зиндагӣ бо пастихову баландиҳои худ гуворост, – меафзуд Очил Аюбзода.

Ӯ солҳои зиёд дар мактаби миёнаи деҳааш омўзгорӣ кардааст. Форигул-таҳсили омўзишгоҳи омўзгориони Панҷакент мебошад. Баъдӣ баромадан ба нафақа пайваста ба эҷоди шеър машғул гардидааст. Ба гуфтаи ӯ шоир касест, ки тағйироти ҷамъияро аз дигарон пештар ҳис мекунад ва ҳамааш оинаи рўзгори мардуми худ мебошад.

– Шояд боваратон наояд, вале маро шароит маҷбур намуд, ки ҳома ба даст гирам шоир шавам, – гуфт вай.

Маълум шуд, ки тақрибан ду даҳсола муқаддам як гуруҳи олимону фозилон ва адибони Тоҷикистон ба деҳаи Андарак омадаанд. Дар идомеи суҳбату мулоқотҳо таъридаанд, ки оё касе ба шеърӯ шоирӣ рағбат дорад ё на. Ин суоли онҳо бидуни посух мондааст ва аз сукути мизбонон меҳмонон ба ҳайрат омаданд. Нафаре аз эшон таъна задааст, ки ҳеч гоҳ ҷунин деҳаи кўхистони бешоирро дучор наомада буд.

– Маҳз ин суҳанҳои таънаомез маро тақон бахшиду ба шеърӯ шоирӣ рӯй овардам. Пештар каму беш ҳомаронӣ мекардам, аммо аз даъвои шоирӣ худро канор мекашидам. Баъд ба шеърामро ҳафтавори «Омўзгор» ба таъб расонд. Соли 1998 маҷмўаи аввалинам бо номи «Насими Андарак» дар Ҳучанд ҷоп шуд, – ба ёд овард Очил Аюбзода.

– Пас аз ҷаҳор сол китоби дуоҷам тахти унвони «Меҳри диёр» мунташир гардид. Соли 2006 маҷмўаи сеюмам – «Паёми меҳр»-ро нашриёти бунёди забони шаҳраки Гафурови вилоти Сугд ба ҷоп расонд. Ҳамин тавр, ман шоир шудам! – қоҳ-қоҳзанон хандида гуфт Очил Аюбзода.

Маҷмўаи ҷоруми ӯ дар шаҳри Бишкек мунташир ёфтааст.

Вай аз дарду доғи миллат хеле зиёд гуфтаасту навиштааст. Дар миёни шеърҳои ӯ тараннуми забони тоҷикӣ, мавқеи тоҷикон дар рушди тамаддуни башарӣ нис ҷойгоҳи ҳосеро касб намуфтаанд ва ўро ифтихору гурур баҳ-

шидааст. Дарҳақиқат, вай деҳашро хеле дўст медошт. Шеърӣ «Андарак» намунаи бехтарине аз ашъори ўст, ки маҳз дар васфи деҳааш иншо намуфтааст:

Кўҳхоят пуштбонам, Андарак,
Чашмаҳоят нўши ҷонам, Андарак.
Баски ҳастӣ ахтари рўйи Замин,
Ифтихори ду ҷаҷонам, Андарак.

– Ман боз як маҷмўаи шеърӣ омода кардаам ва онро ба ҷоп хоҳам расонд. Инчунин таърихи деҳаамро хоҳам навишт, ки сокинонамон кай аз Ўротеп-па, Ғонҷи, Ҳучанд, Кистакўз, Исфара, Мастҷоҳи кўҳна ва Панҷакенту Самарқанд муҳориш шуда омадаанду Андаракро ташкил кардаанд, – гуфта буд дар ҳамон мулоқотамон Аюбзода.

8 январӣ соли 2014 риштаи умри Очил Аюбзода канда шуд.

Аюбзода яке аз ҳомиёни забону фарҳанги тоҷикӣ дар Қирғизистон маҳсуб гардида, дар канори устодон Шарифҷони Унқўргонӣ ва Сайидазим Пўлодӣ барои ниғаҳдорию мактабу маорифи тоҷик талошҳои зиёд ба ҳарч додааст.

Андарак соли 1928 аз тобеиати Тоҷикистон ба тобеиати Қирғизистон гузаштааст, вале касе онро тарк накардааст. Мардуми он асосан ба кишоварзӣ ва ҷорво машғул буда, аз ҳамин ҳисоб, инчунин мардикориву тичорат дар Русия ва мамолики дигар зиндагӣ худро пеш мебаранд. Дар ноҳияи Лайлак Маркази фарҳангии тоҷикон фаъолият мекунад. Раиси он яке аз шахсон забону фарҳангпарвар Назирҷон Тоҳиров мебошад. Ба гуфтаи ӯ аз шашуини ҳазор тоҷикони муҳими ноҳия беш аз шаш ҳазорро сокинони Андарак ташкил карда ба суннатҳои миллии худ арҷ мегузоранд ва фарзандонашон дар мактаби Андарак-1, ки таҳсил фақат ба забони тоҷикӣ ба роҳ монда шудааст ва мактаби миёнаи Андарак-2, ки тоҷикӣ-қирғизист, ба таҳсил фаро гирифта шудаанд. Аксари омўзгорон мактабҳои оли Тоҷикистонро хатм кардаанд. Аммо аз қандашавии робитаҳои миёни ду кишвар ва бааста будани марз аксари хатмкунандагони ду мактаби деҳ дар донишгоҳҳои Бишкек, Ботканд ва Ўш таҳсил мекунанд.

– Умедворем, ки робитаҳои Қирғизистону Тоҷикистон рў ба беҳбуд меоваранд ва ҷавононамон метавонанд ба Ҳучанду Душанбе рафта, дар макотиби олии он таҳсил хоҳанд кард, – меғўяд Назирҷон Тоҳиров.

Сулолаи варзишгарони тоҷик

Дар шаҳри Ҷалолобод маҳаллае мавҷуд аст, ки як қисми сокинони онро тоҷикон ташкил мекунанд. Ба гуфтаи раиси ҷамъияти тоҷикони вилоти Ҷалолобод Баҳромҷон Марасулов сокинони ин маҳалла охири солҳои сиюми қарни гузашта аз ноҳияи Ашти Тоҷикистон ба ин ҷо муҳориҷат кардаанд.

– Бештар аз 80 хонаводаи маҳаллаамон аз шумори ҳамон муҳориҷони

аштӣ буда, ҳама дар хона ба забони тоҷикӣ суҳбат мекунанд. Ба далали набудани мактаб ба забони тоҷикӣ аксари фарзандони мардум дар мактаби русӣ ба таҳсил фаро гирифта шудаанд, ки теъдоди он дар мактаби ўзбекӣ меҳонанд, – меғўяд Б.Марасулов.

Дар шаҳру рустоҳои вилоти Ҷалолобод бештар аз севуним ҳазор тоҷикон ба сар мебаранд. Аксарияти онҳо дар шаҳри Алобука ва деҳаҳои Мада-ният (онро Кўргонча ҳам меғўянд), По-дак ва Баймоқи он сукунат ихтиёр кардаанд.

Дар вилоти Ҷалолобод хонаводаи Марасуловҳоро аз ҷўмлаи сулолаи варзишгарон ном мебаранд. Зеро чанд узви ин хонавода дар мусобиқаҳои зиёди байналмилалӣ ширкат кардаанд ва парчамии кишварӣ худро баланд афростаанд. Аз бузургосони ин хонавода

Баҳромҷон дар ҷавонӣ ба бокс машғул шудааст ва то мақоми Устоди варзиши байналхалқӣ ва Довари сатҳи байналхалқӣ расидааст.

Муродҷон бо бародари миёнааш – Мухторҷон аз рӯи гўшти тарзи озод устоди варзиш мебошанд. Як қатор фарзандону набарагони Баҳромҷон – Муродҷон ва Мухторҷон Марасулов аз рӯи намудҳои гуногуни варзиш дар мусобиқаҳои байналмилалӣ ширкат карда, ҷойҳои намоёнро ишғол кардаанд.

– Додарзодаам – Тоҳирҷон аз рӯи тайбокс унвони қаҳрамони ҷаҳонро ба даст овардааст. Ғайр аз ин, дар мусобиқаҳои зиёди Осиё иштирок карда, соҳиби ҷойҳои ифтихорӣ гаштааст. Додарзодаи дувумам – Зоҳир аз рӯи тарзи намууди кикбоксинг як қарат қаҳрамони ҷаҳон ва як қарат қаҳрамони Осиё шудааст. Ӯ соҳиби унвони «Мураббии хидматнишондодаи Қирғизистон» ва Устоди варзиши дараҷаи байналхалқӣ мебошад, – ибров медрорад Баҳромҷон Марасулов.

Вай изофа намуд, ки Зоҳир дар мусобиқае барои қаҳрамони шаҳри Маскав сазовори ҷойи аввал шудааст. Ҳоло писари ӯ – Умар дар байни наврасон аз рӯи варзиши ҷиу-читсу ё гўшти тарзи бразилӣ қаҳрамони панҷқаратаи ҷаҳон мебошад. Навраси дигари ин сулола – Холид ба гўшти тарзи кураш шавку рағбати зиёд дорад. Вай нис борҳо ба майдон баромада, ҷоизаҳои мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалиро ба даст овардааст.

Сухбатро бо Баҳромҷон Марасулов дар мавзўи таълиму тадрис давом додем ва пурсидем, ки оё барои кушодани синфи тоҷикӣ дар мактабашон имкон мавҷуд аст ё не.

– Ҳақиқати ҳолро бароятон меғўям. Мо, тоҷикон дар шаҳри Ҷалолобод теъдоди ками аҳолиро ташкил мекунем. Аз сўи дигар, дар байни ҷавонони соҳиби маълумоти олий нафареро пайдо кардан душвор аст, ки ба забони фасеҳи тоҷикӣ дар мактаб дарс дода тавонанд. Мо бо дарки маъни барои кушодани синфи тоҷикӣ иқдome ба ҳарч надордаем. Аксарият забони тоҷикиро фақат аз бобову биби ва падару модар омўхтаанд ва фақат он ба забони хонаводагӣ таъдиль ёфтааст, – меғўяд Б. Марасулов.

Ба таъкиди ӯ забони онҳо баъдӣ ду-

Мавзӯ барои мулоҳиза

ТУХМДУЗД – ШУТУРДУЗД МЕШАВАД

Рӯзе Рашид бо дӯшташ Содиқ дар телефон сӯҳбат кард. Вақте аз қору бори Содиқ пурсид, ӯ дар ҷавоб «ту напурсу ман нагӯям» гуфт.

– Чӣ гап? Тинҷӣ аст? – бо тааҷҷуб пурсид Рашид.

– Аввали моҳи август як дарахти тӯти боғамон хуш шуд, – ба нақл пардохт Содиқ. – Дар боғ дарахти хуш наистад гуфта, онро буридем. Кадоме аз ҳамдеҳагон дарахтро акс гирифта, ба боти махсуси Вазорати экология, ҳифзи муҳити зист ва тағйирёбии иқлим фиристодааст. Баъд як гурӯҳ кормандони шӯъбаи экологияи ноҳия омада, протокол навиштанд. Ба онҳо гуфтам, ки дарахт хуш шуда буд. Ваҷҳ оварданд, ки бояд масъулон, ҳеч набошад раиси маҳалларо огоҳ мекардам. Баъд мувофиқи қисми якуми моддаи 79-уми Кодекси ҷавобгарии маъмури ба андозаи 25 баробари миқдори ҳисоби базавӣ, яъне 8 миллиону 500 ҳазор сӯм ҷаримаи маъмури таъин карданд. Имрӯз маркази ноҳия омада, ҷаримаро пардохтам. Аввал ҳайрон будам, ки чаро ҳамдеҳагон ин корро карданд? Баъд фаҳидам, ки барои чунин хабаррасониҳо мукофоти пулӣ меодоанд. Аҷаб, ки хабаркашӣ ҳам пул шуд, – дар анҷоми сухан норозиена гуфт Содиқ...

Хабаррасонҳо мукофот мегиранд

Имрӯз дар як қатор соҳаҳо ба шахсоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо ба мақомоти ваколатдор хабар медиҳанд, аз ҷаримае, ки ситонида мешавад, як қисм чун мукофоти пулӣ тақдим мегардад. Масалан, дар асоси Фармони Президент «Дар бораи чораҳои минбаъд суръат бахшидани сабаззоргардонии ҷумҳурӣ, ташкили босамари муҳофизати дарахтон» ба шаҳрвандоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо вобаста ба буридан, кундаков кардан, шикаст додан, нобуд намудан ё кӯчонидани ғайриқонунии дарахт, бутта, ниҳол ва дигар растаниҳо тавассути системаи ахбори «Эконазорат» акс ва наворҳои мефистанд ё тариқи рақами кӯтоҳи «102» хабар медиҳанд, ба андозаи як баробари миқдори ҳисоби базавӣ мукофотпулӣ муқаррар гардидааст. Ё ба шаҳрвандоне, ки тавассути портали eajiga.uz дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо қоидаҳои ҳаракати роҳ хабар медиҳанд, ба андозаи 5 дараҷи миқдори ҳисоби базавӣ (ҳоло 18750 сӯм) мукофот дода мешавад. Бобати пешгирии ҷиноятҳои коррупсионӣ низ чунин таҷриба роҳандозӣ шуда, низоми «Дар бораи тартиби ҳавсамандгардонии шахсоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо марбут ба коррупсия хабар додаанд, ё ба таври дигар дар мубориза бар зидди коррупсия мусоидат кардаанд» тасдиқ гардидааст. Мувофиқи боби дууми низоми мазкур ба шахсоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо вобаста ба коррупсия ба Сарпрокуратура, Хидмати амнияти давлатӣ, Вазорати қорҳои дохилӣ, Департаменти мубориза бар зидди ҷиноятҳои иқтисодии тобеи Сарпрокуратура хабар медиҳанд, ба андозаи то ба 25 баробари миқдори ҳисоби базавӣ мукофоти пулӣ яқмаротибаина дода мешавад.

Чанде пеш ду қарори Сарвари давлат «Дар бораи чораҳои ташкили босамари иҷрои қонун «Дар бораи барҳӯрди манфиатҳо»-и Ҷумҳурии Ўзбекистон» (05.06.2024) ва Қарор «Дар бораи ҷоракорӣ таъмини дар вазъи ҳуб нигоҳ доштани роҳҳо ва инфраструктураи роҳ, инчунин, тақмилиҳи механизмиҳи амалкунанда аз рӯйи ободозии минтақаҳо» (01.07.2024) имзо гардидаанд. Тибқи ин ҳуҷҷатҳои меъёрӣ низ ба шахсоне, ки бобати ошкор намудани ҳолати барҳӯрди манфиатҳо дар фаъолияти кормандони мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳо ёри мекунад, инчунин, ба нафароне, ки дар бораи вайронкунии қорҳои сохтмон ва таъмир дар иншооти роҳ ё иҷро накардани ҳуҷҷатҳои барқарор намудан ҳолати қабилӣ иншооти роҳ хабар медиҳанд, ба андозаи 50 дараҷи миқдори умумии ҷарима мукофотпулӣ дода мешавад.

Аз бештар доман фарох кардан ва то ҳақде маъмул гардидаани ин таҷриба дар ҷомеа метавон хулосае кард, ки он самарабахш аст. Дар ҳақин маврид саволи барҳақ ба миён меояд: ин таҷриба чӣ хел натиҷа медиҳад? Намоёндогони ҷамъияти дар ин бора чӣ фикр доранд?

Дар се сол – ба 117 499 нафар мукофотпулӣ

Дар асоси Қарори Девони Вазирон аз 12 майи соли 2022 «Дар бораи чораҳои иловагии афзунсозии самарадори нозорати ҷамъияти дар соҳаи савдо ва хидматрасонӣ» низ ба шахсони ҷисмоние, ки тавассути иловаи мобилии «Солиқ» дар бораи вайрон кардани тартиби истифодабарии касса-аппарат ва терминал, вобаста ба шакли пардохт ба таври сунъӣ зиёд ё кам кардани нархи маҳсулот, анҷом додани фаъолияти соҳибқори бидуни бақайдгирии давлатӣ ва дигар ҳодисаҳои вайрон кардани қоидаҳои савдоду хидматрасонӣ хабар медиҳанд, ба андозаи 20 дараҷи миқдори умумии ҷаримаи таъин шуда мукофотпулӣ яқмаротибаина дода мешавад.

Ба муносибати оғози соли тақсими 2022–2025 дар Мактаби президентии шаҳри Нӯкус чорабини «Занги аввал» тахти шиори «Муттаҳид шавем – халқи ягонаем, якҷо бошем Ватани бузургем!» баргузор гардид.

Падару модароне, ки дар чорабинӣ иштирок карданд, бинабар дастгирӣ эътибори Президент ба бачаҳои иқтидорнок, имкониятҳои, ки барои рушди қобилияти зехнии насли наврас офарида шудаанд, изҳори миннатдорӣ карданд. Тантана бо барномаи консертиву баромадҳои намунавӣ хидматчиёни қисми ҳарбии Оқруги шимолӣ-ғарбӣ идона ёфт. Машғулият дар Мактаби президентӣ бо «Дарси истиқлолият» оғоз ёфт.

Дар сурат: намое аз Мактаби президентии шаҳри Нӯкус.

Суратгир: М. ҲАБИБУЛЛОЕВ (Ўза).

Мувофиқи маълумоти Хидмати матбуоти Кумитаи андоз дар соли 2022 дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо андоз тавассути иловаи мобилии «Солиқ» 145 ҳазор муҷрият расидааст. Дар асоси ин муҷриятҳо 71957 санҷиши сайёри андоз гузаронида шуда, 98 дараҷи қонуншиканӣ тасдиқ гардидаанд.

Дар рафти санҷишҳо маводи 63331 субъекти тадбирқори баррасӣ гардида, дар натиҷа, аз рӯи 52608 ҳолат ба шаҳрвандоне, ки хабар додаанд, 35,3 миллиард сӯм мукофотпулӣ тақдим гардидааст.

Дар соли 2023 чамъ 122099 муҷрият қабул гардида, 48668 маротиба санҷиши сайёри андоз гузаронида шудааст. Дар давоми сол шахсоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо соҳа хабар додаанд, 37,9 миллиард сӯм мукофотпулӣ гирифтаанд.

Дар моҳҳои январ-июли соли ҷорӣ бошад, тавассути иловаи мобилии «Солиқ» 56768 муҷрият омадааст. Ин муҷриятҳо бо тақдим нагардидани чеки харид (51937-то), қабул накардани пардохт тавассути карта (2705-то), қимат намудани нархи маҳсулот барои харид бо карта (123-то) ва дигар намуди қонунвайронкунииҳо вобастаанд.

Аз ин миқдор, 29438 муҷрият бинабар тақрирӣ будан ё бо сабаби идона ёфтани тафтиш, баррасӣ нашудааст. Дар асоси муҷриятҳо 18729 санҷиши сайёри андоз гузаронида шуда, дар 99,1 дараҷи ҳолат қонуншиканӣ тасдиқ гардидааст. Дар муҷриятҳо тафтиш мӯҳ ба шаҳрвандоне, ки дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳо хабар додаанд, 12,9 миллиард сӯм мукофотпулӣ дода шудааст.

Яъне пас аз имзо гардидаани Қарори Девони Вазирон дар давоми се сол ба 117499 нафар шаҳрванд 86,1 миллиард сӯм мукофотпулӣ тақдим гардидааст.

Намоёндогони ҷамъияти чӣ фикр доранд?

Воқеан, бо ин усул метавон қонуншиканӣро пешгирӣ, ба бучаи давлат маблағи ҳангуфт ворид, нозорати самарбахши ҷамъиятиро роҳандозӣ, огоҳиву саводнокии ҳукуки шаҳрвандонро афзун кард. Аммо на ҳама ин таҷрибаро ҷонибдорӣ мекунад ва дар ин маврид фикри мусбат доранд.

Имомалӣ ТЎЕВ, ҳуқуқшиноси ташкилоти ғайридавлативу ғайритаҷриятӣ Иттиҳодияи ҷамъияти нигорёни «Шароит плюс»:

– Ҳар як навоҳарӣ ва тағйироте, ки ба қонунгузорӣ ворид мешавад, пахлӯҳои манфӣ ва мусбат дорад. Пеш аз қабули ҳар як ҳуҷҷати меъёрӣ ин ҷиҳатҳо ба «тарозу» гузошта мешаванд ва баъдан имзо мегарданд.

Вақте дар бораи тақдими мукофотпулӣ барои хабар додани ҳуқуқвайронкунииҳо ҳарф мезанем, бояд гуфт, ки ин таҷриба бо мақсади ривҷидиҳии соҳаҳо, афзунсозии фаъоли аҳолӣ бобати нозорати ҷамъияти роҳандозӣ шудааст. Аммо новобаста ба ин, дар амал як қатор ҷиҳатҳои ноҳуби он низ ба чашм мерасанд. Масалан, дар асоси Қарори Девони Вазирон «Дар бораи чораҳои иловагии афзунсозии самарадори нозорати ҷамъияти дар соҳаи савдо ва хидматрасонӣ» бигирем. Якум, ин тартиб барои тақмили истифодаи кассаҳои нозорати мусоидат мекунад. Дуюм, шуруи ҳуқуқи аҳолиро дар соҳаи андоз ва талаботро нисбат ба субъектҳои соҳибқори баланд мебардоранд. Сеюм, масъулияти соҳибқоронро зиёд карда, оғозро водор менамояд, ки ба ҳар як шаҳрванд дар ин масъалаҳо муносибати дуруст кунанд. Чорум, на танҳо кормандони мақомоти андоз, балки шаҳрвандони оддӣ низ метавонанд фаъолияти субъектҳои соҳибқориро на-

зорат намоёнд ва ин барои пузӯр шудани нозорати ҷамъияти ва кам гардидани қонуншиканӣҳои андоз хидмат мекунад.

Аммо ин тартиб паёмдарҳои нохуш низ дорад. Якум, баъзе шаҳрвандон барои дарёфти мукофоти пулӣ ба мақомоти андоз маълумоти дурӯғ ва тўхматомез мефиристанд, ки ин боиси тафтиши барзиёд ва сарсонӣ мегардад. Дуюм, муносибати байни одамон вайрон мешавад, бовари аз байн меравад ва ҳусмати шахш то ҳақде авч мегардад.

Дилшода СОЛИЕВА, сарвари шӯъбаи Ассотсиатсияи психологҳои Ўзбекистон дар вилояти Самарқанд:

– Пеш аз оғози ҳар қор, бояд онро ҳамаҷониба андешид. Гоҳ таҷрибаи хориҷӣ гуфта, чунин тағйиротеро роҳандозӣ мекунем, ки ба менталитет, мафкура ва арзишҳои миллии мо мутобиқ нестанд. Вақте дар бораи тақдими мукофотпулӣ барои хабаррасонӣ ҳарф мезанем, бояд гуфт, ки ин таҷриба пештар низ буд, аммо на ба таври расмӣ.

Шахсеро, ки қонунро муҷрот намекунад ва ба ҳуқуқвайронкунииҳо даст мезанад, бо чунин амал наметавон бо роҳи дуруст даровард. Боз роҳеро меёбаду вайронқориҳо худро давом медиҳад. Инсонҳое, ки қонунро эҳтиром мекунад, раиятпарвару мардумдӯстанд, ба чунин амалҳо даст намезананд.

Агар аз нигоҳи психологӣ гирем ва бо забони халқ гӯем, «фурӯшанда, хабаркаш»-ҳо дар ин ҷараён на манфиати давлат, балки пеш аз ҳама ғойдаи худро фикр мекунад. Дар асл, чунин инсонҳо дар ҳаёт ба худ бовари надоранд ва дар ҷомеа мавқеъ пайдо накардаанд. Фикр мекунам, ки ҳар як соҳа дар ин самт аз таҷрибаҳои муосирӣ худ истифода барад бехтар аст. Мардуми одиро набояд ба чунин қорҳо қалб кард.

Ба ҷойи хулоса...

Дар ҳақиқат, ин таҷриба то ҳақде барои пузӯр гардидани нозорати ҷамъияти, кам шудани ҳуқуқвайронкунииҳо, осоиштагӣ ва фаровонии ҷомеа мусоидат мекунад. Аммо ба ин масъала наметавон яқрафа нигоҳ кард.

Аммо ба чунин ашхос аён мегардад. Лек барои мо номаълум аст, ки чанде аз онҳо бо мақсади ислоҳи камбудӣ, ошқорасозӣ ё пешгирии қонуншиканӣ муҷрият карданд чанде бо ҳусмати шахш муҷриятҳои тақрирӣ намуданд. Аҷаб нест, дар байни онҳо ҳамаҷо, ҳамдеҳа ва ҳатто пайвандон бошанд.

Набояд фаромӯш кард, ки бо гузашти вақт, дар тинати чунин ашхос характери хабаррасонӣ, дағалтар гӯем, хабаркашиву хиёнат ташақкул меёбад. Онҳо ба чунин роҳи дарёфти пули бедарди-миён одат мекунад. Ва бо эҳтимоли калон, барои ба даст овардани моддиёти бештар мумкин аст, сирри қорҳона, маълумотҳои пинҳонии кишварро ба гаразқорон хабар диҳанд ва дар ниҳоят ба Ватани худ хиёнат кунанд. Охир бехуда намеғӯянд, ки «тўхмдўзд – шўтурдўзд мешавад».

Аз ин рӯ, дар ин самт роҳандозии таҷрибаҳои муосир, технологияҳои замонавӣ мувофиқи мақсад аст. Агар бо маблағе, ки барои шаҳрвандон чун мукофотпулӣ тақдим мегардад, камераҳои нозорати насб кунем, чораҳои ҷазоро пузӯртар намоем, бо сухани Сарвари давлат – худро бо «вақсинаи ҳалолӣ» эм кунем, худ аз худ нозорат – пузӯр, қонуншиканӣ – кам ва ҷомеа орому осуда мегардад.

Фаридуни ФАРҲОДЗОД, муҳбири «Овози тоҷик».

ВАТАН САР МЕШАВАД АЗ ГАҲВОРА...

Бузургон ва орифони гузаштаву муосирӣ тоҷик нисбати Ватану ватандорӣ, муҳаббатро садоқат ба ватан, ниғаҳбониву муҳофизат ва пос доштани неъматҳои бузургонро соҳанҳои гаронбаҳое иншо намудаанд, ки асрҳо инҷониб баҳри муқаддас шуморидани макони бобой хидмат мекунад.

Мутафаккири бузург Қамолӣ Ҳучандӣ дар ҳусуси муҳаббати поку самимӣ нисбат ба Ватан, ҷонбозиҳо дар ғарибӣ, меҳнату ғурбат, дур аз хоку оби ватан фармудааст:

Дил муқими кўйи ҷонон асту
ман ин ҷо ғариб,

Чун кунад бечораи мискин тани
танҳо ғариб.

Орзуаманди диёри хешаму
ёрони хеш,

Дар ҷаҳон то чанд гардам
бесару бело ғариб...

Ҳаким Фирдавсии суханпардоз бо тамоми ҳастиву имкониятҳои замонааш даъват менамояд, ки ҳама сар ба сар тан ба куштан диҳему кишвар ба душман надиҳем:

Зи баҳри бару буму фарзанди
хеш,

Зану қўдаи хурду пайванди
хеш.

Ҳама сар ба сар тан ба куштан
диҳем,

Аз он беҳ, ки кишвар ба
душман диҳем...

Садриддин Айни дар очерки таърихӣ худ «Қаҳрамони халқи тоҷик –Темурмалик» овардааст, ки аз миёнбанди Темурмалик халтаҷае пайдо кардаанд, ки дар он як каф ҳоку як порча қоғаз буд ва дар он қоғаз чунин навишта шуда буд:

Атри қафан зи хоки Ватан
кардам орзу,

Во ҳасрато, ки мебарам ин орзу
ба хок.

Боз ба ин маънӣ сабте навишта: «Эй, он, ки муқдари ман ба дастат мерасад, агар нехҳои мардумон ва ватандӯст бошӣ, маро бо ин як каф хок гӯрон, ки ин хок ёдгори Ватани азизи ман аст».

Ҷарибоне, ки ба Ватан бармегаштанд,

ашки умеду шодӣ, ҳасрату дидор мерехтанду хоки диёрро ба чашм тўтиё мекарданд.

Мирзо Турсунзода ҳар ғаҳ аз сафари хориҷа бармегашт, саҷда карда, хоки Ватанро мебўсидааст:

Чун ниҳодам пой худро бар сари
хоки Ватан,

Борҳо бўсидам аз руҳсорай
поки Ватан...

Лоикӣ ширинкалом ибтидои Ватанро аз ғаҳвора ва шири поки модар донистааст:

Ватан сар мешавад аз ғаҳвора,
Зи шири поку аз пистони

модар.

Ватан сар мешавад аз он
тавора,

Ки онро сохта дастони модар...
Бача бўдем, бо овози пасту маҳин модаркалонам хиргоҳӣ мекард:

Мурғи беболу паре дидам,
дилам омад ба ёд,

Нолаи ҷўзе шундидам,
манзилам омад ба ёд...

Сар назад аз киштзори умри
ман ғайр аз сипанд,

Сўхтам, чун мазраи беҳосилам
омад ба ёд...

Дар шаҳри мусофирӣ дилам

Одам ба ғаме ҳамеша
саргардон аст.

Имшаб ҷӣ шабе, ки ёди модар
кардам,

Бар ҳавли ба бобой дилам
пазмон аст...

Мақсад аз тарғиби ватандӯстӣ дар адабиёти ҷаҳон, бешубҳа, бедор кардани ҳисси ифтихор ва муҳаббат ба марзу буми аҷдодист. Агар мо ба аънаҳои милливу умумибашарӣ риоя намоем, ватани соҳибистиклоли мо низ ба сафи давлатҳои тараққиқарда ворид хоҳад гашт. Шукӯфони Ватан ба масъулиятиносии ва неканедешии мо вобаста аст.

Саодат БЕКНАЗАРОВА,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Дар нигористон

«НИДОИ ДАРАХТОН»

Чунин ном дошт намоиши асарҳои рассомони Самарқанд дар толари Art Station-и назди Донишгоҳи байналхалқӣ туризм ва мероси фарҳангии «Роҳи бузургӣ абрешим», ки дар оғози фасли тирамоҳ ташкил ёфтааст.

Чунин тадбир бори нахуст дар Самарқанд таъсис ёфта, диққату эътибори ҷавонон ва табиатдӯстонро ба худ мекашад.

Ҳомиёни анҷумани бошукӯҳи фарҳангӣ Натан Жефериз, Кристина Кренфлед, коллеҷи санъати Шохигарии Лондон) Ашот Данилян (Тошканд) мебошанд.

– Мақсади мо пешгирии буридани ғайриқонунии дарахтон аст, – ба рафзуд Ашот Данилян. – Гарчанде барои чунин амалиёт ҷаримаи пешбинӣ шудааст, вале баъзе шахсон – душманони табиат теша ба решаи рустанӣҳои шифобахш ҳаётбахш мезананд.

Афсӯс меҳӯрам, ки дар Самарқанд низ чунин амалиётҳои ғайриқонунии вучуд дорад. Ҳатто дарахтони садсоларо бо ҳар баҳона насту нобуд кардаанд. Фаромӯш набояд кард, ки дарахтон ғайр аз ҳаворо тоза нигоҳ доштан, инчунин

таърих аст.

Умедворӣ дорем, ки баъди чунин чорабиниҳои судбахш мардум нидои имдодталабонаи дарахтони сояафкану манзаравӣ ва

мевадору таърихиро мешунаванд.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
муҳбири «Овози тоҷик».

САМАРҚАНД.

Дар мавзӯи ахлоқ

МАЪНАВИЯТИ МИЛЛИРО ҲИФЗ КУНЕМ

Имрӯз дар воситаҳои ахбори оммавӣ, шабақаҳои иҷтимоӣ ва ғайра намоишӣ шодиву тантанҳои арӯсӣ рӯз аз рӯз зиёд мешаванд. Тӯй ин мероси маънавии миллии, аънаҳои аҷдодӣ, маълум кардани ташкил ёфтани оилаи на мебошад. Аз ин ҷо, арӯсӣ кори шахсии як фард, як оила не, балки кори ҷомеа, маҳалла, деҳа ё навоҳиву шаҳро мебошад. Бинобар ин, пеш аз оғози тӯй, пирон тартиби гузаронидани онро

бо ҳешу табор, калонсолон маслиҳат карда, фикру мулоҳизаҳои наздиконро мешунданд, ба эътибор мегирифтанд.

Мутаассифона, имрӯз он ба кори шахсӣ, ба намоишкориву исрофқорӣ табдил ёфтааст. Гузаштагонамон барои ин маърақа маблағи ҳалолу пок чамъ карда, маросими ғойаҳоро гузаронида, ба ҳаққи хонадоршавандагон дуҳоҳои нек мекарданд, бахту соадат, фарзандҳои солиму солеҳ мехостанд. Ба дасторхон ҷизҳои шубҳанокро наме-

монданд. Ният мекарданд, ки оилаи нав дар асоси пойдевори ҳалолу покӣ, дуҳоҳои нек бунёд ёбад.

Лекин имрӯз дар маросими аҳди никоҳ ба ҳалолу ҳаром ва амалҳои шаръӣ эътибор намедиҳанд. Тӯйҳои имрӯза бештар намоишқорона, дабдабанок, бо исрофи зиёд гузаронида мешаванд, рӯйи дасторхон баробари ғизоҳои хӯрдани, нушоҳои гуногун меғуздоранд, ки қимати онҳо аз ошӣ дег якҷанд маротиба бештар аст.

Тӯй як шохай маънави-

яти миллии мост. Мо бояд ба доғдор ва поймол гаштани урфу аънава ва қонуни қоидаҳои он роҳ надидем.

Бояд фаромӯш накунем, ки тӯй инъикосгари тартибу интизоми тамоми аҳли ҷамъият аст. Дар асл ҳам як шахс ё ки як оила наметавонад маърақа диҳад, тӯй диҳад. Суру чашно бо иштироки фаъоли ҳешу табор, ҳамсоҷаҳо, дӯстонро наздикон, аҳли ҷомеа баргузор мешавад.

Назирҷон ЭРҒАШЕВ,
ноҳияи Ҷуст.

РАНЧИ ХУДУ РОҲАТИ ЁРОН ТАЛАБ

«Дастӣ шумо дард накунад»

Ҳибадҷон Саидов дар байни пизишкони шифохонаи марказии ноҳияи Риштон бо таҷрибаи бой ва ҳислатҳои хуби инсонии худ соҳибхатаром гаштааст. Маҳаллаи Қошғариён, ки вай зиндагӣ мекунад, қарноҳ боз маскани мардуми тоҷиктабор мебошад. Қаҳрамони мо тақрибан ним аср боз аз ҳамин маҳалла ба шифохонаи марказии ноҳия, воқеъ дар ҷамоати шаҳравандони маҳаллаи Оқер, ба кор рафта меояд. Вай бисёр шахси хушчакчақ ва дилбӯз низ ҳаст. Ҳамсараш – Гулнораҳон, ки бо вай дар як олиғох таҳсил кардааст ва ҳоло дар нафақа мебошад, дар ихтоси набараву абағорон бештари вақташро сипарӣ мекунад.

Ману Ҳибадҷонӣ духтур дӯстони дерин ҳастем. То омадани ӯ чашм аз иморату иншооти наву замонавии бемористон намекамдам. Ҳатто бархе аз биноҳои кӯҳнаи он бо дизайну тарҳи нав бозсозӣ шудаанд ва ба шукӯҳи ин бемористон шукӯҳи тоза зам намунаанд. Вақте ки ӯ вазнин қадамзандон ба тарафи шӯьбаи ҷарроҳӣ омад ва маро дид, хушҳол шуд.

– Э, ҷӯраҷон, хуш омадӣ. Медонӣ, духтурӣ аз зумраи пешаҳо мебошад, ки соҳибони он ҷамеда дар сари қоранд; қи вақти қор, қи вақти таътил ё дар ҳона, ҳатто қи дар тӯю маросим баъзан лозим меояд, ки ҳамаро як сӯ мониву ину онро муоина кунӣ, – гуфт бо табассум Ҳибадҷон Саидов. Баъд боз узрҳоҷон ба ҳонаи дигар гузашт, то ки тағйирӣ либос кунад.

– Агар ҳолату вазъияти кунуниро бо чанд даҳсолаи пеш таққос кунӣ, афзоиши бемориҳои гуногун туро нигарон месозад. Албатта, афзоиши аҳолиро наметавон нодида гирифт, вале ҳанӯз, бар асари пастири сатҳи фарҳанги тиббӣ, бархе аз одамон аз саҳлангори саломатию худро зерӣ хатар мегузоранд ва танҳо баъди ҳеле бад шудани он назди шифокорон мешитобанд, – гуфт ӯ, ки дар сар қулоҳи дароз ва дар тан хилъати сафед дубора наздам пайдо шуд.

Сонӣ тибқи тартибу низоми рӯзмарра як-як ба палатаҳо даромада, аз ҳоли беморон хабар гирифт.

– Дастӣ шумо ҳаргиз дард накунад, уқочонам! Дарди ҷонқоҳу сӯзиши ҷойи ҷарроҳӣ ҳеле пасанда шуд. Ман худро хуб ҳис мекунам, – гуфт яке аз беморон.

Пизишки бофархангу адабиётдӯст

Ҳибадҷон Саидов варақаҳои беморӣ дар даст ба утӯқ баргашт ва онҳоро рӯйи миз гузошта, як-як вазъӣ беморонро дар он қайд намуд. Ман оҳиста ба ҷевони пур аз китоб наздик шудам. Бештари онро китобҳои марбутуи илми тиб таъшиқ мекарданд, ки солҳои гуногун нашр шудаанд. Чашмам ба чанд китоби тоҷикӣ афтод. Аз байни он романи «Фирдавси»-и устод Сотим Улугзода ро ба даст гирифтаам.

– Ин романро пештар ҳонда будам. Аммо пирӣ-дия, лаҳзаҳои зиёди он пурра дар ёдам намондааст, – сар аз варақаҳои беморӣ боло карда гуфт ҷарроҳ ва идома дод: – Барои ҳамин хостам, ки вақти фориг аз кор онро дубора мутолиа кунам. Ҳеле китоби шавқовару ҳонданист. Дар он замон Фирдавси барин шоири бузургро одамони ҷоҳил ба ҷӣ рӯзҳои саҳту номатлуб дучор кардаанд ва мавриди таъқиби таваҳн қарор додаанд, ки касро ба ҳайрат меоварад.

Баъд ӯ таъкид варзид, ки ҳоло қи дар кишвари мо ва қи дар Тоҷикистони ҳамҷавор шоирону нависандагон соҳиби эҳтиром ва гули сари сабади ҳар гуна анҷуманҳою маҳфилҳоианд. Давлат чандин нафарро соҳиби унвону макомҳои баланд гардонидаст ва бо муқофотҳои гуногунӣ давлатӣ қадриноҳӣ намунадаст, аммо пири табиибони олам Абӯалӣ Сино, Фирдавси Тӯсӣуво Ҳоҷа Камол ва як идда шахсиятҳои бузургмон дар он замон дар ҳавфу хатар ва муҳҷират ба сар бурдаанд.

Ин ҳарфҳои Ҳибадҷон ҷойи эътироз надошт ва пурра ҳақиқатро талқин менамуд. Барои ҳамин ҳарфҳоишро бо имои сар тасдиқ мекардам. Ноғуфта намонд, ки ин ҷарроҳи варида ғайр аз он ки бофархангу адабиётдӯсти асил мебошад, дӯстдору гуяндаи сурӯҳҳои халқии тоҷикӣ ва Аҳмад Зоҳир низ ҳаст.

Ҳибадҷон – овозхон

Охири солҳои ҳафтодуми қарни гузашта буд. Дар рӯзномаи ноҳиявӣ кор мекардам. Ҳанӯз вақти зиёде аз ба кор тавин шуданам нагузашта

(Очерк)

буд. Рӯзе бо се-чор нафар кормандони эҷодиву техникаи рӯзнома ба тӯйи арӯсии яке аз наздикони Набиҷонакаи хуруфчин рафтем. Ин тӯй саропо тоҷикӣ мегузашт.

Баранда ягон-ягон иштирокчиёни баъми тӯйи арӯсиро ба назди микрофон меҳонд ва онҳо нахонадоронро табриқ мекарданд. Вақте ки суҳан ба Ҳибадҷон дода шуд, ҷавони сафедрӯй ва мӯйи сараш ба пушт шоназадагӣ назди микрофон омад ва арӯсу домодро табриқ намуд. Баранда аз вай хоҳиш кард, ки як-ду суруд низ ҳонад ва атрофиён ба кафқубӣ ин тақлифи барандаро дастгирӣ намунанд.

Ҳибадҷон ба овозхонӣ шурӯъ намуд: *Қадъм пастай, қадма баланд мегирам, Хушкардаи худма аз Ватан мегирам. Хушкардаи ман духтаракӣ риштунаӣ, Раҳ мерававу дандунаш тиллоӣ...*

Бештар аз ҳама лаҳқи сурудиҳои соҳиби овоз таваҷҷуҳи маро ба худ кашид. Зеро ӯ ҳоси лаҳҷаи мардуми водии Қаротегин месуруд ва ҷавонан дар ҳавои ин суруд баромада ҳеле рақсиданд.

Баъди анҷоми бозм бо Ҳибадҷон шинос шудам. Вай гуфт, ки баъди таҳсил дар Институти педиатрияи Осиёи Миёна ба бемористони марказии ноҳияи Риштон омада, ба фаъолият шурӯъ намунадааст. Ба гуфтаи ӯ дар мактаби онҳо дарсу машғулиятҳо ба тоҷикӣ мегузастанд ва ӯ ба дарси адабиёт низ шавқу завқӣ зиёд дошт.

– Муаллим мазмуну мундариҷаи «Шоҳнома»-и безаволи Фирдавси Тӯсиро бо мо ҳеле хуб шарҳу тафсир намунадааст. Достонҳои «Рустаму Сӯҳроб» ва «Сӣёвӯш»-ро тарзе баён мекард, ки гӯё мо навореро тамошо мекардем. Инчунин тақозо менамуд, ки намунаҳо аз шеърӯ ғазалҳои шоирони мумтозу муосири форсу тоҷикро азёд кунем, зеро ба ин васила забонамон бурро ҳоҳад шуд, – иброз дошт ҳамсуҳбати мо.

Баъд афзуд, ки ҳондани шеърӯ ғазал ва дубайтиву рубоӣ кайфияти одамро ҷамеда хуш мегардонад. Замзамаи сурудиҳои халқии тоҷикӣ бошад, таъро болида месозад.

Оилаҳои байналмилалӣ насли солимро ба дунё меоранд

Ин ҳаргиз гапи хушқу ҳоли нест ва онро илми тиб қайҳо аз дами қил гузарондаву исбот намунадааст. Оилаҳои байналмилалӣро дар мисоли маҳаллаи Қошғариёни шаҳристон Риштон дидан мумкин аст. Ақари ин оилаҳоро намоёндогани ду миллати ба ҳам дӯсту бародар – тоҷикон ва ўзбекон ташиқ медиҳанд: аз ўзбекҳо духтар гирифта, ба ўзбекҳо духтар додаанд. Ин анъана садсолаҳо боз давом мекунад. Барои азъои ҷунин ҳонаводаҳо ба тоҷикӣ ё ўзбекӣ ҳарф задан ягон мушқил эҷод наменамоёд, зеро хурду калони онҳо ин ду забонро ҳеле хуб медонанд. Оилаи Ҳибадҷон ва Гулнора Саидовҳо аз зумраи ҳамин ҳонаводаҳо мебошад.

Ноғуфта намонд, ки лаҳҷаи мардуми якҷанд деҳаи ноҳияи Сӯх, мисли деҳаи мо ба лаҳҷаи мардуми минтақаи ҷануби Тоҷикистон ҳамсон аст. Аз ин рӯ, Ҳибадҷон ҳар вақт рӯ ба рӯ шавем, бо лаҳҷаи мардуми мо ҳарф мезананд. Ғайр аз ин, дар деҳаи Хушёрӣ ин ноҳия хешу ақрабои оилаи Саидовҳо ҳеле зиёдаанд ва дар маросимҳои ғаму шодӣ онҳо ба ҳонаи якдигар ташиқ меоваранд.

Бо дӯстон – мурувват...

Вақте ки суҳан дар бораи яке аз пизишкони кӯдакони Риштон – Шоҳидҷон Қаримҷонов рафт, Ҳибадҷон гуфт, ки вай барояш ҳаққи устодӣ дорад. Ба гуфтаи мавсуф онҳо се бародаронанд ва ин пизишки кӯдакон дар оилаи онҳо бародари ҷорум ҳисоб меёбад. Шоҳидҷон Қаримҷонов зимни суҳбат ҷунин гуфт:

– Оилае, ки бар поия ишқу муҳаббати самимӣ бунёд ёфтааст, ҳаргиз дарз пайдо намекунад. Оилаи Ҳибадҷон аз оилаҳои мустаҳкамӣ маҳаллаи мо махсус меёбад. Ман андак пештар аз ӯ мактаби миёнаро хатм кардаам ва барои идомаи таҳсил ба шаҳри Тошканд рафтаам. Аз кӯдаки ба одамони хилъати сафедрӯшро бо ҳавас менигаристам. Баъд Ҳибадҷон низ ҳуҷҷатҳоишро ба факултати касалиҳои кӯдакони Институти педиатрияи Осиёи Миёна супурд.

Шоҳидҷон Қаримҷонов афзуд, ки дар ифтиҳои клиникаи хусусиаш Ҳибадҷон Саидов ҳеле мусо-

идат намунадаст.

Боре нагуфтааст, ки ин дӯсту ҳампешааш дили касеро озор дода ва ё касеро аз худ ранҷонида бошад. Инчунин аз шиори Ҳибадҷон – «Бо дӯстон – мурувват, бо душманон – мӯдуро» ёдовар шуд, ки дигарон низ мисли ӯ аз он бояд пайравӣ кунанд.

Дарвоқеъ, бародари калони Ҳибадҷон – Усмоноҷон Доғишқадӣ бофандагии Тошканд, Рӯқиёноҳу, Ҳамидаҳон ва Замираҳон дар Самарқанд доғишқадаро хатм кардаанд. Одиҷон аз зумраи соҳибкорони варида дар соҳаи қулполгарӣ мебошад.

Ҳибадҷон аз адаши худ – собиқ сардуртури ноҳияи Риштон ёдовар шуд. Ба гуфтаи ӯ баъди ба дунё омадани падар назди Ҳибагуллоҳ Ҳикматов рафтааст, ки беш аз бисту панҷ сол дар мақоми сардуртури ноҳия вазифа анҷом додааст. Аз ӯ риҷоият хостааст, ки ба писари навозод номи вай ҳеле муносиб аст ва боз илова кардааст, ки ин писари навозод калон шавад, мисли ӯ дуртур ҳоҳад шуд.

– Вақте ки Ҳибадҷон Ҳикматов маро ба шифохонаи марказии ноҳия ба кор бауал кард, бо машварати ӯ сонитар аз қурсҳои тақмили ихтисос гузаштам ва соҳиби таҳассуси дувум – ҷарроҳ шудам. Ҳоло қи кӯдакону қи калонсолоне, ки дарди «наштар»-и маро чашидаанд, сихату саломат гаштаанд ва дар ҳаққам дуои нек мекунаанд, – меғӯяд Ҳибадҷон Саидов.

Ҳаёт саҳнаи бозӣ нест!

Ҳамсуҳбати ман дар оғози суҳбат нимшӯҳиву нимҷиддӣ гуфт, ки агар дар бораи касбӯ қораш чи́зе навиштаи бошам, метавонам онро бо чанд ҷумла баён кунам ва вақти худро роғон ба ҳарч надиҳам. Гуфтаам, ки ҳар бор дар бораи шахсе матлабе менавиштам, барояш сулоҳи қанғар меодам, ки кисту қай ва қадом олиғохро ҳондааст ва ғайра. Аммо доираи мулоқотамон масъалаҳои берун аз қори пизишкӣ ӯро низ фаро ҳоҳад ҳонд.

– Дар боло зикр гардид, ки оилаи шумо байналмилалӣ. Ҳамин тавр?

– Ҳамаи қи ба сарнавишти инсон вобаста будааст. Баъзеҳо ҳаёту оиладориро ба саҳнаи бозӣ табдил медиҳанд, аммо ҳаёт саҳнаи бозӣ нест. Дар адабиёт ҳондаем, ки Лайливу Мачнун, Фарҳоду Ширин, Тоҳиру Зӯҳро ва амсоли онҳо ба висоли ҳамдигар нарасидаанд. Аммо дар ҳаёти мо ақси ин ҳол рӯш дод, – аз издивоҷи худ бо ҳамсараш ёдовар шуд духтур.

Баъд афзуд, ки Гулнора – зодаи шаҳри Урганҷ аст ва танҳо дар қурси панҷум ҷуръат пайдо кардааст, ки ба ҳамсари ояндааш изҳори муҳаббат кунад ва ӯ ба шаҳри Урганҷ хостгорони худро фири́стодааст.

– Ақари духтарони давраи ҷавонии мо сода, камгап, ботамкин ва аз бисёр гапу қорҳо беҳабар буданд, аммо ҳоло дар дасти ҳар қадом духтар телефони мобил, дар баъзеҳо онҳо эҳсоси шарму ҳаё дида намешавад, духтару писар то издивоҷ даст ба дасти ҳам дода, дар ҳиббонҳо сайру гашт мекунанд, ҳамдигарро ба оғӯш мекашанд ва ҳатто пеши ҷаши дигарон мебӯсанд. Қудост он расму ойинҳои мардуми мо, ифғати духтарона, шарму ҳаёе, ки ҳоси занону духтарони мост? Ба ростӣ, дарки ин ҳол бароям ҳеле мушқил аст, – меғӯяд бо таассуф ин ҷарроҳи риштонӣ.

Маълум нест, ки боз чанд сол Ҳибадҷон Саидов, бо вуҷуди бузургсолӣ, ба мардум хидмати беминат мерасонад ва ба арӯз эҳтиромашон сазовор мегардад. Худо ба умри ӯ баракат оид кунад! Низомии Ғанҷавӣ ҳеле хуб фармудааст: *Умр ба хушунди дилоҳ гузор, То зи ту хушунд бувад кирдугор. Соғи хуршедсаворон талаб, Ранҷи худу роҳати ёрон талаб.*

Мирасрор АХРОРОВ, хабарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти ФАРҶОНА.

ИНТИХОБОТ–2024

ПЕШБАРӢ КАРДАНИ НОМЗАДӢО БА ДЕПУТАТӢ МАРӢИЛАИ МАСЪУЛИЯТНОКИ МАЪРАКАИ ИНТИХОБОТӢ АСТ

Омодагӣ ба интиҳоботи парлумон ва Шӯроҳои маҳаллии вакилони халқ, ки 27 октябри соли ҷорӣ баргузор мешавад, ба марҳилаи ғайол вори́д мегардад. Ҳар як ҳизби сиёсӣи мамлақати мо номзадҳои худро ба депутатии палатаи поёнии парлумон пешбарӣ кардааст. Натиҷаҳои интиҳобот аз бисёр ҷиҳат аз то ҷӣ андоза бодикҷат андешидани амалҳо дар ин марҳила вобаста аст. Охир, аз тарафи ҳизбҳои сиёсӣ хоста гирифтани шахсони сазовори номзад ба депутатӣ яке аз шартҳои муҳими пирӯзӣ дар интиҳобот мебошад.

Чунон ки маълум аст, мувофиқи қонунгузории интиҳобот пешбарии номзадҳо ба депутатӣ шасту панҷ рӯз пеш аз интиҳобот сар шуда, ҷилу панҷ рӯз пеш аз интиҳобот ба охир мерасад (моддаи 70-и Кодекси интиҳобот). Қобили зикр аст, ки ҳеле пеш аз маъракаи интиҳоботии ҷорӣ ҳамаи панҷ ҳизби сиёсӣи Ўзбекистон барои интиҳоби номзадҳо ба вақили қор бурда, барои ташаққули захира, инчунин таҳқиқи робитаи онҳо бо ҳизб тадбирҳои андешиданд.

Ислоҳоти васеъмукёсе, ки ба рушди низозии бисёрҳизбӣ нигаронда шудааст, мустаҳкам кардани нақши ҳизбҳои сиёсӣ дар ҳаёти ҷомеа, ки аз меъёрҳои байналмилалӣ, заминаи миллии меъёриву ҳуқуқӣ асос меёбад, барои фаъолияти озоди ҳизбҳо, баланд бардоштани ғайлонокии онҳо, ташаққули рақобати солил дар байни онҳо шароити мусоид фароҳам меоварад.

Мувофиқи Кодекси интиҳобот пешбарии номзадҳо ба депутатиро мақомоти олии ҳизбҳои сиёсӣ ба амал мебароранд. Ҳафтаи гузашта мақомоти олии ҳизбҳои сиёсӣ, ки дар кишвари мо амал мекунанд, барои пешбарии номзадҳо ба депутатӣ қурултойҳо, анҷуманҳо ва конгрессҳои баргузор карданд.

МУХТАСАР ДАР БОРАИ ТАҶРИБАИ ҶАҲОНИ

Яке аз марҳилаҳои муҳими раванди интиҳобот дар кишварҳои хориҷӣ пешбарии номзадҳо мебошад. Дар ин марҳила доираи шахсоне муайян карда мешавад, ки аз байни онҳо ҳамаи шахсони мансабдори интиҳобшуда (депутатҳо, сенаторҳо, президентҳо ва ғайра) интиҳоб карда мешаванд. Таҷрибаи ҷаҳонӣ се роҳи асосии пешбарии номзадҳо медонад (пешбарии ҳизбҳои сиёсӣ ё иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, пешбарӣ аз ҷониби гурӯҳҳои интиҳобкунандагон, худпешбарӣ).

Пешбарии номзадҳо аз ҷониби ҳизбҳои сиёсӣ ё иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар интиҳоботи Шӯроӣ миллии Австрия, Бундестаги ҚФО, Палатаи намоёндогани парлумони Қонан амалӣ карда мешавад. Чун қоида, ин усул дар низоми намоёндогани мутаносиб, дар ҳавзаҳои интиҳоботии якмандатӣ, ки номзадҳо аз рӯи рӯйхат пешбарӣ карда мешаванд, истифода мегардад. Интиҳоботи ибтидоӣ (праймериз) дар Иёлоти Муттаҳида каме фарқ мекунад, ки номзадҳо на мақомоти роҳбарикунандаи ҳизб, балки интиҳобкунандагоне, ки ба ин ҳизб овоз медиҳанд, муайян мекунанд.

ХУСУСИЯТҲОИ МАРӢИЛАИ ПЕШБАРИИ НОМЗАДӢО

Тавре маълум аст, имсол интиҳобот ба Палатаи қонунгузорӣ аз рӯи модели нав баргузор мешавад, ки ин хусусияти низоми интиҳоботии моро тағйир дод. Мувофиқи модели омехтаи низоми интиҳобот нисфи 150 депутатҳои палатаи поёнии Олий Маҷлиси дар асоси низоми мажоритарӣ ташаққул меёбад, вақте дар интиҳобот дар ҳавза номзаде пирӯз мешавад, ки ақсарияти овозхоро гирифтааст, нисфи дигараш бошад, ба тариқи нав, яъне дар асоси низоми мутаносиб, вақте ки нисфи ҷойхоро дар палата номзадҳо аз ҳизбҳои сиёсӣ мутобики ҳиссаи овозҳои ба тарафдорӣ он аз ҷониби интиҳобкунандагон додашуда мегиранд.

Мувофиқи Кодекси интиҳобот номзадҳо ба депутатӣ аз ҷумлаи шаҳравандоне пешбарӣ карда мешаванд, ки дар ҳаёти ҷамъиятию сиёсӣ мамлақат, дар тараққиёти иқтисодӣи вилоят, ноҳия, шаҳр ғайлолона иштирок намуна, ба баланд шудани самарани тижорати худ ва соҳибқории хусусӣ, ҳаракати фермерӣ ёрӣ мерасонанд. Қоидаи мазкур бо ислоҳоти ба рушди иқтисодӣи ватанӣ нигарондашуда ҳамоҳанг аст.

Мувофиқи қонунгузории интиҳоботӣ, ҳуқуқи интиҳоб шудан ба Палатаи қонунгузориро шаҳравандоне моликанд, ки то рӯзи интиҳобот ба синни 25 расида, на қамтар аз 5 соли охир дар худуди Ҷумҳурии Ўзбекистон ба таври доимӣ истиқомат кардаанд. Депутатҳои Шӯроҳои маҳаллӣ шаҳравандони Ўзбекистон, ки то рӯзи интиҳобот ба синни 21 расидаанд, метавонанд интиҳоб шаванд. Ҳамзамон муқаррар шудааст, ки хидматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, қормандони Ҳадамоти амнияти миллии Ҷумҳурии Ўзбекистон, дигар воҳидҳои ҳарбӣ, хидматчиёни касбии ташкилоту иттиҳодияҳои динӣ ба сифати номзадҳо ба вақили ба қайд гирифта на мешаванд.

Хусусияти дигари муҳими низоми миллии интиҳоботӣ дар он аст, ки тибқи қонун шумораи занон бояд на қамтар аз ҷиҳил дараҷаи шумораи умумии номзадҳои ба вақили аз ҷониби ҳизби сиёсӣ пешбарӣшударо ташкил диҳад. Ҳиссаи занон дар байни номзадҳои аз ҳизбҳо пешбарӣшуда ҷунин аст: – дар Ҳизби либерал-демократии Ўзбекистон – 43 ғои́з; – дар Ҳизби демократии «Миллий тикла-ниш» – 43,4 ғои́з; – дар Ҳизби экологии Ўзбекистон – 44,6 ғои́з; – дар Ҳизби халқию демократӣ – 47,4 ғои́з; – дар Ҳизби сотсиал-демократии «Адолат» – 45 ғои́з.

Ин аз таваҷҷуҳи қалон ба баланд бардоштани ғайлонокии ҷамъиятию сиёсӣи занон, пурӯзро намунаи нақши онҳо дар идорақунии давлат ва ҷамъият шаҳадат медиҳад, ки дар рафти иҷрои амалии ин норма дар мақомоти намоёндогани ҳокимияти давлатӣ ҳиссаи занон сол то сол меафзоида. Қобили зикр аст, ки дар интиҳоботи соли 2019 ба палатаи поёнии парлумон 48 нафар занон вақил интиҳоб шуданд, ки 32 ғои́зи шумораи умумии вақилонро ташкил дод ва дар Сенат ин рақам 25 ғои́зро ташкил дод.

Умуман, ҳизбҳои сиёсӣ бо номзадҳои арзандаи худ дар интиҳобот ширкат карда, ба натиҷаҳои мусбат ноил гардида, имкон пайдо мекунанд, ки нуфузи худро дар арсаи сиёсӣи кишвар таҳким бақида, дар масъалаҳои ҳифзи манфиатҳои электорати худ ба ҳукумат таъсири муассир расонанд. Бинобар ин онҳо дар рафти тайёри ва гузарондани интиҳоботи дар пешистода ният доранд, ки дар қори ба депутатӣ интиҳоб намунадани шаҳравандони ғайлоияти махсус нишон дода, дар соҳтмони Ўзбекистони нав саҳми арзанда гузоранд.

Амонулло МУҲАММАДҶОНОВ, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқшиносии Тошканд.

ҶОФИЗИ БЕДИПЛОМ, ВАЛЕ СОӢИБЭӢТИРОМ

Дар арафаи иди аз ҳама бузург ва аз ҳама азиз – 33 солагии истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Ўзбекистон дар шаҳри Андиҷон бинои бисёррошённа иборат аз 112 ҳонадон барои ҳарбиён тақдим карда шуд.

Маҳаллаи Биноқор бо қад рост қардани бинои нави баландрошённа симои дигар касб намуд. Хидматчиёни ҳарбӣ ва оилаи онон соҳиби тухфаҳои ҳақиқии идона шуданд.

Дар сурат: мамнунии ҳарбиёне, ки соҳиби манзил шудаанд.

Суратгир: З. УМУРЗОҚОВ (Ўза).

Бобои Худойбердӣ дастҳоро дар пушт қулфу қалид карда, бо қадамҳои реза вори́ди ҳона шуд. Даромаду бо қадамаш низ бӯйи хуше меҳмон гашт. Яқин аз қадом қи атри бебаҳо қор бурдааст. Дар тан ҷелақи қаҳваранг, дар сар тоқии ҷустии зебо гузоштааст.

Олуфта буд мӯйсафед! Мо, ки дар атрофи ҳони пурнеъмат менишастем, зуд ба эҳтиромаш барпой шудем. Вақте бо ҳар қас вохӯрдаву оҳиста аз як лаби ҳон ҷойи гирифт, ҷун таомул даст ба дуо қушод ва аз Худои қуллӣ ҳол ободии манзилу макон, сихат-саломати аҳли муъминонро... хоста, дубора бо мо гарм ҳолпурсӣ намуд. Исфандиёр, писари шоир Ҳамро́з, ки ҷун асои пир... дар хидмат буда, ҳанӯз рост меистод, амонатеро дар эҳтиёт ба дасти мӯйсафед супурд. Чашмони қамбини пирамард дурахшида, аз дасти ҷавон ҳамон аниҳи худро гирифт ва аз болои ҷилди шабранагаш нисогӣ меҳрборе давонда, аз бари худ ҷой дод.

– Ин думбура, – гуфт ҳамҷунон нигоҳаш оғандаи муҳаббат аз шигиғии мо маънӣ бардошта бобои Худойбердӣ Фаттоев.

– Гӯё мисли марғанҳо милтиқ бардоштаед, ҳам-

соя, – дар ҳанда гуфт шоир Ҳамро́з. – Аҷаб андешаи қасро қағпалат медиҳад.

Вақте як лаҳза дар лаби ёрон хандаву табассум шукуфт, соҳибхона пиёлаи ҷойро ба ҷониби меҳмон дароз кард. Вай зарфи хушгулро мӯддате дар қафи дастон ниғаҳ дошта, мамнун ҷуръае нӯшид, ниҳоят нафас рост қарду гулӯ нарм сохт. Сипас ба риши барфосан сафедаш, ки шаршаравор ба рӯйи синааш мефаромад, панча зада аз нав раҳо намуд, дар тааннӣ даҳонбанди ҷилдро қушода, думбураи ифтиҳори худро аз «асорат» ҳалос кард.

– Аммо ин «туфанг»-и ман қони ғоида асту бе-зиён, – шодон абрӯ боло кашид ӯ. – Ҳамин қи ба забон омад, ба ҷонҳо ором мебахшад, рӯҳи қўфтаро ба ифқа меорад. Ба як ҳисоб, умре шифогари равони инсонҳо буд, садҳо маърақаро обод, ба рӯзҳои шодии мардуми музофот хидмат гузоридааст, ғолибан ба нишоти ҷумла пиру барно афзудааст, – гуфт дар таърифи ин сози меросиаш.

Мӯйсафед ба думбураи худ дасти навозиш гузошта, бо дастрӯмол ҳар ҷошоро, ки лозим донист, пок кард. Баъд он асбоби дастисохти қуҳан ва рангаш паридаи назарноғирно тифлвонро дар оғӯш ҷой дод. Ду гӯши дугорро ҷун омӯзгорони сахтирӯ дар айни ҳол дилсӯз маҳин то додаву садои гурехтаи

торҳоро ба эътидол овард, ниҳоят онҳо ҳамоҳанг шуданд. Вақте ин қорро иҷро мекард, ду ҷаши мӯйсафед беиқтиёр пӯшида шуданд, ҳамзамон тамоми тору пуди вучудаш ба оҳанги то-рҳо рафтанд. Чун садо ҷӯр шуд, дидагони мӯйсафед низ масрур қушода гаштанд. Нигоҳи қаноатмандаш қи дам ба болорҳои ҳона шитофта, аз он фароз шоридаву ба рӯйи мо қарор гирифт. Чун ваъро таъби дил ёфт ва итминон ҳосил намуд, ки ҳунари уро гӯши шунавое ҳаст, ангуштони дарозу қамгӯшташро мутаносиб ба ҳаракат водор сохт. Шинҷези муназаами онҳо худ дар танҳои санъати волое буданд. Ангуштони пирамард рӯйи ду тори он асбоби мусиқӣ маҳин мелағжданд, ангор меарқсандиданд. Фил-фавр аз дили ҳолии асбоби қадимасохт садои дилнишини хеста, ба гӯшҳо форам нишаст. Пирамард даме лаб ғазидаву гоҳе абрӯ боло қашида... чанд оҳанги марғуб навохтаву дар ҳисси

Барои кўдакон

АЗ МОДАРАМ
МЕТАРСАМ

Баҳри ману Фарзона,
Хонд бибам афсона.
«Очахаргўшаке буд,
Хапу хомушаке буд,
Як бачаи ало дошт,
Шўху гапнодаро дошт.
Ба гапаш гўш намекард,
Хар чиро хуш намекард.
Рўзе ба чонаш расид,
Бачаширо сахт гасид.
Модар гардид саргаранг,
Асабхош шуд таранг.
Мехру муҳаббаташ «мурд»,
Бачаширо фуру бурд».
Аз ин гуфтори момо,
Дахони мо бишуд во.
Фарзона гавго накард,
Шўру моҷаро накард...
Вақти хоб шуд, азизам, –
Хитоб намуд бибам, –
«Акнун назди очат рав,
Хок куну осуда шав!»
Фарзона кард инро рад,
Гуфто: «Очам мехурад»

ҚАНДАКТРО
ЧОЙ ХҲРДАСТ

Фигон баровард сахар,
Хоҳарчаам Нилуфар:
«Қандаки ман кучо шуд,
Бар шиками кӣ чо шуд?
Ин дафъа бар пиёла,
Қанд гузорад Зулола.
Нилуфар аз ин рафтор,
Шоду мамнун буд бисёр.
Аммо пас аз чанде боз,
Савор шуд ба аспи ноз:
«Қандаки ман кучо шуд?
Бар шиками кӣ чо шуд?»
Боябаш бо навозиш,
Аз Нилуфар кард хоҳиш:
– Қандата фаромўш кун,
Чойи ширино нўш кун.
Қандакат бисёр будаст,
Ҳамаширо чой хўрдаст.

Дилрабо НАСИМӢ,
САМАРҚАНД.

Санчиши қалам

ПАЙКИ НАҶОТ

Қанду набот бошад ҳар як дуот, модар,
Пайки наҷот бошад ҳар як дуот, модар.

Гўши равон навозад, бо тори чон бисозад,
Савти баёғ бошад ҳар як дуот, модар.

Дар осмони уммед то боргоҳи хуршед,
Моро қанот бошад ҳар як дуот, модар.

Дунё ба дўши мо бор дар ин раҳи на ҳамвор,
Сабру субот бошад ҳар як дуот, модар.

Бо ту ҳама мо шодем, аз банди ғам озодем,
Хати барот бошад ҳар як дуот, модар.

Дар дашти зиндагони афтем ташна ҳар гоҳ,
Оби ҳаёт бошад ҳар як дуот, модар.

Муҳаммад АКАЕВ,
деҳаи Ўқми ноҳияи Финри.

Тасаввурнопазир аст, ки агар гўянд: Достоевский ва Толстой якдигарро намешнохтанд. Онҳо дар як қарн зиндагиву эҷод кардаанд. Тавассути осорашон дар назди хонандаҳои худ масоили муҳимро меғузоштанд, гирди як доираи адаби гаштугўзор доштанд, осорашон дар як маҷалла ҷоп мешуд, ҳар ду бо Тургенев сабат доштанд, қаламиҳои якдигарро меҳонданд. Вале мучибӣ ҳайрат ин аст, ки боре бо якдигар вонахўрдаанд. Чӣ хубӣ дошт, агар ду нависандаи бузурги Русия дар сари зиндагӣ бо ҳам тамос мегирифтанд, доир ба навиштаҳои худ ва дигарон табодули афкор менамуданд.

Нахостаанд ё натавонистаанд? Онҳо имкон доштанд, ки ду бор бо ҳам вохўранд. Баҳори соли 1878 Толстой дар баромади файласуфи шинохта – Владимир Соловьёв, ки дар Петербург баргузор шуда буд, хузуру дошт. Дар ин маҳфил Страхов ва Достоевский низ иштирок мекарданд. Ҷъне, он рўз Лев Николаевич ва Фёдор Михайлович дар як аудитория будаанд. Вале Страхов ду адибро дар канои ҳам нагузошт.

Дар ёддоштҳои Анна Григоревна Достоевский ин ҳолатро чунин шарҳ додааст: «Толстой худ хоҳиш кардааст, ки Страхов ўро ба ҳеҷ кас муаррифӣ накунад. Зеро ў дар Петербург худро куллан бегона ҳис мекард.

Вақте баҳори соли 1880 дар Маскав пайкари Пушкин гузошта шуду Достоевский баромади пурмуҳтавое кард, граф дар Ясная Поляна буд. Дар ин овор, тавре ки мо медонем, дар рўҳияи Толстой дигаргунӣ рух дода, ғапу калочае паҳн шуда буд, ки гўё ў девона шудааст. Достоевский дар номае, ки ба ҳамсараш ирсол

ТОЛСТОЙ ВА
ДОСТОЕВСКИЙ

дошта буд, навиштааст: «Катков низ тасдиқ менамояд, ки ақли Лев Толстой кам шудааст. Юрев маро ташвиқ кард, ки ба аёдаати ў ба Ясная Поляна равам. Барои ин ду шабонарўз лозим аст. Ҳарчанд ман хеле кунҷок ҳастам, нияти рафтан надорам».

Фёдор Михайловичи ошuftа бар асари овозаҳо, ки гўё ақли Лев Николаевич кам шудааст, тасмим гирифт, ки графро дар ҳолати

Ҳикояти ибратомўз

ГУЛ ВА ШАМОЛ

Шамол гули зеборо дида, ба ў ошиқ шуд. Вақте ки Гулро бо меҳробнӣ навозиш мекард, вай ҳам бо хушбўйӣ ва назокати худ ҷавоб мекардонд. Лекин ба назари шамол ин кам менамуд ва дар худ гуфт: «Агар ба Гул ҳамаи бузургӣ ва тавоноии худро диҳам, ў маро боз ҳам хурсанд мекардагист».

Ба бо нафаси тезаш ба Гул муҳаббаташро фиристод. Лекин Гул ба нафаси гарми Шамол тоб наоварда, шикаст. Шамол хост, ки ўро бардошта монад, натавонист. Баъд, бо меҳробнӣ муҳаббати худро равона сохт. Лекин Гул то-рафт пажмурда мешуд. Шамол дод зад:

– Ба ту муҳаббати гарми худро додам, ту бошӣ шикаст хўрди! Маълум мешавад, ки ҳисси муҳаббати ту ба ман набудааст, ту маро дўст намедоштаӣ!
Гул ҷавоб надод. Зеро мурда буд.

Аз забони русӣ тарҷумаи
Нарзипўлод САИДОВА.

ҲОФИЗИ БЕДИПЛОМ,
ВАЛЕ СОҲИБЭҲТИРОМ

← (Аввалаш
дар сах.7).

– Шоир, кадоме аз меҳмонон муҳбир, – пурсид дар тамкин ў ва нигоҳи таҳқиқ ба рўйи мо овард.

Ҳамроз (омўзгори маҳаллӣ Рўзикул Тошев) ба зонуи ман даст гузошта:

– Ана ҳамин кас, – гуфт дар посух ва тоқии худро қач монда, ба ду лўлаболишти бараш тақя кард. – Омадаанд, ки дар ҳақи аҳли хунари Оқсу мақола нависанд.

– Шумо дар бораи ман китоб менависед?
– Лозим бошад, чаро не? – даст пеши бар посух додам ман.

Қомати пиронаи бобо каме ба ҷониби ман ҳамид. Дар ҳолати аҷибе сар то поямро аз заррабини нигоҳ гузаронд. Хис кардам, ки дар паси ин нигоҳҳои оқандаи завқ як олам маънӣ пинҳон буданд. Аммо шодии ин пири зиндадил хурсандии тифлони маъсумро ба ёд овард, ки агар ягон тухфаи бебаҳо гирдан, зуд дунёшан чаргон мешавад.

– Ай Худои меҳрубон, ай Худои ломакон...! Ҳоло ин мўйсафедаи ҳаштоду ҳафтосоларо машхури ҷаҳон мекунам гўед, – фарох ханда зад вай ва ҳамон дам дандонҳои камшумораш низ шодон «хандиданд». Филҳол ба гунаҳои пуржонгаш сурхӣ давид, вай ин манзараро бо қафи даст пинҳон кард.

Бобои Худойберди баъд аз он ки зиндагиномаи худро дар тартиби ҳосе гуфт ва ман гоҳе суол додаву ўро ба ифшои ҷузъиёти ҳаёташ водор месохтам, ниҳоят нафаси амике кашида, бо дастрўйи аракӣ рўю ҷабинашро пок кард. Зиндагӣ пур аз шебу фарозӣ ў басо ибратбахш ва дилангез буд.

Маълум гардад, ки Худойберди Фаттоев 8-уми майи соли 1937 дар деҳаи Оқсуи ноҳияи Олтинсойи вилояти Сурхондарё дида ба олами ҳаётӣ кушодааст. Соли 1954 мактаби рақами 5-уми ноҳияи Бойсунро хатм кард. Ҳарчанд ҳамсинфони ў аз барои идомаи таҳсил ба шаҳрҳои азиме чун Душанбе, Самарқанд, Бухоро, Тошканд...

рафта, ҳаёти минбаъди худро ба талотуми он ҷойҳо пайвастанд. Худойберди аълоҳон алорами хоҳиши худ домани зодгоҳро раҳо накард. Масалан, ҳамсинфи ў Пиримкул Сатторӣ ба Душанбе рафтаву дар риштаи адабиёт ва забон таҳсил гирифт, тавфиқ ёфт, шоир шуд ва як умр дар рўзномаҳои водии Ваҳши кишвари ҳамсоя кор карда, ниҳоят дар гашти умр қурбони дасисаҳои ҷанги шаҳрвандии Тоҷикистон гардид...

– Инсонӣ шарифе буд Пиримкул, – ғамгин дўсти мактабии худро ба ёд меорад ў, – Миёни хушку тар ҳаёти ӯро низ сўхтаанд!

Вақте суҳан аз сари чандин мавзўё убур карда, боз ба зиндагиномаи бобои Фаттоев қарор ёфт, фаҳмидам, ки...

Худойберди орзуи идомаи таҳсилро дар мактаби оли дар қаъри дил гўр карда, ногузир дар хоҷагҳои ҷамоавии «Янгитурмуш», «Оқолтин» ба кори колхоз гузаштааст. Шароити оила ҳаминро тақозо мекард – қиблагҳои дастанхош, ки низ колхозчӣ буд, дар таъмини моли оила дармеомд. Худойберди ҷавон машғули деҳқонӣ

шуда, дар вақти фориг аз меҳнат ба касби мерос аз бобои худ – навозандагиву ҳофизӣ сари кор гирифт. Хунари волои ў зуд дар қаламрав шуҳрат ёфт. Мардум барои баргузориӣ рўзҳои шодии ҷигарбандонашон Худойберди ро даъват мекарданд ва ў бо думбураи меросии худ ҳозир мешафт. Ҳатто аксари калоншавандагони ноҳия низ дар гаштакҳои ҳосаи худ ўро бурда, аз садои ширадораш баҳраманд ва хеле мафтун мешуданд. Вай хунарманде буд худрўй! Монои арҷаҳои сарсабзу бисёрумри қўҳистон оҳиста мақом меёфт. Бо дутораш, ки аз бобои хунармандаш Тўпалбой мерос гирифта буд, якзайл хидмат кардаву ба дилҳо шодӣ ато мекард.

– Нағмаи ҳамин дутор ва хунари волои ман буд, ки Қурбонӣ ном дутар аз Деҳиболои ҳамсоя ошиқӣ шайдои ман гашт. Вай, паршиката, бар рағми бародарони диндор ва падари ниҳоят ориятмандаш, ки меҳостанд ҷигари худро ҷабран ба ҷавони давлатманде диҳанд, бебокона садо баланд намудаву мани камбизоатро чун шавҳар пазируфт. Ва мо дар зиндагӣ хеле хушбахт бўдем ва соҳиби дувоздаҳ фарзанд гаштем. Як умр аз ҳамин думбураи меросӣ сипосгузорам, – аз ёди он лаҳзаҳои бебозгашт шод шудаву боз ба ғам андар шуд ў.

Ҳоло кампири дар меҳру муҳаббат ягона ва манбаи илҳомӣ ў ба ҷавори Ҳақ пайваста! Аз рўзе, ки модари фарзандонашро аз даст дод, ҳаловате дар зиндагӣ пирамард низ намонд.

– Тани танҳо зистан басо мушқил будааст, муҳбирҷон, ҳоса ба номаш мард, – меғўяд ў дидагонаш нам гирифта ва дастаи думбураро саҳт фишурда, онро аз нав ба наво меорад. Ангустони печони мўйсафед дубора дар рўйи торҳо ба аргўшт меоянд. Нолаи ҳазини он сози қадида, ки аз зери панҷаҳои наҳифи мўйсафед пар мекушояд, аз нав ҳарими хонаро пур мекунад. Ин оҳанг бо дили дардошнои ҳофиз ҷўр гашта, аз қаъри ғамободи замири ў андўҳро берун мерезад.

Бар дили мо гар намеой, ба чашми мо биё.
Аз муҳит андеша дорӣ, бар лаби дарё биё...

Садои марғуладор ва айни замон ба яъс андари мўйсафед ҷонхоро ба таҳрик водор карда, мударте аҳли нишастро ба андеша мебарад. Аз паси ин навои хузибор мусиқии шўхе берун меояд, ки ҳамқадами як суруди дилошўб низ буд. Он оҳанги шанг бо матни волои мардумӣ дастобаст аз хона бадар рафтаву ба қўҳсорони атроф мепечанд, ба дарёи Оқсу, ки чандин қадам аз мо бо талотум ҷорист, ҳамоҳанг гашта сурури зиндагиро паррафшон месозанд.

Ман мафтунӣ созу навои мўйсафед мекардам. – Афсўс, ки аз дасти ҳукумат як пора қоғазӣ бамўҳр дарёб накарда будам (манзураш диплом аст), – меғўяд бобои Хубойберди ва ба сари синааш ангўшт гузошта меафсўяд: – Як бари камзўйӣ бобои Фаттоеватон пур аз медал мешафт! Телевизору радио сурудҳои маро мешунавониданд.

Дардолуда меҳандад вай.
– Хунари хубе доштаед, – меғўям ман ба таърифаш.

– Ҳофизӣ яке аз хунарҳои банда, боз сабадбоф ҳам хастам, таъмири пойафзорро низ хуб баладам, ба аспҳо лаҷому даҳана, зину афзор месозам. Дувоздаҳ нафар фарзандро хўрданду

ноғувор нагузорад. Ҷъне шонси дуҷоми вохурӣ низ аз даст рафт. Баъди як сол Достоевский бандагиро ба ҷо овард.

Толстой, вақте хабари марги ўро шунид, ба Николай Страхов нома ирсол дошт, ки аз ҷумла дар он омадааст:

«Ман ин одамро ҳеҷ надидаам, вақте хабари маргашро шунидам, дарк кардам, ки ў барои ман инсонӣ наздик ва дарқорӣ будааст. Дар гўшаи ҳаёлам наомадааст, ки худро бо ў муқоиса кунам. Корҳое, ки ў кард, корҳое буданд, ки ҳар чӣ бештар анҷом диҳад, ба он андоза каманд. Ман ўро дўсти худ мепиндоштам, фикр мекардам, ки мо рўзе воমেҳўрем, вале дидор муяссар нагардид. Вақте ғизои нимирўзӣ меҳўрдм, яке чашмам ба рўзнома афтод, ки дар он хабари маргаш ҷоп шудааст. Хис кардам, ки аз муттақое маҳрум гардидам. Ман худро гўм кардам, дертар фаҳмидам, ки ўро дўст медоштам. Бисёр гиря кардам, ҳанўз ашқ аз чашмонам ҷорист».

Шариф ХАЛИЛ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти СУРХОНДАРЁ.

БОВАР НОКАРДАНИСТ,
АММО...

Ҳеҷ ҷойи шубҳа нест, ки Антон Чеховро аксарият мешиносанд. Дастикам медонанд, ки ба шарофати ҳикояҳои мондагаш «классики адабиёти ҷаҳонӣ» эътироф шудаву осораш ба беш аз сад забони дунё тарҷума гардидаанд.

Вале кам касоне медонанд, ки Чехов дар мактаби миёна, ба қавле, «дарди сар»-и муаллимонаш будааст. Бале, бовар нокарданист, вале Чехов, воқеан аз нодонӣ ду бор дар синфаш мондааст: бори аввал дар синфи 3-юм барои баҳои «2» аз фанҳои арифметикаву география ва бори дуюм дар синфи панҷ-барои надонистани забони юнонӣ. Аҷибтараш он аст, ки Чехов забон ва адабиёти русро дар мактаб бо баҳои «се» ҷамъбаст кардааст.

Таҳияи С. РАҲМОНЗОДА.

ЛАТИФАҲО

САРДОРИ НАВ ЧӢ
МЕКАРДА БОШАД?

Марде, ки дар планшет навигарии охирино аз назар мегузаронд, лаҳзае аз он сар бардошта гуфт:

– Э, сардори садорати тандурустиро ҳам аз кор гирифтаанд. Хайр, акнун наваширо меиноманд. Наваш чӣ кор мекарда бошад?

Марди зарифе, ки дар он ҷо хузуру дошт, фавран ҷавоб дод:

– Кори ўро ба авҷи аълоаш мерасонад!

– Ваъзи муассасасҳои тандурустиро беҳ мекардонад?

– Не, ҳаромкориву поражириро!

КОРИ ХУДАМ НАҒЗ-А?

Зан аз тўй баргашта, хабарҳои охирино маҳаллаларо ба шавҳараш расонд:

– Медонед, дугонаам Гулҷехро дидам. Харобу адо шудааст.

– Чаро?

– Шавҳараш дар хориҷа чанд сол кор карда, бойбача шуда омаду аз баҳри Гулҷехраву фарзандонаш гузашта, зани дигар гирифт. Дугонекам акнун дар рағваи худаш бирён шуда, чӣ кор карданаширо намедонад...

– Ҳа, пул ганда, зуд одамро вайрон мекунад.

– Кори худам нағз-а, дадаҷонаш?

– Қадом як кори нағзи туро гўям?

– Аз ҳама нағзашро гўед-дия! О,

як тин намонда, ҳамаи пулатонро рўфта мегирам!

ОДАМИ ХУШБАХТ

Вай як марди нестдарҷаҳон. Ба хонааш ягон чиз ҳаст ё не, парвоя надорад. Ба вайронаҳои макону манзилаш эътиборе намедихад. Ба маъракаи азо дарояд, мисле ки аз тўйхона баромада истода бошад, хурсанду хандон мебарояд. Хар чизе дар рўйи дасторхон бошад, паққос ба тағи бинӣ мезанад. Ягон маротиба аз набудани иштиҳоаш шикоят накардааст. Ба касе ё чизе, ки барои вай фоида надошта бошад, кордор не. Пўшташ ғафси ғафс. Дар ҷойи кор сардорон ба замин зада, ба хоки сиёҳ баробар кунанд, сагу ҳарянд, ки кар барин чӣ мешинад. Аризатро навишта, аз кор дафъа шав гўянд, ки солҳои дароз аризанависиро ба қафо мепароянд...

Ҳама ба ў ҳавас мекунанд. Шояд ў, дарвоқеъ хушбахт аст.

КАМБУДИИ КАЛОН

Баъди зиёфати ҷашни 60-солагии марде ҳама хона ба хона пароканда шуданд. Ду нафар, ки ҷамроҳ мекоранд, яке аз дигаре пурсид:

– Аз аввал то охир ҳама таърифи соҳибҷашнро карданд-е! Наход вай одам камбудие надошта бошад?

–Инро доништа гиред, ки одами-зод бе камбудӣ намешавад. Камбудӣ калони вайро ман медам.

– Хўш, камбудияш чист?

– Вай муттаҳаш, як одами намешудагӣ. На ба ягон кас пора медиҳад на аз ягон кас мегирад! Барои одам аз ин камбудии зиёд намешавад!

ЧУН АЗ АЧАЛ МЕТАРСАД

Худаш як марди чанорпахлавон барин. Мансабаш ҳам баланду сердаромад. Ба кор бо мошину «Чип»-и сиёҳранги бадвоҳима меояд. Кабинеташ ҳам калон – қариб ба майдони футбол баробар аст. Котибаву ёрдмачиву маслиҳатчиҳои ақл олам. Барои ба қабулш даромадан ҷуръати шерона лозим. Боз ҳар кас ҳам ба назди ў даромада наметавонад.

Аҷаб дунё-е! Ҳамин хел як одами калони баландмансаби олимасоми иззатманд аз як бурда заннаш чун аз аҷал метарсад!

БОЙ ШАВЕД, ГАНДА АСТ?

– Э шумоя нашинохтам. Бой мешавад!

– Ин хел нагўед.

– О чаро? Бой шавед, ганда аст?

– Албатта, ганда. Он гоҳ ман шуморо намешиносам.

ДАҲ СОЛ ПЕШ
АЪЛОДАРАҶА БУД

– Э-ҳа, кайро боз якдигарро надидем-а? Хайр, корҳо, зиндагӣ чӣ хел аст?

– Мешавад. Вале даҳ сол пештар ба дараҷаи аъло буд.

– Ин чӣ хел-а?

– Даҳ сол пеш ман зан надоштам.

Бахтиёри ЧУМЪА.

САМАРҚАНД.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон
Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир

Шерпўлод ВАКИЛОВ

Рузнома ҳафтае ду маротиба:
рузҳои чоршанбе ва шанбе ҷоп
мешавад.

Рузнома дар компютерхонаи идора
ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардида.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи ҷопи ду интервалӣ
ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рузнома
ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рузнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти
Ўзбекистон таҳти рақами 0003 ба рўйхат гирифта шудааст.

Индекси нашр – 170. Фармоиши 2 Г-928.

Адади нашр 4208. Ҳаҷм 4 ҷузъи ҷопӣ.

Усули нашр – офсет, андозаи А-2.

ISSN 2010-7757

772010775001

1 2 3 4 5 6

Мухаррирони
навбатдор:
М. Шодиев,
С. Бекназарова.
Саҳифабанд-дизайнер:
Х. Тўхтаева.

Мувофиқи ҷадвал —

21.00

Ба ҷоп супурда шуд —

01.00

Нишонии мо:

100011 ш.Тошканд,
кўчаи Навой, 30, ошонаи 4.

Телефонҳо: қабулгоҳ: +998555200337;

Котибот +998555200336.

Факс: +998555200337.

сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail:

ovozitoj@mail.ru, ovozitoj@list.ru

Индекси обдуна 170.

Матбааи табуи наشري Ширкати саҳомии «Шарқ».

Нишонии корхона: кўчаи Буюк Турон, хонаи 41.